

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknijo, razmnožen, na
ciklostil. Od 5. do 17. se-
ptembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija«
pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 700 lir - Leto XLII. št. 232 (12.557)

Trst, četrtek, 2. oktobra 1989

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 764832 (4 linije)
Tlx 460000

OSREDNJA KNJIZNICA
S. VILHARJA
TRG REVOLUCIJE 1
66001 KOPER
7096 AA
30
910
- 85723

Izbira obeh velesil »velika čast za Islandijo«

Reykjavik se že pripravlja na srečanje Reagan-Gorbačov

Zaradi otoške lege bo lahko policija brez večjega truda zagotovila varnost

REYKJAVIK — Ameriški predsednik Ronald Reagan bo prispel na reykjavíško letališče 10. oktobra, le dan pred uradnim začetkom »mini vrha«
z Mihailom Gorbačovom. Na letališču bo Reagana dočakal islandski premier Steingrímur Hermannsson, predsednica republike Vigdís Finnbogadóttir bo namreč zadržana na svečani otvoritvi islandskega parlamenta. Vsekakor pa bo predsednica Finnbogadóttirjeva sprejela oba državnika ob koncu »mini vrha«. Reagan se bo po predvidevanjih nastanil na sedežu ameriškega veleposlaništva v Reykjavíku.

Trenutno še ni znano, kdaj bo v Reykjavík prispel sovjetski partijski voditelj, po vsem sodeč pa bo prebival v Hotelu Saga, ki so ga izbrali za sedež srečanja. Hotel Saga (na sliki) je štirinadstropna zgradba, ki so jo pred kratkim preuredili in modernizirali v pričakovanju vrha zunanjih ministrov NATO, ki bo prihodno pomlad. Prav zato so že skrbno preverili zanesljivost vseh uslužbencev, da sedaj nimajo več nobenih problemov.

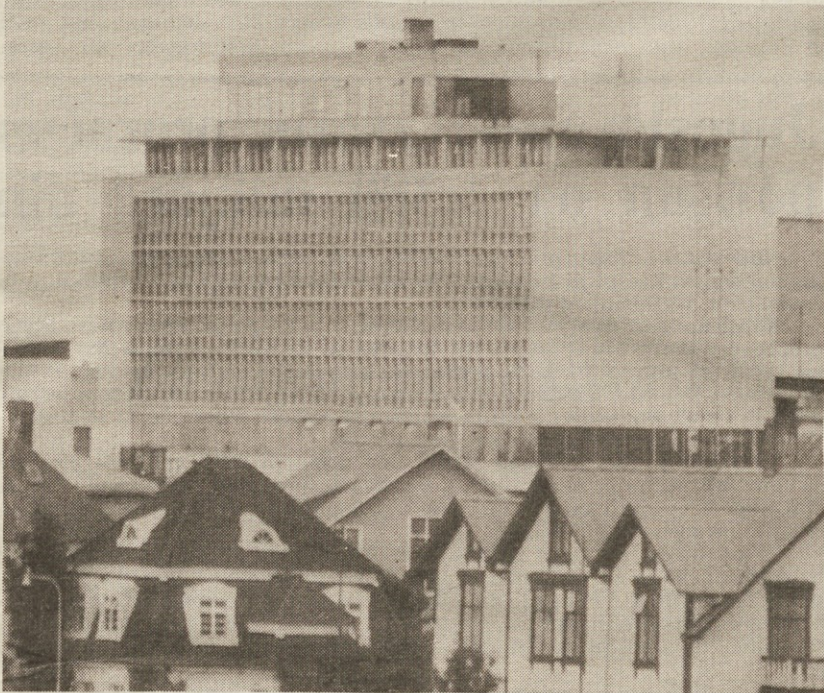
Glede varnostnih ukrepov niso na Islandiji še sprejeli dokončnih ukrepov, saj se morajo o njih dogovoriti z ameriškimi in sovjetskimi predstavniki. Policijski poveljnik Reykjavíka pa je že poklical v službo vse agente, ki

so bili trenutno na dopustu. Svoje sile pa bo še okrepil z agenti iz drugih krajev otoka in z »zanesljivimi«
prostovoljci.

Vsekakor pa si Islandci glede varnosti ne belijo preveč glav. Možnosti za atentat so tu res minimalne. Edini redni dostop na Islandijo je namreč reykjavíško letališče, ki ima malenkosten promet, da lahko vsakogar do-
dobra pregledajo. Na otoku je med drugim malo tujcev in še ti niso iz arabskih držav. Idealni pogoji torej za preprečitev kakršnegakoli atentata.

Islandski premier Steingrímur Hermannsson je odločitev o izbiri Reykjavíka ocenil kot »veliko čast za Islandijo«. Povedal je tudi, da se je pred uradno napovedjo pri njem zglašil sovjetski veleposlanik Jevgenij Kosarev, da bi imel predhodno islandsko privolitve. Premier je sevedatakoj pristal na to prošnjo, saj ima država dobre zavezniške odnose z ZDA in prav tako dobre gospodarske odnose s SZ.

Ob vseh teh pripravah pa moramo omeniti, da za razliko od ženevskega srečanja tokrat dopisniki ne bodo več pisali o »diplomaciji ob kaminu«, saj teh v Reykjavíku ni. Mesto se namreč ogreva iz toplarn, kjer pridobivajo toplo vodo iz gejzirov.

Medtem ko že teče postopek za odobritev finančnega zakona

Še vedno razhajanja v večini o davčni in finančni politiki

SANDOR TENCE

RIM — Vprašanja davčne in finančne politike še dalje razdvajajo vladne zaveznike. Poleg socialistov so se sedaj tudi socialdemokrati opredelili za obdavčenje finančnih rent na borzi (tako imenovanih plusvalenc), čemur odločno nasprotujejo liberalci in republikanci, medtem ko se demokristjani niso še jasno in enotno izrekli o tem predlogu. Vprašanje ni samo tehnične narave, kot menijo nekateri, ampak politični problem v iz dneva v dan bolj zapletenem davčnem labirintu, v katerem se težko znajdejo celo strokovnjaki, med katere sodi tudi minister Visentini. Republikanski predstavnik je pred dvema letoma izdelal pogumne predloge v korist davčne enakopravnosti (znani zakon Visentini), danes pa okleva pred prepotrebno reformo celotnega davčnega sistema, ki kljub vsemu še vedno prizadeva odvisne delavce in upokojevence.

V pričakovanju napovedanih sklepov na davčnem področju so medtem poslanci včeraj pričeli z oceno finančnega zakona in državnega proračuna, ki ga je orisal pristojni minister Romita. Že iz prvih posegov v proračunski komisiji se da razbrati, da bo tudi letos, kot vsako leto, finančni zakon trd oreh za vladno koalicijo, ki v marsičem že čuti predvolilno vzdušje.

Tukaj v Rimu namreč malokdo resno verjame, da bo predsednik Craxi marca prihodnjega leta predal »štafetno palico«
predsedništvu vlade krščanski demokraciji. Pred tem datumom bo namreč socialistični kongres, ki je politično suveren in se lahko zato tudi izreče za razbitje petstranske večine. V Craxijevi stranki se glede te perspektive

soočata dve tendenci. Podtajnik Martelli se ogreva za »odprto«
stranko in kot kaže tudi za nove odnose na levi, »reformisti«
z zaščitnim poreklom, ki jih pooseblja predsednik poslanecv Lagorio, pa pravijo, da mora PSI sodelovati s KD do naravnega izteka te zakonodajne dobe, to se pravi še dve leti.

Drugi problem, ki žuli vlado in ki od blizu zanima vse državljane, pa so napovedani poviški javnih tarif. Minister Romita je včeraj v parlamentu izjavil, da skoraj gotovo ne bo sprememb pri električnih in telefonskih tarifah, poviške pa napovedujejo pošta, železnice in državna radiotelevizijska ustanova. Po prvih vesteh kaže, da se bo televizijska naročnina z novim letom povišala za devet odstotkov, železniške vozovnice pa kar za deset. Cena letalskih vozovnic na notranjih progah pa bo baje ostala nespremenjena, tudi zato, ker je družba Alitalia zaradi padca cene nafte poslovala v precejšnji aktivni.

Škandal z zdravili

RIM — Minister za zdravstvo Donat Cattin je sodstvu izročil vse dokumente v zvezi s »škandalom o odrezkih zdravil«, ki naj bi prizadel državo za kakih 300 milijard lir. Sodstvo bo moralo sedaj sprožiti postopek proti neznancem. Ob vsej polemiki zaradi lažnih odrezkov zdravil, se je včeraj pridružila vest, da so neznanci v Avellinu zažgali arhiv, kjer so bili shranjeni že uporabljeni recepti z odrezki.

Uspel »dan žalovanja« južnoafriških rudarjev

JOHANNESBURG — Na tisoče temnopoltih rudarjev je včeraj prekrižalo roke v skoraj vseh južnoafriških rudnikih ob »dnevu vsedr-
žavnega žalovanja«
v spomin na 177 tovarišev, ki so 16. septembra izgubili življenje v zlatokopu Kinross.

Manifestacijo je organiziral Vse-
državni sindikat temnopoltih delavcev NUM, podprle pa so jo Konfederacija južnoafriških sindikatov (COSATU), protipartheidska Enota demokratična fronta (UDF) in druge organizacije.

Cyril Ramaphosa, generalni tajnik NUM, je navedel, da ni v Orangeu več kot 130.000 rudarjev prišlo na delo. Te vesti potrjujejo tudi drugi viri. Družba GENCOR, lastnica zlatokopa Kinross, v katerem je prišlo do tragedije zaradi strupenih plinov ob požaru poliuretanskih električnih izolatorjev, je priznala, da ni 70 odstotkov od njenih 97.000 rudarjev včeraj prišlo na delo. Tudi tisti, ki so se predstavili na svojih delovnih mestih, pa so točno ob 12. uri po krajevnem času

za pet minut prekinili delo in se v tišini poklonili spomenu na mrtve tovariše. Družba GENCOR je obenem sporočila, da je kljub skoraj popolnemu zastoj v obratovanju dan minil mirno, brez incidentov.

Rudarji so prekrižali roke tudi v rudnikih diamantov in v premogovnikih, pridružili pa so se jim tudi drugi delavci, pravega vpogleda v razsežnosti tega »dneva žalovanja«
pa ni, saj rasistične oblasti skrbno prikrivajo uspeh delavske mobilizacije. Po virih, ki prihajajo iz Južne Afrike, je ob 12. uri skoraj povsod vladala moreča tišina, kar zgovorno dokazuje uspeh manifestacije.

Po vsem sodeč niso oblasti posegle kljub nespornemu dejstvu, da je bila včerajšnja manifestacija po južnoafriški zakonodaji prepovedana. Stavke so namreč dovoljene le za izključno sindikalna in mezdna vprašanja, včerajšnja pa je bila izključno politična. Prav množični udeležbi se je treba zahvaliti, da ni rasistični režim posegel s svojim represivnim aparatom.

Komisija za razvoj obmejnih področij FJK spet na delu

RIM — Po daljšem premoru je včeraj spet zasedala posebna poslanska komisija, ki se ukvarja z zakonskimi predlogi za gospodarski razvoj obmej-
nega področja Furlanije-Juljske krajine. Za novega poročevalca je bil soglasno izvoljen poslanec KD iz Belluna Orsini, ki je prevzel mesto somišljenika Carrusa. Poročevalec Orsini bo v kratkem izdelal enotno zakonsko besedilo o tem vprašanju ter ga predložil komisiji v oceno in odobritev. Računajo, da bo poslanska zbornica odobrila zakon še pred koncem leta.

V zbornici leži šest zakonskih predlogov. Predložili so jih komunisti, socialisti, misovci, republikanci in demokristjani, ki so zaradi notranjih razhajanj, predstavili kar dva osnutka. Enega je podpisal podtajnik pri minist-
trstvu za industrijo Santuz, drugega pa Tržančan Coloni. (st)

Ameriški Ford in italijanski Fiat pripravljena kupiti Alfa Romeo

RIM — Italijanska avtomobilska hiša Alfa Romeo, last Finmeccanica, torej podjetja z državno udeležbo, je naprdoaj in zanj se potegujeta ameriški avtomobilski kolos Ford in italijanski Fiat. Ob sta sporočila, da sta pripravljena kupiti večinski paket.

Pismeno ponudbo je Ford včeraj popoldne poslal Finmeccanici; le-ta bo morala odgovoriti do 7. novembra.

Fiat pa je sporočil, da namerava ponuditi svoj predlog, ki ima za cilj pospešiti razvoj tovarne s prevzetjem večinskega paketa. V tem smislu sta pooblaščenca upravljatelja FIAT Cesare Romiti in upravni delegat Fiat Auto Vittorio Ghidella že pisala predsedniku in pooblaščenemu upravite-
lju Finmeccanice Francu Viezzoliju in Fabianu Fabianiju.

Sindikati ugodno ocenjujejo ponudbo obeh avtomobilskih hiš. V tej operaciji vidijo pred-
vsem možnost razvoja tega industrijskega obrata in jamstvo za zaposlitev.

Možnost prodaje večinskega paketa Alfa Romeo drugi avtomobilski hiši terja izjasnjenje vseh pristojnih ustanov, začenši s Finmeccanico

in Iri, potem pa morajo svoje stališče povedati tudi ministrstvo za državne udeležbe, vlada in končno še parlament.

Za pogajanja med Alfa Romeo in Fordom so se svoj čas zanimali politiki, sindikalisti in industrijci. Fiat je prekinil pogajanja, ko je izvedel za pogajanja s Fordom. Fiat se je za tovarno v Areseju zanimal lanskega novembra in je bil pripravljen nadaljevati pogajanja, če bi ne sklenili dogovora z ameriško tovarno.

Vest o pogajanjih z ameriškim kolosom je Alfa Romeo sporočil 16. maja letos. Takrat se je razširila govorica, da se Alfa Romeo pogaja s celo vrsto avtomobilskih industrij (General Motors, BMW, Techint), vendar niso nikoli omenjali Forda.

Alfa Romeo je prek holdinga IRI večkrat sporočil, da je pripravljen na sklenitev pogodbe s partnerjem, ki bi mu zagotovil gospodarnost njenih kapacitet in kritje izgube 200 milijard dolarjev, ki ga je ustvarila tovarna s svojimi 28.000 delavci. Podjetje je lani izdelalo 170.000 vozil, kapaciteta pa znaša 440.000 vozil na leto.

V evropskih nogometnih pokalih Roma in Napoli izločena

Kar dve od štirih italijanskih ekip, ki so bile včeraj zaposlene v evropskih nogometnih pokalih, sta izločeni iz nadaljnjega dela. To sta Roma v pokalu pokalnih prvakov in Napoli v pokalu UEFA. Zanimivo je tudi, da sta bili obe moštvi izločeni po streljanju enajstmetrov. Tako ali drugače, pomeni izločitev teh dveh moštev (predvsem Rome, ki je doma zmagala z 2:0) veliko razočaranje. »Tragična figura«
tekme v Toulousu pa je bil Maradona, ki je zgrešil zadnjo in odločilno enajstmetrovko. Juventus je na Islandiji brez težav odpravil skromno moštvo Valurja (4:0), Torino pa je igral doma neodločeno z Nantesom, ki ga je v prvi tekmi visoko odpravil s 4:0.

Danes bosta v pokalu UEFA zaposlena še Inter in Fiorentina. Milančani bodo igrali v Grčiji proti moštvu AEK, ki so ga v prvi tekmi premagali z 2:0, Fiorentinci pa bodo gostovali pri nevarni Boavisti le z golom prednosti.

Tudi Jugoslavija je včeraj ostala brez dveh predstavnikov (oba v pokalu UEFA). Partizan je namreč izgubil še doma proti Borussii Moenchengladbach, Rijeka pa je po domačem porazu le izenčila v Liegeu. V nadaljnje kolo pa so se uvrstili C. zvezda (pokal prvakov), Velež (pokal pokalnih prvakov) in Hajduk (pokal UEFA).

Z zasedanja Mednarodnega denarnega sklada in Svetovne banke

Evropa za skladno nastopanje toda Amerika mora sodelovati

WASHINGTON — »To je najbolj kočljiva skupščina Mednarodnega denarnega sklada in Svetovne banke v zadnjih štirih letih«, je zatrdil guverner Bundesbank Otto Poehl in s tem mislil na ostro »besedno vojno« med ZRN in ZDA v zvezi s problemom eskomptnih mer. Amerika pritiska, kot znano, na Zahodno Nemčijo in Japonsko, naj svoji meri znižata in tako omogočita svojima ekonomskima sistemoma večjo rast, ki bi Reaganu pomagala ublažiti zunanje-trgovinski primanjkljaj. Toda v Bonnu in Tokiu tega nočejo, ker se bojijo zopetnega poskoka inflacije. Poehl tega ni povedal, toda zaupni viri zatrjujejo, da je bila Nemčija več mesecev pod »izredno hudim pritiskom Američanov«.

Japonski finančni minister Miyazawa pa je včeraj Beli hiši odvrnil, da je njegova vlada nedavno namenila zagonu domačega gospodarstva 3,6 trilijona jenov, da torej že temeljito skrbi za ponovno uravnoteženje trgovinske in plačilne bilance in da več tudi ne more storiti. Omenil je tudi »izdatno« sodelovanje Japonske pri poskusih za odpravo prevelikih razlik v menjalnih tečajih pomembnejših valut, kar se odraža v dejstvu, da je vrednost jena nasproti ameriškemu dolarju v poslednjih desetih

mesecih poskočila kar za 50 odstotkov. Minister je tudi odločno zanikal govorice, po katerih naj bi se Japonska dogovorila z zahodnoevropskimi državami za skupno podpiranje dolarja na mednarodnih borzah.

Proti nadaljnji pocenitvi ameriške valute se je prav tako izrekel guverner francoske državne banke Camdessus. Po njegovem si morajo vse industrijske države pravično porazdeliti bremena in odgovornosti pri naporih za porast mednarodnega gospodarskega trenda, obenem pa morajo ZDA same najodločnejše ukrepati za skrčenje primanjkljaja v zveznem proračunu, ki je poglavitni krivec njihovega zunanjetrgovinskega deficita.

Spregovoril je tudi italijanski zakladni minister Gorla, ki je ugotovil, da na mednarodni ravni pravzaprav ni bistvenih nesoglasij o srednjeročni politiki za ustaljeno in uravnovešeno gospodarsko rast, čeprav lahko iz dosedanjih stališč glede vprašanj, ki zadevajo Mednarodni denarni sklad, pride do izraza določena »trhlost soglasij«. Govornik je izrazil željo, da bi uravnovešeni trgovinske bilance ZDA sledila tudi večja dinamičnost v gospodarski politiki drugih

industrijskih držav; če neravnovesij ne bo moč odpraviti, se bodo namreč nujno pojavili enostranski drastični ukrepi, ki bodo imeli za posledico nov izbruh protekcionizma. S slednjim, kot tudi zgolj s protiinflacijskimi mehanizmi pa po sodbi Gorie ne bo mogoče rešiti niti perečih problemov, ki tarejo države v razvoju. Minister je posvaril na nevarnosti, ki jih prinaša preveliko poudarjanje važnosti eskomptnih mer: če se Japonska in ZRN naposled odločita za njihovo znižanje in če to ne bo imelo zaželenih pozitivnih učinkov, tedaj bo vsem trda predla.

Minister Gorla je omenil tudi stanje v Italiji in rekel: »Ko bodo pri nas odkrili, da se je notranja »sanacija« že končala, bodo tudi ugotovili, da je obremen prišlo do ponovnega zagona proizvodnje in okrepitev finančne podlage podjetij, ne da bi pri tem prizadeli splošno blagostanje.« Dodal je, da inflacija pada in da bo leta 1987 zdrknila na 4 odstotke, torej na raven drugih evropskih držav, in da se bo primanjkljaj na področju javnih izdatkov skrčil z lanskimi 16,1 odstotka bruto proizvoda na 14,3 odstotka letos in na 12 odstotkov prihodnje leto. Stanje se torej izboljšuje, je pa odvisno tudi od svetovne konjunkturo. (dg)

Po zadnjih podatkih

V Jugoslaviji se inflacija še ne umirja

BEOGRAD — Drobnoprodajne cene v Jugoslaviji so bile septembra po podatkih Zveznega zavoda za statistiko za 6,2 odstotka višje kot avgusta. Na to so vplivale podražitve tekstila, obutve, mesa, prevoza in drugih proizvodov ter storitev. Septembarske cene so bile za 94,4 odstotka višje kot v enakem lanskem mesecu. V primerjavi z decembrom lani so cene narasle za 45,5 odstotka.

Življenjski stroški so se septembra v primerjavi z avgustom dvignili za 6,4 odstotka. Podražili so se skoraj vsi proizvodi iz tako imenovane potrošniške košare. V primerjavi z lanskim septembrom so bili življenjski stroški večji za 97,2 odstotka. Inflacija se v Jugoslaviji še nikakor ne umirja, kljub prizadevanjem zvezne vlade, ki bo nove stabilizacijske ukrepe vključila v prihodnjo proračunsko resolucijo za leto 1987, s čimer naj bi inflacijo vendar zaježili. (dd)

Gospodarski razgovori med SFRJ in ZRN

FRANKFURT — S pogovori v vodilni zahodnonemški finančni ustanovi Deutsche Bank in RHB banki v Frankfurtu je član ZIS Radovan Markić, ki je vodil jugoslovansko delegacijo na zasedanju mešanega odbora za gospodarsko sodelovanje med državama, včeraj končal tridnevni obisk v ZRN.

Zahodnonemški gospodarski minister Martin Bangemann in Radovan Markić sta preučila možnosti za poglobitev gospodarskih stikov med državama in še posebej možnosti angažiranja bonske vlade pri odpravljanju primanjkljaja v blagovni menjavi na škodo Jugoslavije. Pogovarjala sta se tudi o udeležbi ZRN v nekaterih projektih industrijske kooperacije v Jugoslaviji, v okviru katerih bi po vzoru prodaje avtomobilov Jugo v ZDA sprožili proizvodne programe, ki bi bili v celoti ali pa pretežno namenjeni zahodnonemškemu tržišču. To bi bili projekti s področja kovinskopredelovalne industrije in proizvodnje plastičnih mas. Govor je bil tudi o naložbah zahodnonemškega kapitala v jugoslovanski turizem.

Jugoslovanska stran je znova zahtevala podporo ZRN v pogovorih z EGS o novih določilih trgovskega sporazuma in drugega finančnega protokola. Jugoslavija predlaga, da bi poleg sredstev Evropske investicijske banke v finančni protokol vključili tudi denar iz proračuna EGS, s čimer pa se Bruselj ne strinja. (dd)

Jugoslovanski zvezni proračun povišan na 1.380 milijard din

BEOGRAD — ZIS je predlagal povečanje proračuna federacije za 275,6 milijarde dinarjev. Zvezni proračun bi tako bil za četrtino večji od sprejetega in bi znašal okoli 1.380 milijard dinarjev.

Rebalans, ki so ga včeraj dostavili skupščini SFRJ, pojasnjujejo z novo oceno družbenega proizvoda in narodnega dohodka, ki sta za 27,5 oziroma 26,6 odstotka večja od predvidevanj, na podlagi katerih je bil določen letošnji zvezni proračun v višini 1.103 milijarde. Povečanje je nujno tudi zaradi gibanja tečajev valut in zaradi zagotovitve sredstev za nove obveznosti federacije, ki so posledica družbenih dogovorov o univerzitati in drugih.

Rebalans za JLA predlaga zagotovitev dodatnih 203,8 milijarde dinarjev (skupno 968 milijard), za dopolnilna sredstva za nerazvite 11,7 (skupno 53), za borčevsko invalidsko varstvo in vojaške pokojnine pa dodatnih 26,5 milijarde dinarjev (skupno 216,2 milijarde).

Za povečanje zveznega proračuna bi 182 milijard zagotovili iz prihodkov federacije, ki so po najnovejših ocenah večji kot so računali. Republike in pokrajini bi zagotovile 93,6 milijarde dinarjev, kar pomeni, da se bodo njihovi prispevki povečali za 33,9 odstotka. Da bi rebalans čimprej sprejeli, je ZIS predlagal, naj se republiške in pokrajinske skupščine o njem izrečejo po skrajšanem postopku. (dd)

ZIS proti posojilom za devize

BEOGRAD — ZIS ni sprejel predloga Združenja bank Jugoslavije, da bi znova odobrili kreditiranje občanov na podlagi prodaje deviz. O seji ZIS so objavili naslednje sporočilo:

ZIS ni sprejel predloga Združenja bank Jugoslavije, da bi z dopolnitvami sklepa o ciljih in nalogah skupne emisijske in denarne politike in skupnih temeljih devizne politike v letu 1986 omogočili dajanje namenskih dinarskih posojil, ki bi jih občani dobili na podlagi prodaje deviz.

Tako še naprej velja dosedanja rešitev, kot jo določa resolucija za leto

1986. ZIS je ocenil, da od sprejetja resolucije ni prišlo do bistvenih sprememb, ki bi omogočile, da bi odstopili od takrat zavzetega stališča.

Predsednik ZIS Branko Mikulić je napovedal, da bodo zaradi rasti cen v septembru morali kmalu povečati obresti. Dejal je tudi, da za zdaj ne razmišljajo o protiinflacijskem davku, ampak o predlogu za obdavčevanje monopolnega zaslužka. Tako pridobljena sredstva bi dobili republiški in pokrajinski proračuni, po dogovoru pa bi jih porabili za kompenzacije in podobno.

Takoj osvetliti okolnosti letalske nesreče pri Ustici

RIM — Odločitev vlade, da bo za deset milijard lir potegnila iz 3.500 metrov globokega morja pri Ustici ostanke potniškega letala Itavia z 80 potniki, ne sme postati izgovor, da ne bi že danes pojasnili, da je letalo sestrelila raketa.

Vlada mora odpreti pravno preiskavo in zaslišati vse odgovorne osebe (šefe generalnega štaba, zaposlene pri radarjih itd.), ki so povezane z zadevo. V preiskavo mora vključiti tudi informacijsko službo. To zahtevo je Odbor za resnico o Ustici včeraj pojasnil na tiskovni konferenci. Odbor sestavljajo parlamentarci različnih strank: Stefano Rodotà, Pietro Scoppola, Antonio Giolitti, predstavnik ACLI in CISL Domenico Rosati in Domenico Trucchi ter odvetnik Romeo Ferrucci, zagovornik svojcev ponesrečencev.

Sestrelitev potniškega letala pred šestimi leti, ki predstavlja največjo letalsko nesrečo v Italiji, je do tolikšne mere zavita v koprene skrivnosti, da so jo proglasili za državno tajnost. Ker se zadeva ni premaknila z mrtve točke, je predsednik republike Cossiga pozval predsednika vlade Craxija, naj ne odlašajo več z razkritjem resnice. Predsednik republike je moral tudi zato poseči v zadevo, ker si nobena komisija ni hotela prevzeti odgovornosti za nezadovoljiv izid preiskave.

Ob tem pa prihajajo v javnost sila zanimive podrobnosti okoli

tega dogodka. Italijansko vojaško letalstvo je sporočilo, da nima več traka s posnetki letalskih vojaških vaj v bližini Sicilije, na katerem so bili po vsej verjetnosti posnetki nesreče. Nima jih zato, ker jih je zbrisalo.

Obstajajo pa še nekatere druge zanimive podrobnosti. Tako je takoj po izginotju letala z radarskega ekrana letališča v Palermu operater na vojaškem letališču v Ciampinu pri Rimu dobil ukaz, da alarmira reševalno službo. Vojska je odgovorila, da so reševalni helikopterji že odleteli s Sicilije. Vest o nesreči je očitno prišla iz drugega vira, najverjetneje od ameriške šeste flote, ki s svojimi radarji pokriva večji del Sredozemlja.

Tri leta po nesreči je časnikar milanskega Corriere della Sera objavil pogovor s svetovalcem Pentagona za zračni promet Johnom Transuejem, ki je potrdil, da je videl posnetek civilnega letala in vojaškega letala, ki je letelo z veliko brzino in bilo v »ravno pravnj« razdalji za izstrelitev rakete.

Ameriški svetovalec je povedal tudi to, da italijanska stran ni od Pentagona nikoli zahtevala posnetka, kar je dodatni dokaz, da so letalo zadeli med vojaškimi vajami.

Ali bo odločitev vlade potisnila v pozabo resnico o sestrelitvi letala in tako potrdila splošno mnenje svojcev ponesrečencev, da nikoli ne bodo izvedeli resnice?

Pozitivne in hkrati previdne reakcije pri zahodnih zaveznikih na vrh v Reykjaviku

Ameriški konservativci ostro kritizirajo Reagana

NEW YORK — Po prvem presenečenju, ki ga je povzročila včerajšnja sinhronizirana objava bližnjega srečanja med ameriškim predsednikom Reaganom in sovjetskim voditeljem Gorbačovem, se je v ameriški politični javnosti vnela razprava o tem, kaj lahko prinese takšen minivrh.

Velika večina članov kongresa in najvplivnejši komentatorjev sodi, da je administracija vešče rešila zaplet Daniloff in da je v zamenjavo za sovjetskega uslužbenca v sekretariatu OZN Gennadija Zaharova, ki ga je ameriško sodišče včeraj zjutraj spoznalo za krivega, dosegla, da je dopisnik revije US News and World Report Nicholas Daniloff zapustil Moskvo ne da bi bil obsojen na vohunsko dejavnost, poleg tega pa bo sovjetska vlada v okviru tega sporazuma dovolila znanemu oporečniku Juriju Orlovu in njegovi ženi, da emigrirata v ZDA.

Pazljivo tehtanje pa je namenjeno posebej bližnjemu srečanju med Reaganom in Gorbačovem na Islandiji. Medtem ko administracija poudarja, da je predsednik Reagan sprejel povabilo Gorbačova, da se srečata še pred njegovim obiskom v ZDA, oziroma pred uradnim vrhom predvsem zato, da bi omogočil potrebne napredek na najpomembnejših področjih, pa je posebej iz konservativnega tabora slišati tudi hude kritike na račun administracije.

Nekateri kritiki Reaganovi administraciji tudi očitajo, da je dopustila, da je Gorbačov dosegel nove točke, saj je takšen minivrh njegova zamisel. Gorbačov je namreč letos že nekajkrat predlagal takšno srečanje, najsi bo v Hirošimi, na Dunaju, v Ženevi ali pa v katerikoli drugi državi.

Zanimivo je, da so napadi na administracijo prišli predvsem z desnega političnega krila republikanske stranke, ki je običajno največji Reaganov zaveznik. Nekateri voditelji republikanske stranke na primer sodijo, da Reagan v trenutku, ko je do delnih kongresnih volitev še dober mesec dni, ne bi smel pristati na takšno srečanje. Neuspeh minisestanka na vrhu bi namreč lahko negativno vplival na izid volitev v senat, kjer imajo republikanci le tri glasove večine. Po mnenju dela konservativnega tiska bo namreč »Reagan v Reykjaviku talec Gorbačova«, saj si Reagan zaradi bližnjih volitev, ki bodo bistveno vplivale na dogodke zaključnega dela njegovega predsedniškega mandata, ne bo mogel dovoliti, da srečanje ne bi uspelo. Administracija pa nasprotno upa, da bo prav minivrh v Reykjaviku, na katerem naj bi končno določili tudi datum obiska sovjetskega voditelja v Washingtonu, prinesel republikancem pomembne predvillne točke.

UROŠ LIPUŠČEK

Politike ZRN zanimajo zlasti mednemški odnosi

BONN — Politiki vladne koalicije in opozicije v Bonnu so danes ob novici, da se bosta Gorbačov in Reagan sestala na Islandiji, soglasno izrekli upanje, da bo vrhunsko srečanje med supersilama okrepilo ugodni razvoj odnosov med Vzhodom in Zahodom. Socialdemokratsko vodstvo je pozvalo zveznega kanclerja Helmuta Kohla (CDU), naj v stikih z ameriškim predsednikom Reaganom samozavestno in odločno zastopa »posebne nemške interese«. Ti interesi pa izvirajo iz boljših odnosov med nemškima državama.

Tudi zunanji minister Hans-Dietrich Genscher je govoril o nemških interesih, ko je v radijskem intervjuju dejal, da bo izboljšanje odnosov med supersilama ugodno vplivalo tudi na odnose med Bonnom in Vzhodnim Berlinom. To je tudi razlog, je dejal Genscher, da se zvezna vlada ne zadovoljuje z vlogo gledalca, ampak da želi konkretno prispevati k popuščanju napetosti kot zaveznica Washingtona. Hkrati želi biti sobesednica, ki jo Moskva resno jemlje. Mednemški odnosi so za nas izrednega pomena, je dejal minister.

Strokovnjak za nemška vprašanja v parlamentarni frakciji SPD Hans Buechner je dejal, da je treba zdaj pripraviti Moskvo, da bo bolj popustljiva v mednemških zadevah. Gre za to, da bi od Moskve dosegli večji politični manevrski prostor za Vzhodni Berlin. Tako bi tudi v nemškem prostoru čutili, da se je začel proces popuščanja napetosti in da so olajšani stiki med ljudmi iz obeh nemških držav.

Socialdemokratski strokovnjak za varnostna vprašanja Egon Bahr govori zdaj o »zgodovinski priložnosti« za politiko popuščanja napetosti. Bahr meni, da bo mogoče skleniti takšen sporazum o raketah srednjega dosega, ki bo pripeljal do znatnega zmanjšanja števila raket srednjega dosega, nameščenih v Evropi.

Časopisi so polni komentarjev o vrhu v Reykjaviku in med njimi je tudi komentar, ki pravi, da navadni ljudje niso tako neumni, kot mislijo o njih politiki, in da je bilo vse to početje z Daniloffom in Zaharovom, ki naj bi rešilo ugled Moskve in Washingtona, po malem smešno. Zdaj je prišlo do zamenjave in Rusi so morali za nameček izpustiti še enega disidenta. To je prav, meni komentator, ker je to omogočilo vrhunski sestanek. Toda svet si kratko im malo želi samo tole: malo manj teatskega grmenja in več stvarnega napredka glede nadzora nad oboroževanjem in glede razorožitve. Saj je že skrajni čas.

BOŽIDAR PAHOR

V Franciji ne verjamejo v uspeh »malega« vrha

PARIZ — Po mesecu dni napihovanja (okrog afer Daniloff in Zaharov) so zdaj na vrsti resne zadeve, piše »Le Monde« v poročilu iz Washingtona: »Lotiti se je treba snovi, ki bi utegnile do konca tega leta ali v začetku prihodnjega pripeljati do sporazumov ali načrtov sporazumov med Reaganom in Gorbačovem na vojaškem področju.« Pot je še dolga, toda zdi se, da so se tako v Beli hiši kot v Kremlju odločili, da se ne bodo več obotavljali.

»Mali vrh« na Islandu prihaja pravzaprav kot presenečenje, tako zelo so bili tukajšnji opazovalci zaprejeni v zgodbe okrog izгона sovjetskih diplomatov, predvsem pa aretacij Daniloffa v Moskvi in Zaharova v Washingtonu.

Medtem ko uradnega komentarja do tega trenutka še ni, je splošna sodba, da na »pripravljalnem« ali »malem« vrhu v Reykjaviku nihče ni dobil vsega, Reagan ne pravega vrha, kakršnega si želi pred novembrskimi vmesnimi volitvami, Gorbačov pa ne sestanka z določenim dnevnim redom, temveč le pripravo na obisk v Ameriki.

Toda, poudarjajo v Parizu, sestanek potrebujeta oba. Reagan je sicer gospodarstvo rešil inflacije, toda za ceno takšnih neravnovesij in tolikšne zadolžitve, da se Amerika utegne nekoč spominjati Reaganovih let kot začetka dolgotrajnih težav, piše v uvodniku Le Monde. Reagan se mora vprašati, kakšna bo njegova podoba v zgodovini in danes je očitno, da ima nadzorstvo oboroževanja v Beli hiši večjo težo kot »boj s carstvom zla«. Gorbačov pa »potrebuje tako denar kot zagotovilo, da bo lahko uresničil glavne smeri svoje zunanje politike (med katerimi je glavna na predelek pogajanj o razorožitvi) in sanirati, kar je pač mogoče, v svojem gospodarstvu«.

V obeh primerih torej koincidenca notranjih in zunanjih imperativov, ob kateri »Liberation« (ki naj bi imela dobre zveze z Elizejsko palačo) ob tem, desetem vrhu ZDA-ZSSR ne pričakuje, »da se bo podoba sveta zaradi tega spremenila, kot se ni po predhodnih. A vendar bodimo optimisti, da se bo vse končalo dobro, čeprav se ne bo nič zgodilo«, zraven pa opozarja na Evropo, za katero pravzaprav gre (posebno, če bo govor o raketah srednjega dometa, SS-20 in pershingih), ki bo spet enkrat lahko le opazovala. Kot doslej, če sklepamo po komentarjih ob Ženevi, v Parizu ne skrivajo sumov v kondominij dveh, na škodo tretjih, zahodnoevropskih in s tem francoskih ambicij po krepitevi vloge v svetovnem koncertu. Po tem razmišljanju naj bi kljub nagli otopenlitvi še zmeraj šlo za načelne pogovore o vsem in nobenih posebnih rezultatih.

JAKA ŠTULAR

Delegacija SKGZ na obisku na Reki

Okrepiti tradicionalne dobre vezi z Unijo Italijanov

REKA — Ob koncu prejšnjega tedna je delegacija SKGZ pod vodstvom predsednika Borisa Raceta obiskala Unijo Italijanov za Istro in Reko. V imenu družbenopolitičnih organizacij mesta Reke je delegaciji najprej izrekel dobrodošlico predsednik regijske konference SZDL Ennio Machin, ki je podal oris splošnega položaja v reški regiji s posebnim poudarkom na težnji po vsestranskem sodelovanju s sosednjo republiko Italijo. Izrazil je popolno podporo prizadevanjem slovenske manjšine v Italiji za enakopravni položaj in podčrtal dragocenost pogostih stikov in sodelovanja med obema narodnima skupnostma, italijanske v Jugoslaviji in slovenske v Italiji.

Predsednik komisije za narodnosti Ernest Cukrov je podal informacijo o položaju italijanske narodnosti v reški regiji, orisal dosežene pozitivne rezultate zlasti na področju šolstva, opozoril pa je tudi na številne odprte probleme, izmed katerih je najpomembnejši podružabljanje vprašanj italijanske narodne skupnosti ali, drugače povedano, potreba, da si večinski narod prevzema neposredno odgovornost in aktivno sodeluje pri krepitevi položaja italijanske narodnosti.

Srečanje se je nadaljevalo na sedežu Unije Italijanov za Istro in Reko, kjer je delegacijo SKGZ sprejel predsednik Unije Silvano Sau s sodelavci. Delegaciji sta si izmenjali informacijo o položaju obeh narodnih skupnosti, ki živita sicer v različnih okoljih, a so jima

mnogi problemi slični. Silvano Sau je v svojem poročilu govoril o dosežkih in težavah italijanske skupnosti. Medtem ko je beležiti na področju šolstva spodbuden porast številna vpisov v italijanske šole, ostaja odprto vprašanje materialne osnove skupnosti, ki tudi na lastni koži občuti posledice poslab-

šanja gospodarskega položaja v Jugoslaviji. Italijanska narodnost se ob že omenjenih prizadevanjih za socializacijo problema narodnosti zavzema tudi za to, da se uresniči ista raven zaščite in spoštovanja pravic na celotnem ozemlju, kjer prebiva italijanska narodnost.

Delegaciji SKGZ in Unije sta soglašali o tem, da je treba doselj že tradicionalno in prijateljsko medsebojno sodelovanje okrepiti in skupno poglobiti nekatera vprašanja kot so zlasti šolstvo, sodelovanje med raziskovalnimi inštituti in sodelovanje med mladino.

Skupna resolucija UIIF in SKGZ

26. septembra sta se na Reki srečali delegaciji predsedstva Unije Italijanov za Istro in Reko in Slovenske kulturno gospodarske zveze, ki sta ju vodila predsednika Silvano Sau in Boris Race. Srečanje, ki spada v redne stike obeh organizacij, je nudilo priložnost za obširno izmenjavo mnenj in informacij o skupnih problemih teh dveh narodnostnih manjšin, ki bodo pripomogle k nadaljnjemu plodnemu sodelovanju.

Predsednika delegaciji sta na srečanju poudarila potrebo po medsebojnem sodelovanju v duhu dobrega sosedstva in politike odpiranja ter medsebojnega zaupanja, na katerih temelji prijateljstvo med Italijo in Jugoslavijo, ki obenem omogoča vsestranski razvoj obeh manjšin.

Člani obeh delegacij so na srečanju ponovno podčrtali pomen uveljavljanja kulturne in jezikovne prisotnosti narodnostnih manjšin v družbenom dogajanju, kar edino lahko privede do enakopravnega vrednotenja etnij. Predstavniki SKGZ so vzeli na znanje ves trud Italijanske Unije za Istro in Reko za uvedbo

dvojezičnosti in principov podružabljanja problematike, jezika in kulture italijanske narodnosti; prav tako je UIIF poudarila potrebo po zakonu, ki bi globalno zaščitil slovensko narodnostno manjšino v Italiji.

Obe delegaciji sta nadalje posvetili posebno pozornost problemom, ki so v zvezi z vzgojo in šolsko izobrazbo v obeh jezikih in katerih rešitev je odvisna od tesnega in stalnega sodelovanja z družbenimi skupnostmi, katerim manjšini pripadata. Nadalje je prišla do izraza potreba po čimprejšnji ureditvi materialnih in finančnih vprašanj, ki zadevajo ustanove italijanske narodnostne skupine ter slovenske manjšine in ki bi lahko omogočila primernejšo obliko njunega razvoja.

Srečanje je obenem potrdilo pomen podobnih stikov med SKGZ in UIIF, ki se čeprav v različnih političnih, družbenih in gospodarskih stvarnostih zavzemata za uveljavitev enakih pravic. Medsebojno sodelovanje in izmenjave na kulturnem, šolskem, športnem, umetniškem in znanstvenem področju bodo lahko pripomogle k rešitvi številnih skupnih problemov.

Jutri začetek konference o pravici do študija

VIDEM — Deželno vodstvo za šolsko izobrazbo je priredilo dvodnevno konferenco na temo pravice do izobrazbe. Dela se bodo začela jutri pod vodstvom deželnega odbornika za šolstvo Barnabe.

Namen konference je opraviti poglobljeno analizo o stanju šolstva v deželi Furlaniji-Juljski krajini in izvajanje pravic do izobrazbe. Ob predstavitvi konference je odbornik Barnaba podčrtal zavzemanje Dežele za šolska vprašanja in spodbujanje inovacij na tem področju z uvajanjem novih metod in promocijskih pobud, od katerih sta odvisni kakovost in prihodnost šolske politike. Tudi v naši deželi so namreč prisotni številni problemi, ki pa so posredno in neposredno vezani na splošno stanje italijanskega šolstva.

Konference se bodo predvidoma udeležili predstavniki javnih ustanov, šolske oblasti, akademiki, zavodski organi, predstavniki združenj staršev in dijakov, ki jim je pri srcu kakovost šole. Prisoten bo tudi zastopnik ministrstva za šolstvo.

Za jutrišnji dan je predviden poseg deželnega odbornika Barnabe, v popoldanskih urah pa bo svoj prispevek podal prof. Sergio Bartole, ki bo orisal možnosti izvajanja pravice do izobrazbe na deželni ravni. V soboto bodo na vrsti še drugi posegi in razprava.

Darujte v sklad Mitje Čuka

V Bruslju nagradili slovenska izseljenca

VIDEM — Z vrsto zanimivih manifestacij so v Bruslju predstavili »Made in Friuli«. Tiskovna konferenca, srečanja s predstavniki EGS za kmetijsko, industrijsko in prevozniško politiko, slavnostni večer in sestanki z belgijskimi gospodarskimi operaterji so dokazali, kako je »Made in Friuli« pomembna karta za furlansko gospodarstvo.

Na posebno odmevnost je naletel tudi prispevek predsednika videmske CCIAA Giannija Brava, ki je poudarjal zanimiv razvoj furlanskega gospodarstva v zadnjih desetletjih, ko se je iz izvoznika delovne sile spremenilo v dinamično ekonomijo, ki izvaža kakovostne izdelke na vsa pomembna svetovna tržišča. Ob tem pa seveda ne gre prezreti vloge, ki ga ima FJK pri uveljavljanju pozitivnih odnosov med obema evropskima blokoma.

Deželni odbornik za industrijo Francescutto je po drugi strani podrobno analiziral sedanje stanje deželnega gospodarstva in podčrtal, da ima FJK vse možnosti postati eno izmed središčnih področij za vzpostavljane gospodarskih odnosov.

V nadaljevanju slavnostnega večera, katerega se je udeležil tudi italijanski komisar pri EGS Carlo Ripa di Meana, so podelili priznanje dvema slovenskima izseljencema, ki že dolgo živita v Belgiji. Prvi nagrajenec je Bucovaz, po rodu iz Grmeka, ki je dopolnil 80 let, od katerih je kar 32 preživel v rudniku. Nagrado je prejel tudi Pasquale Tomasetti iz Dreke, ki je v Belgiji od leta 1947 in je delal v rudniku 27 let. Pred enajstimi leti je bil Tomasetti tudi ustanovitelj in predsednik lieške sekcije Zveze slovenskih izseljencev.

V potrditev središčne vloge izseljencev pri gospodarskem razvoju rodnega kraja gre podčrtati, da je bil organizator bruseljske prireditve Ettore Drescig iz Dreke, bivši funkcionar pri EGS in sedaj uveljavljen gospodarski operater v Bruslju. Srečanja sta se udeležila tudi Walter Drescig, predsednik Zveze slovenskih izseljencev in ravnatelj Zveze Ferruccio Clavara.

Na sliki: Carlo Ripa di Meana, Gianni Bravo, šef kabineta belgijskega ministrstva za trgovino s tujino Tillmans in Ettore Drescig.

Od četrta do četrta

Zakaj ne prireditve »Devinske igre«?

Marsikateri bralec se verjetno še spominja zanimive razstave - delno tudi z dvojezičnimi didaskalijami - pred dvema letoma v tržaški palači »Costanzi« pod naslovom »Costiera triestina« - »Tržaška obala« po zaslugi »Associazione naturista umanista Liburnia« ob sodelovanju tržaških sekcij »Italia Nostra« in ekološke WWF. Med poglavitnimi nameni prirediteljev je bil: prikazati neverjetno onesnaženost te naše obale med Barkovljami in Timavo. In res so se tisoči tržaških obiskovalcev zgražali, obenem pa se navduševali nad lepoto te verjetno najlepše obmorske obale v Evropi. Žal, razstave prireditelji niso ponovili - kot so nameravali - v celoti v slovenščini tudi v Nabrežini in Križu, saj smo videli tam tudi fotografske posnetke našega Križana Maria Magajne, odsek naše Narodne in študijske knjižnice pa je prispeval marsikak podatek.

Kot tolikokrat prej, se je tudi ob tisti razstavi vsiljevalo vprašanje, kako to prekrasno obalo ovrednotiti. Pa ni bilo niti pričakovanih pobud, ukrepov pa še manj, razen kakšne vesti v zvezi s Sesslamskim zalivom (tudi s šovinističnimi komentarji vred) in devinskim Mednarodnim zavodom. Pač pa je vzbudila pozornost napoved, na tiskovni konferenci 28. julija letos, da bo naše Slovensko stalno gledališče - SSG - v prihodnji sezoni priredilo na Devinskem gradu slavno Rilkejevo »Devinsko elegijo« - »Duineser Elegien« v štirih jezikih dežel Alpe-Adria. Sledili sta nato dve skoraj zaporedni predstavi prizadevnih amaterjev »Sna kresne noči« na sestankih Starega devinskega grada, o čemer je Primorski dnevnik ponovno poročal. Še prej pa je konec julija letos ravnatelj SSG poudaril v uvodnem članku za naš dnevnik med drugim tudi »izjemnost« našega gledališča. Nato smo med septembrskimi novicami brali v tedniku »Gospodarstvo« o kar osmih načrtih nabrežinsko-devinskega odbornika za ekologijo in turizem, med katerimi je tudi valorizacija Devina in njegove okolice.

In kako se ne bi pri vsem tem spomnili možnosti ovrednotenja te naše obale s prireditvami po zgledu na primer »Dubrovniških iger« in podobnih poletnih prireditev v Italiji in Jugoslaviji? Takšna možnost se vsiljuje zlasti ob prebiranju v našem dnevniku in drugem tisku poročil o večdnevni manifestaciji v okviru Alpe-Adria »Europa Gentia« - »Evropa ljudstev« pa čeprav ji je edino milanski Corriere della Sera posvetil prejšnjo sredo, 24. septembra, vso stran z objavo eseja Claudia Magrisa »Literatura in evropska identiteta«, ki ga je mladi tržaški profesor prebral v Benetkah.

Mar ni tako rekoč na dlani, da bi vsaj začeli razmišljati o možnosti mednarodne prireditve v okviru Alpe-Adria pod naslovom »Devinske igre«?

Zakaj ne bi bile možne kar v Devinskem gradu? Tudi staremu. Ali je sploh mogoče dvomiti, da sedanji mladi graščak, ki je že pokazal naklonjenost za podobne priredit-

ve, ne bi na tak predlog pristal? Nadaljnja vprašanja se ob tej misli kar sama postavljajo:

Mar ne bi bilo kar samoumevno sodelovanje z italijanskim deželnim Teatro Stabile? In z gledališči glavnih in drugih mest ostalih desetih dežel Alpe-Adria? In tudi izven njih? Ali ni za poglavitnega pobudnika poklicano prav naše Slovensko stalno gledališče? Prav zaradi svoje že omenjene »izjemnosti«, da poleg vloge, pravilno opredeljene v uvodniku njegovega ravnatelja, spričo pogojev, kot je zapisal, »ki niso pogoji drugih italijanskih gledališč«? Ali ne bi s tem ovrednotili tudi vloge vse naše narodne skupnosti? In mar ne bi bila dolžnost organizacij, katerih predstavniki sestavljajo naše enotne delegacije, da tudi o takšni pobudi razmišljajo?

Mar ne bi bile takšne »Devinske igre« lahko jedro sodelovanja npr. z alternativnimi predstavami na gradu Sv. Justa, kjer so že tradicionalne? In z Miramarskim gradom, kjer že toliko let ne privlačujejo skoraj nikogar več oguljenih »Luči in zvoki« in bi bilo že kar nujno pritegniti pozornost obiskovalcev na prireditve v kombinaciji z bodočimi »Devinskimi igrami«?

Ali ne bi bilo lahko prispevek naše skupnosti, da bi postal ta naš Trst ne samo središče znanstvenih ustanov - kot se mnogi hvalijo - v Alpe-Adria z že obstoječo miramarsko fiziko in z načrtovanim sinhrotronom itd., ampak tudi neke vrste umetniško (poleg likovnih razstav na tržaškem gradu)? In kot so Rilkejeve »Devinske elegije« presegle vse meje, tako bi morebitne »Devinske igre« postale morda mednarodni pojem, ki bi pripomogel k brisanju meja v tem delu Evrope. Zato bi bila taka prireditve v duhu znane predosimske izjave znamenitega Slovence (soustvarjalca gibanja neuvrščeni in socialističnega samoupravljanja), da je bil smoter vsega protifašističnega in protinacističnega boja predvsem v dosegi odpravljanja meja v Evropi.

Za zaključek teh četrtek devinskih razmišljanj, pa naj ponovimo zadnji stavek omenjenega Magrisovega beneškega eseja, ki zveni kot nekakšno opozorilo in s katerim citira dva verza malo znanega narečne pesnika Giacoma Novente: »Se fasso el mona, no' xe par modestia. - Se fasso el furbo, no' xe pa'l partito«. Pri vsem tem in podobnem prizadevanju bi se morali namreč izogibati, da ne bi bili ne prvo ne drugo.

Stanislav Renko

P. S.: Tik pred slovesom od svinca je tiskarski škrat neverjetno zverženo popačil v predzadnjem odstavku prejšnjega četrtekovega zapisa drugi stavek, ki se pravilno glasi: »Najvažnejšo zahtevo po slovenskih šolah - tudi v videmski pokrajini - pa vsebuje zakonski osnutek, pred več kot 25 leti, skoraj polovice parlamentarcev italijanske republike.«

Philipp Vandenberg

Hetera

85.

Leonidas, človek z razumom atenskega filozofa, je hotel nekaj reči, vendar mu hetera ni dala časa: brez pozdrava se je obrnila, z gibom roke poklicala sužnja Koalema in zapustila šotor Spartanca.

Vojni tabor Grkov se je že prebudil iz spanja, vse je bilo v gibanju, kuharji, nosilci hrane in marketendarji so hiteli z velikimi posodami od šotora do šotora, vodonosci so polnili kadi na javnih prostorih za umivanje, tam so čistili meče in ščite, zraven pa popravljali vozove. Ženska v grškem taboru ni bila nič posebne. Silak Koalemos je hodil pred svojo gospodarico in se grozeče postavil takoj, ko se ji je kdo približal.

Neoborožena in samo z usnjenimi sandali na nogah sta se odpravila na pot tako imenovane Anopeje, ki je obšla termopilske hribe in se je končala v globeli reke Asopos na ozemlju Tračanov. Dafne ne bi mogla reči kaj, toda nekaj jo je gnalo po tej gorski poti k Tračanom, k Efialtu.

Kako neki bi mogla odvrniti Tračane od izdaje? Ali jih je bilo mogoče podkupiti z zlatom, so bile morda potrebne hude grožnje, ali pa kar oboje?

Tepček je toplo stopal spredaj, od časa do časa prislunil proti bližnjemu grmovju in ponudil heteri roko, kadar je bilo treba prečkati razpoko v skali, skrivenčeno drevo ali kakšno sesutino. Naporni vzpon v soparnem poletnem jutru je pognal znoj iz vseh por. Jermeni sandalov so rezali. Dafne je dihala vedno hitreje, le Koalemos je hodil navkreber zavzeto, nemoteno in na videz brez slehernega naprezadnja, ne da bi izgovoril besedo.

Verjetno je bilo že okoli poldne, zakaj sonce je pripekalo skoraj navpično na stezo, ko se je Dafne sesedla med dva štora in hlatala za zrakom: »Koalemos, moram si malo odpočiti, čisto na koncu sem že z močmi!« vsa izčrpana je strmela predse v tla, z brado, naslonjeno na kolena; tedaj je začutila dlan na laktu. »Gospodarica! Gospodarica!«

Hetera je vprašujoče pogledala Koalema. Pokazal je na greben hriba, na skalnati izpust v njuni bližini in na ovinek steze, ki sta ga ravnokar prehodila. Dafne je bila kot ohromljena. Najraje bi bila zakričala, toda iz grla ni prišel glas. Kamorkoli je pogledala: od vseh strani so bile vanjo uprte puščice in sulice.

Že več dni sta si ležali sovražni ladjevji na dogledu eno proti drugemu. Barbari so prijadrili skozi prehod pri Skiatu in se usidrili pred južno obalo Magnesije. Njihov

cilj je bil videti jasen: perzijsko ladjevje je poskušalo skozi prehod pri Evboji, vedno na dogledu s kopensko vojsko, doseči Atiko. To pa je preprečilo grško ladjevje. Pod svetiščem Artemide sta se usidrila Temistokles z atiškim ladjevjem ter Spartanec Brasidas z ladjami drugih grških plemen. Dobro opremljeni in pripravljeni za boj so prežali eden na drugega noč in dan.

Temistokles je stal na sprednjem koncu triere, veslači so dremali na svojih klopeh, skoraj nihče pa ni mogel zaspati v popoldanski vročini. Z očmi, uprtimi v daljavo, je razmišljal o nenavadni izginitvi Dafne, ki je ni opazil niti poveljnik ladje s heterami. Prav ničesar ni razumel.

Nenadoma pa se je neposredno pred visokim ladijskim kljunom pojavilo iz vode morskemu bogu podobno golo bitje. Tudi veslači so slišali šumenje in pljuskanje in so začudeni pogledali v globino. Nobenega dvoma, kakor Pozejdon iz globine morja se je pred njimi iz vode pojavil bradat možki, dvignil roko v pozdrav in prskajoče rekel: »Hairete! Saj ste vendar Heleni!«

Namesto odgovora je Temistokles ukazal, naj obiskovalcu iz Pozejdonovega kraljestva z veslom pomagajo iz vode. Na smrt izčrpanega, ki je kašljal in hlatal za zrakom, so položili na desko. Temistokles je stopil k njemu in ga začuden vprašal: »Kdo si? Od kod prihajaš?«

Jecljaje in zadihano je tujec povedal, da je Skilias iz Skiona na pšolotoku Halkidiki.

»Skiljas, slavni potapljač!« so vzkliknili veslači.

Z zasedanja deželnega predsedstva SDGZ

Pred 40. obletnico v ospredju skrb za uveljavitev Združenja

Deželno predsedstvo Slovenskega deželnega gospodarskega združenja je nasvoji zadnji redni seji pregledalo potek priprav za proslavo 40. obletnice ustanovitve organizacije. Predsednik dr. Vito Svetina in direktor Vojko Kocjančič sta navzoče seznanila z vsebino priložnostne publikacije, ki bo zajela vsa področja delovanja združenja. Publikacijo bodo popestrili diagrame, grafiki in slike raznih obratov v deželi. Sklenjeno je bilo, da bo predstavitev publikacije v Gorici, in sicer v petek, 17. oktobra, zvečer, skupaj z odprtjem namenske fotografske razstave. Razstava bo prenešana tudi v tržaški Kulturni dom in bo dopolnjena z zgodovinskim gradivom o nastanku Združenja in o njegovem razvoju.

Zunanjetrgovinski sekciji iz Trsta in Gorice bosta organizirali debatni večer na zanimivo in malo znano temo o odnosih med Evropsko gospodarsko skupnostjo in vzhodnimi državami ter o vlogi dežele Furlanije-Juljske krajine v okviru teh blagovnih in finančnih tokov. Osrednji predavatelj bo evropski poslanec Rossetti, član komisije, ki se ukvarja prav z odnosi med Evropsko gospodarsko skupnostjo in Jugoslavijo. Obrtniki so predlagali, da bi pripravili poseben sestanek med člani obrtniške sekcije iz Gorice, Trsta in Benečije, na katerem bi naredili obračun nedavne prve deželne konference o obrtništvu.

Predsedstvo bo pred osrednjo proslavo 40-letnice priredilo tiskovno konferenco, na kateri bo širši javnosti in tisku prikazalo delovanje organizacije in tudi svoje poglede na razvoj

deželnega gospodarstva. Osrednja proslava pa bo, kot rečeno, v Kulturnem domu v Trstu, in sicer v nedeljo, 26. oktobra, dopoldne. Ob zaključku zasedanja deželnega predsedstva je dr. Svetina poudaril, da računa na sodelovanje vseh članov za najboljši uspeh te pomembne pobude.

V zadnji točki dnevnega reda je predsednik tržaške obrtniške sekcije Rado Andolšek poročal o poteku deželne konference o obrtništvu, ki je bila nedavno v Gradežu. Podčrtano je bilo, da je bil nastop članov SDGZ izredno pozitiven, še posebno, ker so bili prvič uradno zastopani tudi predstavniki slovenskih obrtnikov iz videmske pokrajine. Zahvala in pohvala gre vsem delegatom in še posebno govornikom, ki so s konkretnimi predlogi bistveno prispevali k uspehu konference. (zk)

Dr. Karlo Mezgec na deželni konferenci o obrtništvu Skrb TKB za sodelovanje z drobnim gospodarstvom

Večkrat smo že pisali o pomembnosti vloge, ki jo imajo slovenski denarni zavodi za razvoj gospodarstva in še posebno za podporo zasebnim gospodarskim pobudam. Prav zato je v okviru Slovenskega deželnega gospodarskega združenja — kot zadnja — nastala tudi bančna sekcija, s temeljnim namenom, da bi slovenske banke združeno in usklajeno lažje zadovoljevale potrebe gospodarstva in drugih dejavnosti naše narodnostne in širše skupnosti.

Na nedavni 1. deželni konferenci o obrtništvu, o kateri smo že obširno poročali, so nastopili tudi predstavniki kreditnih ustanov, med katerimi so bili zastopani tudi slovenski zavodi: hranilnice in posojilnice s predstavniki njihovega združenja, medtem ko je bila med kreditnimi ustanovami zastopana tudi Tržaška kreditna banka, za katero je posegel dr. Karlo Mezgec.

Več kot 500 obrtnikom iz vse dežele je predstavil slovenski zavod, ki ima sicer svoje poslovalnice le v tržaški pokrajini, ki pa lahko deluje po vsej deželi v obliki dajanja posojil tako posameznikom, kot proizvodnim podjetjem. Svojo temeljno vlogo opravlja vsekakor na področju zunanje trgovine, vendar je v zadnjih desetih letih — odkar je dobila status banke agenta — zabeležila občuten razvoj na vseh področjih. Prizadeva si širiti svojo navzočnost v vseh gospodarskih panogah, in torej tudi v obrtništvu, z zadovoljevanjem potreb manjšega podjetnika in z iskanjem odgovorov na vse zapletene probleme, ki jih srečuje pri svojem delu. Ta prizadevanja in interese Tržaške kreditne banke pa so še toliko večji, če upoštevamo specifično prisotnost slovenske manjšine na področju obrtnišva. Posebno vlogo ima pri tem agencija pri Domju, ki je doslej zavidljivo raven sodelovanja z obrtnimi podjetji na območju industrijske cone Trsta in Milj.

Naša banka pa je odločena premostiti ozke teritorialne omejitve in se uveljaviti v deželnem okviru, kjer želi še posebej navezati stike z drobnim gospodarstvom v okviru politike pomoči proizvodnim dejavnostim. To bo lahko dosegla tudi z okrepitevijo služb in strokovnega osebja, posebej usposobljenega za zadovoljevanje potreb obrtnih podjetij. V še širši viziji našega delovanja pa ne smemo pozabiti na našo vlogo banke, ki je aktivna na mednarodni ravni, saj smo ena od bank skupnosti Alpe-Jadran, je zaključil dr. Karlo Mezgec.

Veliko pričakovanje za violinski nastop 9-letnega virtuoza

Kot uvod v letošnjo koncertno sezono je Glasbena matica pripravila nastop 9-letnega violinista Stefana Milenkoviča, pravega »čudežnega otroka«, ki ga pri klavirju spremlja mati Lidia Caenazzo. S študijem violine je pričel že pri dveh letih in pol s svojim očetom profesorjem violine. Pri štirih letih pa se je vpisal v prvi razred glasbene šole. Do sedaj je imel že okrog 350 javnih nastopov, prejel pa je tudi veliko nagrad na raznih tekmovanjih.

Mali umetnik bo izvajal privlačen in zelo zahteven spored. V prvem delu bo zaigral znano Tartinijevo sonato v g-molu »Didone abbandodata«, Beethovno sonato opus 30 v G-duru in Paganinijevo sonato v e-molu. Drugi del pa bo obsegal Bachove, Corellijeve, Massenetoove in Kreislerjeve skladbe.

Izmenjava mnenj med UC in politiki

Politični položaj v mestu, s posebnim ozirom na interese gospodarskih dejavnosti, še posebej trgovskih in turističnih, je bil predmet poglobljenega pogovora, ki so ga imeli predsednik zveze trgovcev - Unione Commercianti dr. Adalberto Donaggio in njegovi sodelavci s pokrajinskim predsednikom in tajnikom liberalne stranke, odv. Traunerjem in Giorgiom Bernijem.

Iz pogovora je izšlo soglasje o škodi, ki jo Trst doživlja zaradi nezadostne neposredne povezave z vlado, parlamentom in s politično-operativnimi strukturami, ki so zadolžene za oblikovanje usmeritev in programov, in iz katerih zato utegne ostati izključen. Sogovorniki so nato razčlenili glavne probleme trgovskega in turističnega sektorja, tako z vidika dolge krize tržaških krajevnih uprav, kot glede na paket za Trst in Gorico. Posebej je bila poudarjena škoda, ki jo ima Trst glede na Gorico, ker ne uživa ugodnosti posebnih kontingentov. Dotaknili so se tudi vprašanja davkov in taks s specifičnimi problemi krajevnega značaja.

Dolga politična kriza tržaških javnih uprav je bila pred nekaj dnevi tudi predmet pogovorov predsednika zveze Unione Commercianti, Donaggia, s pokrajinskim tajnikom KPI Ugom Polijem, ki se je pred tem srečal s predstavniki tržaških industrijcev.

Med predsinočno proračunsko razpravo

Razna tolmačenja poglavja o manjšinah v besedah pokrajinskih svetovalcev

Pokrajinski svet je v torek zvečer, torej zadnji koristni dan, odobril proračun za finančno leto 1986. Podprle so ga stranke nove koalicije (KD, PSI, LpT, PRI in SSK), komunisti, misovci in predstavnik Neodvisne levice so glasovali proti, zastopnika PSDI in Mestne liste pa sta se vzdržala; naj dodamo, da liberalci nimajo svojega predstavnika v pokrajinskem svetu.

Torkova seja pokrajinskega sveta se je začela s programskim poročilom predsednika Locchija, o katerem smo včeraj že poročali. Finančni dokument, ki je v bistvu enak onemu, ki ga je pripravila prejšnja koalicija, pa je podrobno orisal pristojni odbornik Bonat. V razpravo je prvi posegel predstavnik Neodvisne levice Omero, za njim pa misovec Debelli; iz različnih zornih kotov sta oba bila zelo kritična do novega odbora in programa, s katerim se je predstavila. Predstavnik KPI Spadaro pa je kot prvi ugotavljal razlike med predsednikovimi besedami in na besedilom programa v zvezi s poglavjem o zaščiti manjšine in v katerem ni sploh zabeleženo, da gre pač za slovensko; Spadaro je tudi ugotavljal, da je med različnimi funkcijami posameznih odbornikov zaenkrat izpadel resor za odnose s slovensko manjšino. Zelo kritičen do novega odbora je bil tudi drugi predstavnik KPI Vilhelm, ki je svoj poseg osredotočil predvsem na dve vprašanji: na problem časnega zaprtja odseka državne ceste 202 med Trebčami in Padričami in nujne preusmeritve prometa na državno cesto št. 58 in se pri tem vprašal, ali ni Pokrajina čutila potrebe, da bi se lotila tega vprašanja, in pa problema lokacije sinhrotrona; pri tem je Vilhelm ugotavljal, da je kraško prebivalstvo že žrtvovalo 170 hektarov za Raziskovalni center in da se je sedaj

hotelo pogovoriti tako z Občino kot s Pokrajino o tej lokaciji, vendar pa nista ustanovi pokazali nobenega posluha. Vilhelm je tudi ugotavljal, da so odnosi med rajonskimi sveti in krajevnimi upravami naravnost ponižujoči; ob koncu svojega posega pa je pristavil, da bi se sramoval podpisati programski dokument nove večine, v katerem se govorec o manjšini sploh ne omenja, da gre za slovensko.

Tudi predstavnik Mestne liste Marchio je iznesel vrsto kritik na novo koalicijo, predvsem pa na Listo za Trst, ki se je v zadnjem času odpovedala skoraj vsem točkam svojega programa, ki ga je razglaševala na vse vetrove. Socialdemokrat Martini pa je poudaril, da PSDI ni vstopila v novo večino, ker je tako sestavo vključno s programom ocenila kot korak nazaj v primerjavi s prejšnjo. Spregovorila sta nato svetovalec Poilucci (KD) in Lusa (KPI) ter odbornika Cervesi (PRI) in Harej (SSK). Predstavnik Slovenske skupnosti je v zvezi z očitkom, da je pri porazdelitvi resorjev posameznim odbornikom izpadel resor za odnose s slovensko manjšino, ugotavljal, da je bila glavna pozornost pri pogajanjih za sestavo večine osredotočena na občinsko upravo, pri čemer je Pokrajina ostala nekoliko v ozadiju, zaradi česar bo potrebno ta resor — kakor tudi druge — še porazdeliti. Glede odstavka o manjšini, ki ga je prebral predsednik Locchi, pa je odbornik Harej dejal, da gre za besedilo, ki je bilo sestavljeno v preveliki naglici, ker naj bi se stranke na pogajanjih dogovorile, da bi bilo treba ponoviti enako besedilo, ki je bilo v sporazumu iz leta 1984 s pripisom SSK, da izraz »consistenza« nikakor ne pomeni nujnosti preštevavanja. Odbornik Harej je tudi ugotavljal, da v poglavju o

manjšini res manjka beseda »slovenska«, ki pa je v programu iz leta 1984; dogovori so bili pač drugačni — je dodal — od besedila, ki ga je prebral predsednik Locchi.

Tudi sam predsednik je potrdil, da bo treba razne resorje še porazdeliti posameznim odbornikom, glede poglavja o manjšini pa je dejal, da bosta večina in odbor spoštovala duha in vsebino dogovora iz leta 1984 in da se bosta zavzemala za doseg zakona o zaščiti slovenske manjšine. Predsednik Locchi pa ni povedal, zakaj se tega v besedilu programa sploh ne omenja.

Načelnik svetovalske skupine LpT Cesanelli je bil mnenja, da je predsednik Locchi nakazal le nekaj problemov, predloge za rešitev ostalih pa bo nanizal v programskih izjavah; glasovalni izjavi sta podala socialdemokrat Martini in bivši predsednik Marchio, ki sta napovedala vzdržanje, zelo ostre politične ocene do novega odbora in programa pa je podal komunistični načelnik Martone; predvsem je ugotavljal velika razhajanja v sami večini, ki po njegovih besedah nima kaj predlagati; tudi svetovalec Martone je med drugim dejal, da bi se sramoval podpisati tako besedilo o manjšini, ki ga je prebral predsednik Locchi. Demokristjan Russo Cirillo je ostro obsodil vedenje odbornikov, ker niso sledili razpravi in dodal, da je program, ki ga je prebral Locchi še nepopoln. Socialist Čok je pristavil, da bo PSI volil za proračun iz nekakega čuta dolžnosti, ker sploh ni sodeloval pri njegovi sestavi ter ob koncu dodal, da se niso vse stranke z rešitvijo politične krize izkazale najbolje. Glasovalne izjave so podali še svetovalci Harej, Cervesi in Debelli, nakar je sledilo glasovanje.

Pred radijskimi in televizijskimi nastopi (Ne)resen razgovor s skupino Karst Brothers

Morali bi jih obravnavati kabaretsko, pa bi verjetno nastradali, ker znajo biti tudi v privatno-prijateljskem razgovoru zbadljivi, porogljivi, pikri, grenki in še marsikaj, čeprav vedno zabavni in duhoviti. Zato smo se za enkrat odločili, da jih bomo obravnavali skoraj resno. Koga?

Kabaretno skupino Karst Brothers vendar, ki se pripravljala na nov niz trinajstih oddaj na Radiu Trst A.

Kljub vsemu se nismo mogli upreti želji, da bi bili tudi mi za trenutek zafrkljivi in smo jih povprašali, zakaj se nameravajo skriti v radijske sprejemnike. Dvomijo morda v svoj šarm? Šala je uspeła le na pol, ker so nam takoj postregli s hudomušnim odgovorom: »Ker smo upali, da boste po izdelovalcih minileta, zobozdravnikih, rožničarjih in barmanih intervjuvali (prvič!) v vašem dnevniku tudi nas!...« Sicer so kmalu nato priznali, da nastopajo najraje v živo, torej v neposrednem stiku z občinstvom, ki jim ploska ali žvižga in ki ga lahko oni čutijo, doživljajo. Čeprav imajo od časa do časa radi radio, jim je ta bližina najvažnejša, zato se bodo pri teh radijskih oddajah posluževali telefona in z njim iskali stika s poslušalci. Da bi zadostili svojim ekshibicionističnim željam - ob tej pripombi je bila reakcija precej živa in besed ne moremo tu navajati - pa bodo istočasno sodelovali pri treh oddajah za RTV Ljubljana, ki nam bodo skupaj z radij-

skimi preganjale dolgačas prvih jesenskih in kasneje dolgih zimskih nedeljskih popoldnevov. Oddaja z naslovom V nedeljo popoldne iz Kopra bo na vrsti vsako nedeljo ob 17. uri in bo predstavila pretežno istrske in primorske glasbene skupine. Karst Brothers bodo pri oddaji sodelovali vsako prvo nedeljo v mesecu.

Razgovor smo napeljali na osnovno in bistveno vprašanje, zakaj se ukvarjajo s kabaretom. Po pripombi, ki spet terja cenzuro, sta najstarejša člana skupine Boris in Miran odgovorila, da se bavijo s tem, ker se na ta način sami zafrkljavajo, hkrati pa uspejo zabavati in provocirati občinstvo. Naši manjšini pa sta smeh in provokacija še kako potrebna.

Kabaretne skupine pri nas niso pogost pojav, saj poleg trojke Kobal - Verč - Vodopivec, ki je precej globoko zaorala v to smer, in skupine Karst Brothers, ki se je pojavila pred štirimi leti s sicer drugačnimi cilji in v drugačni zasedbi, prav gotovo pa z enako željo, da bi ustvarila nekaj novega in drugačnega, smo lahko zabeležili le tu pa tam kak neznatni individualni poskus. Karst Brothers, ki se seveda še niso tako imenovali, so začeli s sporedom glasbenih parodij in skečev v narečju. Postopoma so se lotili tudi avtorske glasbe. Tako se v programu, s katerim sedaj nastopajo, pojavlja ob glasbenih parodijah v enaki meri tudi

avtorska glasba, trudijo pa se, da bi je postopoma imeli čim več, čeprav je parodiranje včasih res privlačno. Njihovi, originalni in avtorski, pa so seveda vsi teksti.

S programom o Zamejskem teletu, pri katerem so tudi bistveno spremenili glasbeni stil, so marca nastopili na prazniku Unifaksa v Gorici, avgusta v Sesljanu in Piranu, septembra v Štandrežu, sedaj pa pripravljajo poleg radijskih in televizijskih oddaj vrsto nastopov ob novem letu v sodelovanju z ansamblom Prizma.

O posameznih članih skupine moramo še povedati, da se pogosto pojavljajo tudi v drugačnih zasedbah, »na vsaki zamejski procesiji«, kot pravijo sami, saj ima vsak izmed njih še vrsto drugih zanimanj. Včasih jih občinstvo sprejme kabaretsko, neresno, čeprav njihov nastop ni takšen. Morda je to davek za doseženo popularnost med zamejsko mladino, ki si podaja kasete s »piratskimi« posnetki pesmi in širi glas, da so pesmi stare, čeprav jih je skupina izvajala morda le enkrat ali dvakrat, saj vsi poznajo tekste na pamet.

O radijski oddaji, ki ji bomo lahko prisluhnili vsako nedeljo ob 14.10, naj povemo vsaj še naslov: »Ma ka ste me taku gledali uni dan, ke sem štu šparado 150 na uro u zid?«. Dodatne besede so ob tem menda odveč... (aj)

V Boljuncu jutri še eno srečanje s tržaškim narečnim gledališčem

Prejšnji teden smo v Boljuncu prisostvovali komediji v tržaškem narečju »Uno sguardo da sotto il ponte« (Pogled izpod mosta) v izvedbi skupine »Amici di S. Giovanni«.

Kulturno društvo F. Prešeren bo tudi ta teden poskrbelo za smeh in zabavo, obenem pa tudi za razmišljanje. Tokrat nam bo gledališka skupina »Ex Allievi del ricreatorio E. Toti« predstavila veseloigro »Una cheba de matik«, ki jo je napisal in režiral Bruno Cappelletti.

Komedija govori o Trstu kot mestu, kjer živijo sami »neumni ljudje«, neumni zaradi tega, ker živijo zelo daleč od realnosti. Ta skupnost ne čaka na nič drugega, kot na nekoga, ki bi jo spet postavil na noge, na pravo pot. Prišel je namreč čas, da si zaviha rokave in začne resno z delom. Z lahkotno ironijo nam avtor prikaže resnične probleme našega mesta.

Bruno Cappelletti je napisal večino del, ki so jih »Ex Allievi del Toti« prikazali na odru in spada tudi med najvažnejše osebnosti tržaškega gledališča v narečju, saj se srčno zavzema za širjenje in ohranitev narečja ter za problematiko našega mesta nasproh, zlasti seveda na gledališkem področju.

Skupina je nastala na začetku sedemdesetih let kot kulturno združenje z namenom, da bi ohranila in širila tržaško narečje. Pred kratkim je s sku-

pino Pro Loco iz Šklednja priredila revijo Gledališče v narečju.

Jutri, 3. oktobra, bo torej v gledališču F. Prešeren v Boljuncu še en »kulturni večer narečnega gledališča«, prirejen z namenom, da bi tudi slovensko društvo nudilo italijanski publikli določen prostor v naši sredi ter da bi prišlo do boljših stikov med tržaškimi amaterskimi gledališči in dramsko skupino iz Boljunca. M. Š.

V ponedeljek začetek baletne šole

Baletna šola v Trstu, ki deluje v sklopu SSG, bo začela v ponedeljek z rednimi vajami. Tako je bilo sklenjeno na včerajšnjem sestanku med vodjo te šole, baletnim mojstrom in koreografom Janezom Mejačem, ter med »stari-mi« in novimi gojenci.

Vest je razveseljiva ter nam jo je potrdil Mejač sam; razveseljiva zato, ker je bil nadaljnji obstoj te šole močno ogrožen in pogojen zaradi finančnih težav, ki tarejo našo osrednjo kulturno ustanovo.

Okrog 30 gojencev, ki so se vpisali v šolo, predstavlja torej precejšnjo garancijo, da bo baletna šola v redu delovala, in sicer v dveh skupinah: začetnike in za tiste, ki so šolo že obiskovali. Vaje bodo vsak ponedeljek in sredo.

Medtem ko družba ANAS vztraja pri svojem predlogu

Zaprtje Trbiške ceste: kdaj končna odločitev?

Poročali smo že, da bodo v začetku tega meseca zaradi gradnje nove hitre ceste zaprli prometni odsek Trbiške ceste med openskim križiščem in odcepom pod Ključem. Ves promet, ki je doslej potekal po tej pomembni cestni žili, naj bi preusmerili na državno cesto št. 58. Pri openskem semaforu bi vozila zavila proti Obelisku in navzdol proti kamnolomu Faccanoni, pa spet navzgor po Bazoviški cesti do odcepa pod Ključem, kjer naj bi se spet vključila na Trbiško cesto. Ves promet, vključno s težkim in turističnim, bi po tej cesti potekal v obeh smereh, in to naj bi trajalo najmanj eno leto.

Tak je zaenkrat predlog družbe ANAS, ki ga je inž. Mari orisal tudi na včerajšnjem sestanku s predstavniki krajevnih ustanov, cestnih podjetij, varnostnih sil in družbeno gospodarskih organizacij na prefekturi. Sestanku je predsedoval podprefekt Pasquale Vergone. Takoj gre povedati, da se je sestanek zaključil le z enim konkretnim zaključkom: udeleženci so se dogovorili, da bo v soboto na sporedu še en sestanek »tehničnega značaja« med predstavniki tržaške občinske uprave in družbe ANAS, na katerem se bo treba dogovoriti, katere so lahko možne rešitve in katerih predlogov za rešitev nastalega položaja pa ni mogoče vzeti v poštev.

Včerajšnji sestanek na prefekturi je namreč pokazal, da je družba ANAS dokaj osamljena s svojim predlogom o začasnem preusmeritvi prometa na državno cesto št. 58. Po besedah inž.

Marija naj bi to bila edina rešitev: vožnja do mesta in v nasprotni smeri po tej cesti naj bi se za vozila podaljšala le za kakih 10 minut v primerjavi s sedanjo vožnjo po Trbiški cesti; po njegovih besedah bi družba ANAS preuredila vozlišče pod kamnolomom Faccanoni, potrebno pa bi bilo tudi primerno urediti semaforso mrežo s posebno pozornostjo za opensko križišče. Vse to bi poskrbelo družba ANAS, ki tudi zagotavlja, da bi se dela morala zaključiti v teku enega leta.

Mnenja drugih sogovornikov na včerajšnjem sestanku pa so bila dokaj različna; predstavniki gospodarskih organizacij (avtoprevoznikov, obrtnikov, špediterjev in predstavnikov pristanišča) so predvsem ugotavljali, da bi taka rešitev v veliki meri ohromila promet z luko, vloga katere je bila sicer stalno v središču pozornosti teh družbenih sil. Ugotovljeno je bilo, da bi se moral v prihodnjem obdobju znatno povečati cestni promet z luko, zaradi česar bi taka rešitev (zapora odseka Trbiške ceste) lahko imela dolgoročne posledice za pristanišče. Treba bi bilo zato proučiti tudi druge možnosti. Med temi je bilo največ govora o hipotezi, da bi za tovarni promet za izhod iz mesta oziroma luke uporabljali obalno cesto, za prihod v mesto pa naj bi se tovarni promet posluževal Ul. Fabio Severo, oziroma da bi ga na ovinku pri kamnolomu Faccanoni preusmerili naravnost v mesto in ne na-

Z včerajšnjega srečanja na prefekturi

zvzgor po Bazoviški cesti proti Ključu. V zvezi s to hipotezo se je razvila obširna razprava, v kateri so prišli do izraza številni pomisleki, kakor tudi pozitivne ugotovitve; to možnost bo treba sicer temeljito proučiti (zato tudi sobotni sestanek s tržaško občinsko upravo), čeprav nima dosti možnosti, da bi jo uresničili.

Iznesli so tudi predlog, da bi Trbiške ceste ne zaprli: vzdolž 2,3 km dolgega odseka, približno med Trebčami in Padričami, kjer naj bi na sedanji trasi ceste zgradili ravno tako dolg predor, naj bi namreč po tem predlogu zgradili novočasno cesto; predlog je bil zavrnjen, ker bi to ne bila rešitev, ker bi bilo treba Trbiško cesto večkrat zapirati zaradi velike uporabe streliva, ki bo potrebna za kopanje

predora. Taka rešitev bi pač bila prenevarna.

Vsaka rešitev je bila torej odložena; ob vsem tem gre tudi dodati, da je bilo na sestanku zelo kritično ugotovljeno, da ni mogoče čakati prav zadnjih dni za rešitev tako važnega problema, o katerem se je že pred časom vedelo, da obstaja in da ga bo treba rešiti. Sicer pa je predstavnik družbe ANAS inž. Mari dokaj pikro pristavil, da mora vsakdo nekaj žrtvovati, potem ko je bilo splošno ugotovljeno, da je nova hitra cesta koristna za gospodarski razvoj pokrajine. O drugih problemih, ki zadevajo vsa tista vprašanja, ki od blizu zadevajo interese prizadetega prebivalstva, ni bilo govora na včerajšnjem sestanku na prefekturi.

Fotografska razstava v Miljah

Fotografski krožek Photoimago prireja od 4. do 12. oktobra v Beneški hiši v Miljah razstavo fotografij Marie Grazie Federico in Virgilia Carnisia.

Razstavljene fotografije bodo neke vrste antologija najboljših del dveh v Italiji že uveljavljenih avtorjev, ki imata diametralno nasprotni pristop do tega izraznega sredstva. Maria Grazia Federico nam nudi bolj intimistično vizijo predmetov, medtem ko je namen Virgilia Carnisia predvsem hladen in nepristranski prikaz človeške stvarnosti. Oba avtorja sta imela že več samostojnih in skupinskih razstav v Evropi in Severni Ameriki.

Fotografska razstava spada v okvir sodelovanja med odborništvom za kulturo miljske občine in nekaterimi kulturnimi krožki tržaške pokrajine (med temi so Photoimago, Juliet, Gruppo 78 Cappella Underground) za popestritev kulturne ponudbe Trsta.

Razstavo fotografij v galeriji Beneške hiše bodo otvorili v soboto ob 19. uri, ogled razstave pa bo možen ob delavnikih od 17. do 19.30. ob sobotah in nedeljah pa od 10. do 12. ure.

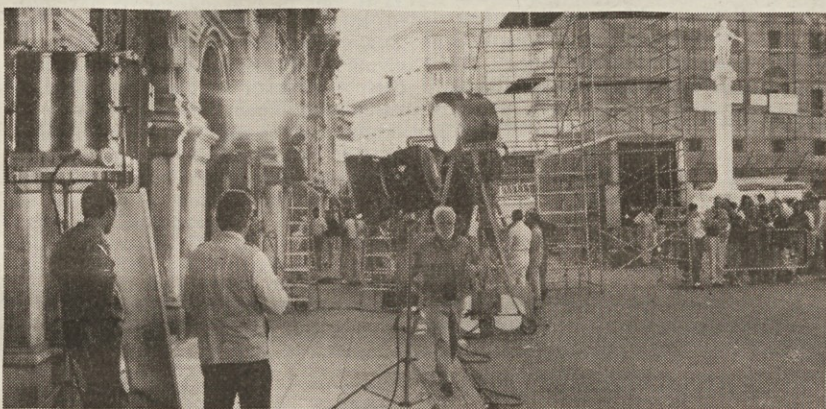
● **Tržaško združenje prijateljev muzejev** »Marcello Mascherini« obvešča, da prireja danes, 2. oktobra, ob 17.45 v dvorani Naravoslovnega muzeja (Ul. Ciamician) pripravno srečanje o razstavi futurizma, ki ga bo vodil Giulio Montenero. V soboto, 4. oktobra, bo nato na vrsti ogled beneške razstave o futurizmu.

Razmišljanje o odnosu filmskih ustvarjalcev do Trsta

Zadnji dnevi snemanja filma Mejna črta

V Trstu se bodo mudili še do polovice oktobra, nato bodo režiser Peter Del Monte, vsi sodelavci in statisti slekli delovno obleko Mejne črte (Linea di confine) in se prepustili »zimskega spanju« za montažno mizo. Prvi film, ki so ga v Italiji posneli z elektronsko kamero s sistemom t. i. »izredne ostrine« naj bi namreč dokončali do prihodnje pomladi (v roku za prijavo na festival v Cannesu). Da bomo lahko preverili, kako se tržaška arhitektura zrcali v filmu popolnoma izmučenega in zmedenega Petra Del Monteja, bomo morali verjetno počakati vsaj do poletja.

Snemalni iter Mejne črte, filma, v katerega je produkcija RAI vložila nič koliko truda in denarcev (kakih 8 milijonov dolarjev), ni med najbolj premočrtnimi in kljub spodbudni propagandi vse kaže, da režiser s težavo dohaja delo svojih sodelavcev in igralcev. V Milanu so že krepko zaskrbljeni. Morda je tega kriva produkcija sama, ki je mlademu in - dajmo to že enkrat priznati - še delno neizkušene mu režiserju naložila breme filma, pri katerem sodelujejo igralci kot Kathleen Turner, Gordon Matthew Summer (beri Sting) in Gabriel Byrne, medtem ko je direktor fotografije Peppino Rottunno, za katerega sta se trgala Visconti in Fellini ter oskarjev nagajenec za Fossejev All That Jazz. Kako naj si ob slavnih imenih, ob snemanju filma v angleščini ter ob uporabi povsem nove tehnologije pomaga avtor dveh ljubkih, a drobnih, »mladinskih« filmov: Pisto pisello in Piccoli fuochi?

Prizorišče snemanja Del Montejevega filma na Trgu Unità

Nedvomno se je moral Del Monte počutiti zapostavljenega, saj smo tudi mi Tržačani (kot Milančani prej) raje zasledovali Stinga, prežali na Turnero in, po beneški nagradi, dvorili režiserjevi plavooki zaročenki Valerii Golino, kot pa iskali človeka, ki bo podpisal režijo prvega filma na »izredno ostrino«. V Trstu nas v teh prvih jesenskih dneh bolj malo zanima, jo interne težave, ki bremenijo snemanje in se še naprej veselimo (pa ne vsi: nekateri so namreč ogorčeno protestirali, ker so jim veliki tovarnjaki z znakom Sony in RAI, parkirani pred tržaško Borzo, v napoto) »tufcevc«, ki so po dolgih letih spet izbrali naše mesto za romantično in dekadentno ozadje svojih filmov. Mar niso teptali

naših ulic tudi slavni Diplomatski kurir - Tyrone Power in Henry Hataway (1952) ter Francis Ford Coppola, Robert de Niro in Al Pacino? (Coppola smo leta 1974 resnici na ljubo kar prezrili in srečanja z njim, v priredbi nekega tržaškega kinokluba, se je udeležila le peščica ljudi).

V Milanu sicer trdijo, da smo prijazni in odprti in ne morejo prehaliti delovnih razmer v Trstu, mi pa spet pozabljamo, da smo za to, kot za vse ostale filmske produkcije le zanimivo arhitektonsko ozadje, kjer ob liberty zgradbi najdeš Miramarski grad, ob dunajski kavarni pa morje. Od tako pomembnega dogodka (če bo to res držalo) bi morali verjetno iztržiti kaj več. Toliko v premislek. (e. f.)

Policija prišla zakrknjenega prestopnika

Zapor ga ni prevzgojil

Agenti letkega oddelka so včeraj zjutraj okrog 7.30 opazili v Ul. Fabio Severo svojega starega znanca, 45-letnega Renata Grava, kako je korajžno vozil s fiatom 850 proti mestu. Nič hudega, če bi agenti ne vedeli, da Grava nima voznškega dovoljenja in da se kljub temu zelo rad pelje z avtom. Tudi upravljati ga zna dobro, kot je nato pokazal. Ko so mu namreč agenti ukazali, naj pristavi, je v odgovor le pritisnil na plin in z nevarno vožnjo zapeljal v Ul. Romagna, prečkal Ul. Severo, nato pa odbrzel po Ul. Cicero ne do Ul. Giustiniani, kjer so agenti izgubili sledove za njim. Toda ni minilo veliko časa, ko so ga spet imeli v past: moški je zapeljal na notranje dvorišče poslopja št. 11, kjer je že bil parkiran neki tovarnjak. Vanj je pred prihodom agentov skušal skriti verjetno ukraden avtoradio in šop 22 avtomobilskih ključev, s katerimi si je bržkone pomagal pri vdiranju v tuja vozila.

Koronejski zapor ni bil za Grava nič novega, saj ga je zapustil le nekaj minut preden so ga agenti opazili v Ul. Fabio Severo. Moški je namreč v zaporu, vendar čez dan ga lahko zapusti, tako da lahko dela v okviru zadrage Il posto delle fragole. To ugodnost si je včeraj zapravljal, toliko bolj, ker ga je prizivno sodišče pred časom proglasilo za zakrknjenega prestopnika.

Preložili proces

Porotno sodišče je včeraj preložilo proces proti šestim zapornikom, ki so januarja 1984 med sprehom po not-

ranjem dvorišču koronejskega zapora napadli in z nožem ranili tržaškega zapornika Luigija Del Savia. Tržačana so hujšega rešili pazniki, vendar kljub temu je zadobil hude rane, tako da je ostal na zdravljenju v bolnišnici mesec dni. Njegove napadalce - Teodora Colellija, Francesca Bellinija, Gianfranca Caldana, Luigija Pasoneja, Salvatoreja Ferraiola in Uga Aloēja, je preiskovalni sodnik obtožil poskusa umora v obremenjenih okoliščinah. Nekateri branilci so včeraj zahtevali preložitve, da bi imeli dovolj časa za pripravo obrambe. Sodišče je prošnji takoj ugodilo in določilo drugo obravnavo v torek 7. oktobra.

Istega dne bo kazensko sodišče obravnavalo položaj dveh Nemcev, Jordanca in dveh libijskih državljanov, ki so obtoženi mednarodnega prekrpčevanja z ukradenimi avtomobili. Preiskava je ugotovila, da je peticera organizirala široko mrežo, tako da je v severni Italiji kradla drage avtomobile, ki jih je nato z različnimi triki in goljufijami prodajala v dežele Bližnjega vzhoda.

● **Devinsko-nabrežinska občina** razpisuje natečaj na podlagi listin za dodelitev poverjenih mest in suplenc v občinskih otroških vrtcih za šolsko leto 1986/87.

Prošnje na kolkovanem papirju je treba predložiti najkasneje do 16. oktobra.

Interesentke lahko dvignejo razpis natečaja na občinskem sedežu, soba št. 20, od 9. ure do 11.30.

Karabinjerja rešila dekle ki se je pognalo v morje

V mestu, kjer je porastek samomora vse bolj zaskrbljujoč, so vesti, kot je današnja, žal, izredno redke. Tokrat poročamo namreč o srečnem naključju, po katerem je nesrečno dekle, ki se je hotelo iz popolnoma nepojasnjenih razlogov utopiti, ostalo pri življenju.

Ne vemo, od kdaj je 27-letna učiteljica G. S. iz Trbiža sedela v svojem avtomobilu in zrla v Sesslanski zaliv. Vemo pa, da sta jo ob 5. uri zazrla dva karabinjerja na vsakdanjem izvidniškem obhodu. Približala sta se avtomobilu, da bi preverila, ali je z dekletom v avtu vse v redu, in takrat je mlada G. S. stopila iz avtomobila in se pred zaprepadenima karabinjerjema pognala v dir ter skočila v morje. Karabinjerja sta stekla za njo, skočila v vodo

in rešila dekle, ki se ju je branilo na vse kriplje ter vpilo, da hoče umreti.

Učiteljico, ki se je v trenutku obupa odločila za skrajno gesto, so že v popoldanskih urah izročili staršem, medtem ko sta se karabinjerja Antonio Bonano in Roberto Martellos vrnili k vsakdanjemu delu, srečna, kot sta sama priznala, da sta mladi G. S. rešila življenje.

Na sliki: poveljnik karabinjerjev polk. Toscano izreka rešiteljema priznanje.

Gasilci iz Gradca gostje tržaških kolegov

V okviru vsakoletnega srečanja so tržaški gasilci imeli predvčerajšnjim v gosteh delegacijo svojih kolegov iz Gradca. Srečanje poteka že sedmič zaporedoma, izmenoma v Trstu in v avstrijskem mestu. V jutranjih urah so Tržačani popeljali svoje kolege na ogled Tržaškega zaliva, nato pa so jim razkazali svoja najnovejša sredstva za gašenje požarov in druge sodobne pridobitve. Strokovnemu ogledu je sledilo športno in družabno srečanje. Za nogometno tekmo - lovorika je šla Avstrijecem - je dalo na razpolago svoje odlično igrišče ŠD Primorec iz Trebč, kateremu se gasilci, tudi prek našega dnevnika, toplo zahvaljujejo.

Včeraj pretresljivo slovo od tragično umrle Daniele

S pogrebom tragično preminule Daniele Dagiat je padel zastor nad lju-bezensko tragedijo, ki je prejšnji teden pretresla naše mesto.

Žalni sprevod je krenil iz mrliske veže glavne bolnišnice, kjer je te dni ležalo truplo nesrečne Daniele. Pogrebnege obreda, ki je potekal v strogo zasebni obliki, so se udeležili poleg sorodnikov še številni prijatelji in znanci Daniele Dagiat. Na predvečer pogreba se je iz ZDA — kjer je poročena — vrnila tudi mama pokojne otroške varuške, ki je želela pospremiti hčerko na njeni zadnji poti. Pogrebni svečanosti na pokopališču pri Sv. Ani sta prisostvovala tudi Mario in Mariagrazia Penzo, starša dveletnega Michelina, ki je zelo verjetno neposredno prisostvoval umoru svoje varuške. Starša malega Michelina sta se s sočustvovanjem spomnila Daniele, ki jo je kruta usoda prerano odtrgala vsem, ki so jo imeli radi.

† Preminila je naša draga

Marija Ravbar vd. Škerlavaj

Žalostno vest sporočajo sin Slavko, hčerka Ana z družino, brata in drugo sorodstvo.

Pogreb bo jutri, 3. oktobra, ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnice v opensko cerkev.

Opčine, Voglje, Šempeter v Rožu, 2. oktobra 1986.

Žalovanju se pridružuje družina Sosič-Repinc.

Odbor in člani Smučarskega kluba Devin izrekajo globoko sožalje članici Vandi Antonič ob nenadni izgubi drage matere.

Rolkarji Smučarskega kluba Devin sočustvujejo z Andrejem ob smrti drage none Marte.

V torek zvečer v društvenih prostorih

KD Barkovlje začelo novo sezono z občnim zborom

O tem, da so naša društva že začela s svojo dejavnostjo, smo že in seveda bomo še poročali.

Društvo v Barkovljah je svojo novo sezono začelo kar z občnim zborom, ki je bil v torek zvečer ob lepi udeležbi članov v prostorih domačega društva.

Program 2. rednega občnega zbora je potekal po že naprej dogovorjenem programu, ki je predvideval pozdrav predsednika društva Lučana Jagodica, tajniško poročilo Elvi Miklavc-Slokar, nato še blagajniško poročilo, poročilo nadzornega odbora, razrešnico staremu odboru, razpravo in izvolitev novih društvenih organov.

Poročilo Elvi Slokar je bilo zgosteno s podatki, ki pričajo o bogati in razvejani dejavnosti društva, h kateri dajejo svoj prispevek vsi - od navadnih članov, do tistih, ki imajo v društvu kakšno funkcijo.

Tako je tajnica že na začetku omenila športno dejavnost, ki je v društvu dobro zastopana: priredili so že tečaj aerobike, telovadbo za predšolske in osnovnošolske otroke, telovadbo za odrasle, ki jo je vodil prof. Drasič, pa še plesni tečaj, ki ga je vodila prof. Meta Zagorčeva iz Ljubljane. 6. oktobra lani so slovesno otvorili nove športne objekte na društvenem dvorišču. Prav v tem mesecu se na tem dvorišču odvija nogometni turnir, na katerem nastopajo ekipe Vrzone, Cjaki-divjaki, Dinamo od Gašperetov in Afri-kani. Turnir se bo, kot je povedala tajnica, zaključil v prihodnjih dneh, ko bodo na družabni prireditvi podelili tudi nagrade.

Potem ko je posebej omenila mešani pevski zbor, ki ga uspešno vodi pevovodkinja Aleksandra Pertot in ki torej predstavlja pomembno postavko v delovanju društva, je na kratko naštel kulturne prireditve, ki so se izvršile od zadnjega občnega zbora. Omenila je gostovanje društva Tabor z Opčin z "Besedo 85", gostovanje mešanega zbora Krka iz Novega mesta, Godalnega kvarteta GM, mešanega zbora Pri-

morec - Tabor (izkupiček večera je bil namenjen skladu Mitja Čuk), amaterskega odra iz Pivke z "Županovo Miko", gostovanje SSG z enodejanskama "Cece" in "Človek s cvetom v ustih", nastop domače dramske skupine z naslovom "Velika noč 1948" z govorom prof. Tavčarja, Prešernovo proslavo z nastopom Gallusa consort in z govornikom prof. Pahorjem, produkcijo gojencev Glasbene šole GM, predavanje o gobah dr. Milka Čebulca ter še predavanja prof. Jožeta Pirjevca, dr. Marija Gregoriča in Livia Pertota.

V društvenih prostorih se redno sestaja tudi mladinski krožek, v katerem so mladi iz Rojana, z Grete in iz Barkovlj.

Društvo je imelo več uspešnih izletov: na Belopeška jezera, na Slavnik, Učko, v Kostanjevico, na Vogel, na Passo Pura in že drugi pohod po Barkovljah.

V svojem poročilu je Elvi Miklavc omenila, da deluje v društvu bar, ki ga vodi Mikel Presl in je odprt ob nedeljah dopoldne in med tednom, ko prihajajo člani na igrišče; zahvalila se je tudi prof. Anici Prinčič, ki je brezpla-

no poučevala angleščino dijake nižjih srednjih šol. Tu se je seveda tudi zahvalila vsem, ki pri društvu pomagajo, posebno zahvalo pa je izrekla tudi našemu dnevniku.

Po diskusiji, ki je pokazala željo članov za še pogostejša družabna srečanja v društvenih prostorih, in po pozdravih predstavnikov društev in organizacij, so sledile volitve. V upravni odbor so bili izvoljeni Elda Doles, Sandrino Furlan, Lučano Jagodic, Elvi Miklavc, Vera Poljšak, Jure Slokar, Sabina Nibrandt, Angel Turk ter Zoro Starec. Za referente so bili imenovani Edi Godnik, Aleksij Civardi, Tatjana Cernivez, Igor Lasič, Marčela Pertot in Stojan Kafol. Nadzorni odbor sestavlja Vlasta Jankovič, Mario Gregorič, Tatjana Starec, razsodišče pa Vanja Lokar in Inko Starec.

Kot gost se je občnega zbora udeležil tudi generalni konzul SFRJ Drago Mirošič s svojo soprogo, od katerega so se člani posloviili s prisrčnimi besedami, z albumom slik o starih Barkovljah ter s šopkom cvetja, za kar se je Mirošič vsem ganjen zahvalil.

včeraj-danes

Danes, ČETRTEK, 2. oktobra
ANGELI

Sonce vzide ob 6.04 in zatone ob 17.45
- Dolžina dneva 11.41 - Luna vzide ob 4.11 in zatone ob 17.22.

Jutri, PETEK, 3. oktobra
ŽARKO

PLIMOVANJE DANES: Ob 2.21 najnižje -48 cm, ob 8.44 najvišje 52 cm, ob 14.56 najnižje -42 cm, ob 20.48 najvišje 38 cm.

VREME VČERAJ: Temperatura zraka 22 stopinj, zračni tlak 1024,9 mb ustaljen, veter 18 kilometrov na uro severozahodnik, burja s sunki 40 kilometrov na uro, vlaga 38-odstotna, nebo skoraj jasno, morje razgibano, temperatura morja 18,7 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Jason Doroteo, Michele Velenik, Ludovico Bufo.

UMRLI SO: 74-letni Renato Olivo, 81-letna Maria Raubar, 96-letna Eufemia Stefani, 59-letni Eugenio Zarri, 58-letna Nella Zamboni, 82-letna Amelia Giudici.

DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 29. septembra, do sobote, 4. oktobra 1986

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30

Ul. Oriani 2, Trg Venezia 2, Ul. F. Severo 112, Ul. Baiamonti 50, Mazzinijev dvored 1 (Milje), Ul. Roma 15, Ul. Ginnastica 44.

OPČINE (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30

Ul. Roma 15, Ul. Ginnastica 44, Mazzinijev dvored 1 (Milje).

OPČINE (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba ob 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

razna obvestila

Društvo slovenskih izobražencev v Trstu vabi na prvi letošnji večer v sezoni, ki bo v ponedeljek, 6. oktobra, ob 20.30 v Peterlinovi dvorani v Donizettijevi ulici 3. Predavala bo dr. Milica KACIN o nadškofu Sedeju in luči uradnih italijanskih dokumentov.

TPPZ P. Tomažič obvešča vse pevce, da bodo v soboto, 4. oktobra, nastopili na občinskem prazniku v Idriji. Peli bodo pred obeležjem padim v NOB in na glavnem trgu. Po nepretrgani dejavnosti od leta 1972 bo to prvi nastop v jubilejni sezoni 1986/87. Avtobusi bodo odpeljali iz Bazovice ob 9. uri. V primeru slabega vremena bo koncert v dvorani.

kino

ARISTON - FESTIVAL FESTIVALOV - 16.30, 22.00 Absolute Beginners, dram., VB 1986, 102'; r. Julian Temple, i. David Bowie, Paul Weller.

NAZIONALE I - 16.30, 22.00 Brivido, srh., ZDA 1985, 100'; r. Stephen King; i. Emilio Estevez, Laura Harrington.

NAZIONALE II - 16.30, 22.00 Scuola di ladri, kom., It. 1986, 100'; r. Neri Parenti, i. Paolo Villaggio, Lino Banfi.

EXCELSIOR I - 17.30, 22.00 Aliens - scontro finale, fant., ZDA 1986, 120'; r. James Cameron; i. Sigourney Weaver, Stan Winston.

EXCELSIOR II - 16.45, 22.00 I Love You, dram., Fr./It. 1986, 100'; r. Marco Ferreri; i. Christopher Lambert, Eddy Mitchell.

FENICE - 16.30, 22.15 Top Gun, akc., ZDA 1986, 110'; r. Tony Scott; Tom Cruise, Kelly McGillis.

MIGNON - 16.30, 22.15 Tre uomini e una culla, kom., Fr. 1986, 100'; r. Coline Serreau; i. Roland Giraud, Michel Boujenah.

GRATTACIELO - 17.00, 22.00 Il colore viola, dram., ZDA 1985, 100'; r. Steven Spielberg; i. Whoopi Goldberg, Danny Glover.

NAZIONALE III - 16.00, 22.00 L'isola dell'amore, porn., □□

EDEN - 15.30, 22.00 Profondo erotico, □□

CAPITOL - 16.00, 21.30 La mia Africa, dram., ZDA 1985, 150'; r. Sydney Pollack; i. Meryl Streep, Robert Redford.

ALCIONE - 16.00, 22.00 Interno berline, srh., It./ZRN 1985, 110'; r. Liliana Cavani; i. Gundrun Landgrebe, Stephen Mc Wally.

LUMIERE FICE - 16.00, 22.00 Alba rossa, vojni, ZDA 1984, 100'; r. John Milius; i. Patrick Swayze, C. Thomas Howell.

VITTORIO VENETO - 16.00, 22.10 La venexiana, er. dram., It. 1986, 110'; r. Mauro Bolognini; i. Laura Antonelli, Jason Connery.

RADIO - 15.30, 21.30 La dolcissima, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

menjalnica

Ameriški dolar	1.390.—
Nemška marka	689.—
Francoski frank	208.—
Holandski florint	609,50
Belgijski frank	32.—
Funt šterling	2000.—
Irski šterling	1.880.—
Danska krona	180.—
Grška drama	9,90
Kanadski dolar	990.—

Prosta mesta na šoli za socialne delavce

Višja šola za socialno skrbstvo išče usposobljene socialne delavce, ki bi v letošnjem šolskem letu vodili tečaje Metodologije socialnega skrbstva. Vsi tisti, ki nameravajo sodelovati in izboru za podelitev mest, se lahko prijavijo na tajništvo Višje šole za socialno skrbstvo, Ul. Carnaro 43, najkasneje do 15. oktobra. Prijave birajo vsak delavnik, razen ob sobotah, med 9. in 12. uro.

čestitke

Te dni je praznovala rojstni dan naša SONJA. Vse najboljše ji želijo vsi, ki jo imajo radi.

mali oglasi

KUPIM rabljen klavir. Tel. v večernih urah na št. 040/228382.

MOŠKI SREDNJIH LET, prost, s samostojnim delom, z lastnim stanovanjem želi spoznati pošteno žensko, 40-45 let, ki bi bila pripravljena sodelovati, možna poroka. Pisati na Oglasni oddelk Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6 - 34137 Trst, pod šifro "Sodelovanje".

IŠČEM pošteno hišno pomočnico, dobra plača. Tel. 040/575436.

DRAGULJARNA IN OPTIKA MALA-LAN sporočata cenjenim strankam, da posluje po zimskem urniku in sicer: od 8. do 12.30 ter od 15.30 do 19. ure.

RENAULT TX 1600, letnik 1977 v dobrem stanju prodam. Tel. na št. 040/212942.

TRGOVSKO PODJETJE nujno išče knjigovodjo/kinjo z večletno izkušnjo, kontakt s publiko. Pisati na Oglasni oddelk Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Knjigovodja".

IŠČEMO izkušeno in resno kuharico. Pisati na Oglasni oddelk Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Kuharica".

UGLEDNO IZVOZNO/UVOZNO podjetje zaposli vestnega strokovnega delavca za operativno sodelovanje z dobavitelji in kupci. Delo je vezano na potovanje z lastnim osebnim vozilom. Ponudbe z opisom na Oglasni oddelk Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Poslovno". Zaželeno znanje francoskega ali nemškega jezika.

20-LETNO DEKLE išče nujno kakršnokoli zaposlitev. Tel. 040/208271.

IŠČEM SLUŽBO v Trstu in okolici kot otroška negovalka ali kot bolnišnična sestra na domu. Pišite na naslov: MATJAN NIVES, Cesta 3 talcev 34/C, 61240 KAMNIK.

prispevki

Popravek: V spomin na preminule tovariše in prijatelje Ferdinanda Rukina, Josipa Šušteršiča, Viktorja Stoparja, Romana Bizjaka, Rudolfa Stefančiča, Ivano Sirk-Sosič, Viktorijo Sedmak-Kodrič in Milka Štolfar daruje Dušan Košuta z družino 50.000 lir in ne 25.000 lir za Dom Južnoprimorskega odreda - Kobjeglava.

V spomin na očeta Rudolfa daruje sin Frančko Stefančič z družino 25.000 lir za Dom A. Sirk in 25.000 lir za spomenik padlim v NOB v Križu.

V spomin na strica Dolfija Stefančiča daruje Vladimir Tence z družino in mammo Hortenzijo 20.000 lir za kriško sekcijo VZPI-ANPI in 20.000 lir za spomenik padlim v NOB v Križu.

V isti namen darujeta družina Bogatec in mama Ančka 10.000 lir za sekcijo VZPI-ANPI v Križu.

V spomin na Ivano Sosič daruje družina Francka Bogatec 20.000 lir v isti namen.

Namesto cvetja na grob Dolfija Stefančiča darujejo Nino in Vera 20.000 lir, Silva in Karmelo Sedmak 10.000 lir ter Eda in Albin Sedmak (Gapkevi) 20.000 lir za spomenik padlim v NOB v Križu.

V spomin na Dolfija Stefančiča darujeta Nino in Vera 20.000 lir v isti namen.

V spomin na Mimico Fabris vd. Dovšak daruje nečak Srečko z družino 20.000 lir za spomenik padlim v NOB v Križu.

V spomin na Rozeto Cerkvenič daruje družina Jevnikar 20.000 lir za Slovensko Vincencijevo konferenco Trst.

V spomin na Rozeto Cerkvenič daruje Laura Abram 20.000 lir za Slovensko Vincencijevo konferenco Trst.

V spomin na Dolfija Stefančiča daruje Zora Košuta 7.000 lir za spomenik padlim v NOB v Križu.

Namesto cvetja na grobova sosedov Dolfija Stefančiča in Johane Sulčič daruje družina Košuta (Križ 38) 10.000 lir v isti namen.

V spomin na prijatelja Benedikta Gregoriča darujeta Pierina in David Žerjal 10.000 lir za KD I. Grbec.

Zanimiv izlet Društva slovenskih upokojencev

Pred koncem poletja je Društvo slovenskih upokojencev priredilo še en daljši izlet. Pot nas je tokrat vodila skozi Ravenna v San Marino.

Dan je bil lep, sprva smo vozili po avtocesti do Mester, potem smo zavili proti jugu po poti, ki vodi skoraj ob obali mimo Chioggie med močvirjem delte reke Pad. Kratkotrajen postanek v Pomposi nam je omogočil, da smo si ogledali katedralo iz 12. stoletja, ob kateri je urejen tudi muzej rimskih izkopanin. Nadaljevali smo do Ravenne, kjer smo si res bolj na hitro, pa vendar ogledali Dantejev grob, katedralo, kjer sta pokopana bizantinski cesar Teodorik in njegova žena. Ob cerkvi je še osmerokotni »Battistero«. Hiteli smo še v cerkev sv. Vitala, kjer so nas očarali prekrasni zlati in barvni mozaiki na svodu in stenah. Zaradi kosila, ki se je nepredvidoma nekoliko zavleklo, je zmanjkalo časa za podrobnejši ogled San Marina. Čas hitro mineva, posebno še, če so na ogled zanimivosti. Svobodno mesto San Marino jih je

gotovo polno. O tem priča gneča turistov. Legenda pravi, da je mesto nastalo zaradi pobega Dalmatinca Marina pod Dioklecijanom iz Dalmacije. Danes je izrazito turistično mesto, polno gostinskih podjetij in prodajal spominkov. Trije najvišji vrhovi (od 675 m do 730 m nadmorske višine) nosijo obrambne stolpe, ki so tudi lepe razgledne točke. Uspelo nam je priti samo na enega, kjer so tudi vladni in mestni uradi za osebje uprave. Lepo se širi ravnina pod mestom.

Preden smo dokončno sedli v avtobus za povratek, smo se pol ure ustavili pred razstaviščem »Italija v miniaturi«, ki je malo izven Riminija. Kratek ogled najbolj značilnih stvaritev arhitekture, gospodarstva in naravnih lepote Italije, poleg tega še mali prikaz ostale Evrope (za Jugoslavijo Mostar). Čas je preganjal, treba je bilo oditi. Lep, morda prenapolnjen program izleta. Pa vendar ostane lep spomin.

Nadja Pahor

gledališča

TEATRO STABILE

Pri Teatru Stabile Furlanije-Juljske krajine je v teku abonmajška kampanja 1986/87. Rok za potrditev lanskih in vpis novih abonmajev zapade 10. oktobra pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

CANKARJEV DOM

V torek, 7. oktobra: YUTEL 86 - 20. JUBILEJNI JUGOSLOVANSKI SIMPOZIJ O TELEKOMUNIKACIJAH. Otvoritvena slovesnost s podelitvijo priznanj.

Velika dvorana

V soboto, 4. oktobra, ob 19.30: W. A. Mozart, UGRABITEV IZ SERAJA. Gosvojant SNG Maribor - Opera in Balet. Dirigent Uroš Lajovic.

Okrogla dvorana

Jutri, 3. oktobra, ob 20. uri: Henrik Ibsen, HEDDA GABLER - premiera. Absolutna predstava študentov AGRFT. Ponovitve v soboto, 5., nedeljo, 19., in ponedeljek, 20. oktobra.

Srednja dvorana

Danes, 2. oktobra, ob 9. do 13. in od 15. do 19. ure: SIMPOZIJ O STRITARJU. Znanstveno srečanje, na katerem bodo z referati nastopili slovenski literarni zgodovinarji in jezikoslovci.

V nedeljo, 5. oktobra, ob 20.30: 3 MUS-TAPHA 3. Koncert angleškega ansambla.

Sejna dvorana

Še jutri, 3. oktobra od 10. do 20. ure: FANTAZIJA 86 - VIDEOKABINET. Tridnevni pregled najnovejših video filmov s področja znanstvene fantastike.

KULTURNI DOM — NOVA GORICA

Velika dvorana Kulturnega doma
Danes, 2. oktobra 1986, ob 19. uri: Recital violinista STEFANA MILENKOVIČA, komaj 9-letnega virtuozu iz Beograda.

V ponedeljek, 6. oktobra, ob 20.15: Koncert slovitega akademskega pevskega zbora M. GLINKA iz Leningrada.

koncerti

VERDI

Do 4. oktobra bo Orkester gledališča Verdi, ki ga vodi Julian Kovatschev, na turneji po naši deželi. Danes bo nastopil v Gledališču Odeon v Latisani, jutri v Avditoriju Zanon v Vidmu in končno v soboto v Avditoriju v Gorici.

Tržaški glasbeni september - Danes, 2. oktobra, ob 20.30 v evangeličansko-luteranski cerkvi (Largo Panfili) POLIFONSKI ZBOR CLAUDIO MONTEVERDI, dirigent Orlando Dipiazza. Na sporedu: Mendelssohn-Bartholdy in Liszt.

V ponedeljek, 6. oktobra, ob 20.30: IZ-REDNI KONCERT v evangeličansko-luteranski cerkvi (Largo Panfili) s sodelovanjem italijanskega Radia in Televizije. Nastopata Pamela Herbert - sopran in Donatella Vigato - alt. Orkester FRANCA FERRARE, ki ga vodi Mario Feroce. Na sporedu Pergolesi in Vivaldi.

Gallus Consort in Deželni sedež RAI v Trstu pod pokroviteljstvom Tržaške pokrajine prirejata glasbene popoldneve stare in sodobne glasbe »REPENTABOR«. V nedeljo, 5. oktobra, ob 18. uri v repentaborski cerkvi GALLUS CONSORT. Na sporedu: Williams, Weldon, Corbett, Purcell in Valentine.

GLASBENA MATICA - TRST vpisuje abonmaje za koncertno sezono 1986/87 vsak dan razen sobote od 10. do 12. ure, Ul. R. Manna 29, tel. 418-605.

razne prireditve

KD F. Prešeren - Boljunec vabi jutri, 3. oktobra, ob 20.30 v gledališče F. Prešeren na ogled komedije v tržaškem narečju "UNA CHEBA DE MATI" v izvedbi skupine Ex allievi del Ricreatorio E. Toti - Trieste. Tekst in režija Bruno Cappelletti. Vabljeni!

GLASBENA
MATICA

TRST

V soboto, 4. t.m., ob 20. uri v luteranski cerkvi, Trg Panfili

STEFAN MILENKOVIČ
violina

LIDIA CAENAZZO

klavir

Tartini, Beethoven, Paganini, Bach, Corelli, Massnet, Krisler.

Vabljeni!

SLOVENSKO
STALNO
GLEDALIŠČE
V TRSTU

ABONMA
1986-87

Dosedanji abonenti lahko obnovijo abonma do 4. oktobra ob 9. do 14. ure tudi po telefonu 734-265.

Vpisovanje novih abonmentov od 6. oktobra od 10. do 14. in od 18. do 20. ure v Kulturnem domu, Ul. Petronio 4.

Na ljubljanski univerzi "E. Kardelj" je diplomirala iz angleškega jezika

KATJA BERDON

Iskreno ji čestitajo mož Cvetko, hčerka Jelena, starši ter tast in ta šča.

razstave

V TK Galeriji, Ul. sv. Frančiška 20, razstavlja slikar DEZIDERIJ ŠVARA.

V Kraški galeriji v Repnu je do 12. oktobra odprta razstava slikarke MIHA-ELE VELIKONJE na temo Kraške osmice. Urnik: ob nedeljah od 11.00 do 12.30 in od 15.00 do 17.30.

V Konjušnici Miramarskega parka je do 30. novembra odprta razstava MAKSIMILIJAN OD TRSTA DO MEHIKE.

Na Gradu sv. Justa je do 30. novembra od 17.00 do 19.30 na ogled razstava MODA OBLAČENJA V TRSTU.

V umetnostni galeriji Bassanese (Trg Giotti 8/1) je odprta do 15. oktobra ob delavnikih od 17. do 20. ure razstava posterjev LEO CASTELLI GALLERY 420 WEST BROADWAY - NEW YORK.

V tržaški Občinski galeriji (Trg Unità) bo od 4. do 12. oktobra razstavljala slikarka NORA CARELLA. Otvoritev bo v soboto ob 18. uri.

ženska in njena stvarnost

Popevka z dvoumnim sporočilom

V amerškem popevkarskem svetu se je pred časom pojavila plošča znane pevke Madonne, ki je, kot sicer vsakokrat prej, brz postala uspešnica. Do tu vsa zadeva ne bi vzbudila pozornosti, če ne bi besedilo nove popevke tako zagonetno in dvoumno, da je kmalu po izidu pretreslo domala vso ameriško javnost. Že naslov je spravil pokonci najdoslednejše vernike številnih veroizpovedi, nekateri so ga pozitivno ocenili, ostali so se nad njim zgražali: Papa don't preache ali v prostem prevodu Papež, ne pridigaj mi je pravzaprav zgovoren stavek.

Poleg naslova pa je vsebina tisto sporno dejstvo, s katerim se ameriška javnost ne strinja. Znano je, da se današnji naraščajniki kaj radi istovetijo z najrazličnejšimi zvezdniki iz glasbenega in filmskega sveta. Najraje se oblačijo kot oni, osvojijo njihove tipične kretnje — kdo se ne spominja, da so vsi ali skoraj vsi najstniki pred leti plesali približno tako kot gibčni John Travolta? — ponavljajo njihove jezikovne napake, ki so pač take samo zato, da bi pri mladih vzbudile pozornost. Čeprav o sporočilnosti sodobnih popevk ne bi razpravljali na tem mestu, moramo vendarle poudariti, da najstniki v modernih hitih najdejo prav to, kar iščejo: razne oblike upornosti, kontestacije, omalovaževanja nekaterih dobrin in podobno. Madonna je torej s svojo popevko zadela v živo. V njej prepeva o mladostnici, ki se po prvih spolnih izkušnjah znajde v težavah, se pravi, da ostane noseča. Sprva je to nezaželen otrok, saj je še sama otrok, kmalu pa se izkaže, da je tudi taka nosečnost prijetna, da bo z njo dekletce dozorelo v žensko, da se bo njeno življenje temeljito spremenilo. Toda kako? se sprašuje javno mnenje. V getih ameriških velemest je na tisoče mladostnic, ki so si s svojo mladostniško, naivno ljubeznijo nakopale številne težave, nekatere pa si celo pokvarile življenje za vselej. Socialni delavci se takih primerov bojijo, saj se pojavljajo največkrat v najrevnejših mestnih četrtih, kjer je kriminalnost izredno visoka in takorekoč na dnevnem redu. Madonna pa poje, nosečnost mladega dekleta kuje v zvezde, dopoveduje ji, da bo še vse dobro, da bo družba odprti rok sprejela mlado mater in neobogljenežnega otroka.

Vendar ne gre samo za socialno vprašanje, ki ga Madonna popevka

odpira, temveč zlasti za moralno. Papež je namreč preteklo pomlad poslal v svet svoje sporočilo, v katerem odločno nasprotuje kontracepciji in načrtovanju družine, še odločneje pa nasprotuje splavu v katerikoli okoliščini. Ravno tako obstoja spolnost med mladostniki, ki je ponekod kaznivo dejanje. Prav o teh vprašanih pa zapostavljeni sloji ameriških mladostnikov ne vedo ničesar ali skoraj. V njihovem vsakdanu ni prostora za dialog z odraslimi in izkušenimi osebami, prav tako ne za pereča družbena vprašanja, ki se jih neposredno tičejo. Mladostniki se na najrazličnejše načine upirajo, tudi tako, da osvajajo neumestna besedila rock popevk.

Javnost si je od tega nezaželenega dogodka pričakovala marsikaj, ostala pa je samo praznih rok. Čeprav so se zganile razne verske, socialne in politične organizacije, se Madonna plošča še naprej prodaja, tudi v Evropi je kmalu zasedla prva mesta na glasbenih lestvicah. Zanimivo pa je dejstvo, da se prav v resnobni Evropi ni nihče

oglasil niti za to, da bi povedal, kako so glasbeni hiti minljivi in kako je njihova sporočilnost omejena. Ostaja pa dejstvo, da se po tolikih bojih za legalizacijo splava in preventivo širom po svetu, dogajajo take in podobne stvari. Problem, ki je še do včeraj prednjačil v seznamih domačih in tujih socialnih problemov, se danes pojavlja v popevkah, s katerimi se najboljčutljivejša družbena komponenta - mladostniki - oslajajo. S tem seveda ne zahtevamo, da bi popevkari žgoleli samo o ljubezni in lepoti ali kvečjem obsojali krivice, temveč da bi, prav z ozirom na to, da so namenjene mladini, s svojimi teksti pripomogli vsaj v določeni meri, k zorenju. Madonna ob vsem dvignjenem prahu seveda ne črhnje, saj konec koncev verjetno še sama ni dumela, da je popevkarstvo ne samo dobičkonosen posel, temveč tudi vsakdanja hrana zdolgočasenih in neiznajdljivih ljudi, ki v zelo omejenem številu posvečajo pozornost tako vsebini kot kakovosti glasbene produkcije.

filmi na tv

kinoatelje

VIAGGIO IN ITALIA - Potovanje v Italijo, Italija 1954
Režija: Roberto Rossellini. Igrajo: Ingrid Bergman, George Sanders, Leslie Daniels, Anna Proclemer. RAI 1, ob 16.00.

Angleška zakonca v krizi odpotujeta v Italijo, v Neapelj, kjer morata urediti formalnosti v zvezi z nekim podedovanim posestvom. Prvič po zakonu živita tesno skupaj, druga ob drugem, in se globlje soočata, takšna, kakršna sta v resnici.

"Zelo ljubim tale film. Zame je bilo zelo važno prikazati Italijo, Neapelj, to čudno vzdušje, kjer se prepleta neposreden in zelo globok občutek resnice: čutenje večnega življenja, ki je danes tako odsotno v svetu." (R. Rossellini)

Potovanje v Italijo je zelo vplivalo in skupno z nekaterimi drugimi filmi odprlo vrata francoskemu novemu valu. Slogovno je namreč izredno privlačen in neposreden film, stalno preustvarja nov jezik, oprijemljiv in obenem lirichen, popolnoma uglasen s temami, ki jih načenjajo osamljenost, nezmožnost komunikacije, tesnoba, dolgčas, duhovno iskanje.

ROCCO E I SUOI FRATELLI - Rocco in njegovi bratje, Italija 1960
Režija: Luchino Visconti. Igrajo: Alain Delon, Renato Salvatori, Annie Girardot, Paolo Stoppa, Claudia Cardinale, Corrado Pani. RAI 2, ob 22.40.

Visconti, drugi veliki italijanski neorealista, se s tem filmom idealno navezuje na svojo neorealistično pesnitev o siciljskih ribičih, *La terra trema* iz leta 1948. "Filmski roman" o težkih razmerah, v katerih se preživlja Roccova družina, o nesrečnih dogodivščinah in pustolovščinah njegovih bratov ni le socialna študija določenega mestnega (podproletarskega) okolja.

Sam Visconti priznava, da je pri opredeljevanju likov in zgodbe upošteval in skušal prevesti v film tudi nekatere literarne vrvine, ki so mu od vedno pri srcu: Verga, Dostojevski (Roccova dobrota spominja na Idiota), Thomas Mann (Jožef in njegovi bratje).

Poleg odlične igre glavnih protagonistov opozarjamo še na izvrstno fotografijo Giuseppa Rotunna in glasbo Nina Rote.

Sodobni otok zakladov

Robert L. Stevenson je eden izmed najbolj priljubljenih mladinskih pisateljev, ki je s svojimi romani že v preteklem stoletju navduševal mlade bralce. Njegov najpopularnejši roman *Otok zakladov* so že večkrat prestavili na filmsko platno in vselej je postal uspešnica. Ravno te dni se v rimskih studiih druge italijanske televizijske mreže končuje snemanje tega Stevensonovega romana, v katerem igrata glavno vlogo znani filmski zvezdnik Anthony Quinn in mladi Itaco Nardulli. Režiser Antonio Margheriti pa bo že tolikokrat obrnjeno zgodbo o skritih zakladih to pot malo drugače postavil: odvijala se bo namreč v sodobnem času

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1 10.25 Nadaljevanka: La donna di cuori 11.30 Nanizanka: Taxi 11.55 Vremenska napoved 12.00 Dnevnik - kratke vesti 12.05 Pronto... chi gioca? 13.30 Dnevnik 14.00 Pronto... chi gioca? 14.15 Risanka: Remi 15.00 Inf. oddaja: Kronike motorjev 15.30 Dokumentarec: Obletnice 16.30 Film: Viaggio in Italia (dram., It. 1954. r. R. Rossellini, i. I. Bergman, G. Sanders), vmes ob 17.00 dnevnik 17.40 Risanka: Wuzzles 18.10 Informat. oddaja: Spaziolibero 18.30 Parola mia, vodi Luciano Rispoli 19.40 Almanah in vreme 20.00 Dnevnik 20.30 Film: Come prima... meglio di prima (kom., ZDA 1957, r. J. Hopper, i. R. Hudson, C. Borchers) 22.05 Dnevnik 22.15 Nogomet: Boavista-Fiorentina 23.15 Literarna nagrada Tevere 23.50 Dnevnik - Zadnje vesti RAI 2 11.25 Nadaljevanka: Una storia viennese (4. del) 13.00 Dnevnik - ob trinajstih 13.30 Nanizanka: Quando si ama 14.20 Risanka: Braccio di ferro 14.30 Dnevnik - kratke vesti 14.35 Tandem, igre in kviz 16.55 Dokumentarec: Monografie 17.25 Iz parlamenta 17.30 Dnevnik - kratke vesti 17.35 Nanizanka: Lui, lei e gli altri 18.00 Nanizanka: Scherlock Schmidt e compagna 18.20 Športna poročila 18.30 Nanizanka: Il commissario Köster 19.40 Vremenska napoved 19.45 Dnevnik 20.00 Nogomet: Aek Atene - Inter 22.15 Dnevnik - večerne vesti 22.25 Športna rubrika: Eurogol 22.40 Film: Rocco e i suoi fratelli (dram., It. 1960, r. Luchino Visconti, i. Alain Delon, Annie Girardot, Renato Salvatori) (1. del) RAI 3 0.05 Dnevnik - zadnje vesti 0.15 Film: Rocco e i suoi fratelli (2. del) 13.00 Nadaljevanka: Manon (1. del) 14.00 Dokumentarec: Animali da salvare 14.30 Tečaj francoskega jezika 15.00 Dokumentarec: Delta 15.55 Dokumentarec: Visitare i musei 16.25 Dokumentarec: Educare e pensare 16.55 Dokumentarec: La macchina del tempo 17.35 Variete: Dadaumpa 18.25 Glasbena oddaja: Speciale Orecchiocchio 19.00 Dnevnik 19.30 Deželni spored 19.32 Istria nobilissima (1. del) 20.05 Dokumentarna oddaja: Regione e nazione 20.30 Dnevnik - posebni 21.30 Dnevnik 22.05 Film: Duello al sole (western, ZDA 1940, r. King Vidor, i. Jennifer Jones, Gregory Peck) RTV Ljubljana 9.00 Film: Dvoboj za južno progo 17.35 Poročila 17.40 Otroški spored: J. Ribičič - Miškolin - Mišja šola 17.45 Čirule-čarule: Čarobne skrivnosti 17.50 Nanizanka: Modro poletje (21. del) 18.25 Mozaik kratkega filma 18.45 Risanka 19.00 Informativna oddaja: Danes: Pomurski obzornik 19.30 Dnevnik 20.05 Tednik 21.10 Nadaljevanka: Srečanje v neskončnosti (2. del) 22.15 Dnevnik Newyorški večer s F. Sinatro je na sporedu po Retequattro ob 22.30 TV Koper 14.00 TV novice 14.10 Otroški program: Risanke, nanizanke Pleme vran, Zgodbe z Zahoda, Anna, Ciro & Co. 18.00 Nadalj.: Tra l'amore e il potere 18.55 TV Novice 19.00 Odprta meja V današnji Odprti meji je na sporedu ponovitev oddaje "Zvonovi so odbili". Gre za oddajo o zvonovih, ki so jih v času fašističnega režima sneli z zvonikov slovenskih cerkva v Istri in Primorju in jih odpeljali v neznano. Nekatere je Italija po posebni pogodbi vrnila 19.30 TVD stičišče 19.45 Mesto danes 20.00 Nanizanka: Lucy 20.05 TV novice 20.30 Film: Poggia in un'estate arida (pust., r. A. Lubin, i. E. Borgnine, H. Almazan) 22.30 TVD vse danes 22.40 Nanizanka: Bellamy 23.20 Športna rubrika: Eurogol	CANALE 5 8.30 Nanizanke: Una famiglia americana, 9.20 Una vita da vivere, 10.15 General Hospital 11.15 Kviz: Tuttinfamiglia, 12.00 Bis, 12.45 Il pranzo è servito 13.30 Nadaljevanke: Sentieri, 14.20 La valle dei pini, 15.10 Così gira il mondo 16.00 Dokumentarec: Pianeta uomo 16.30 Nanizanka: Tarzan - Il giorno del leone d'oro 17.30 Kviz: Doppio slalom 18.00 Nanizanke: L'albero delle mele, 18.30 Kojak, 19.30 Love boat 20.30 Kviz: Pentatlon 23.00 Nanizanka: Trauma Center 24.00 Filmski tednik: Première 0.15 Nanizanki: Sceriffo a New York, 1.40 Ironside RAI 2 12.00 Nanizanki: Mary Tyler Moore, 12.30 Vicini troppo vicini 13.00 Otroški spored: Ciao ciao, vmes risanke L'incantevole Creamy, Le avventure della dolce Katy, She-Ra, le principessa del potere 14.30 Nanizanka: La famiglia Bradford 15.30 Film: Malesia (dram., ZDA 1949, r. R. Thorpe, i. Spencer Tracy, James Stewart) 17.30 Nanizanka: Febre d'amore 18.15 Kviz: C'est la vie, 18.45 Il gioco delle coppie 19.30 Nanizanke: Charlie's angels, 20.30 Falcon Crest, 21.30 Hotel 22.30 Film: Un giorno a New York (kom., ZDA 1949, r. S. Donnen in G. Kelly, i. F. Sinatra, G. Kelly) 0.20 Nanizanki: Vegas, 1.10 Switch. RAI 3 16.30 Risanke: Uomo Tigre, 17.00 Belle e Sebastiani, 17.30 Gigi la trottoia, 18.00 I predatori del tempo, 18.30 Voltrone, 19.00 Mask 19.30 Nanizanka: Dr. John 20.30 Film: American yuppies (kom., ZDA 1984, r. D. Walker, i. J. Nelson, G. Jump) 22.30 Šport 23.30 Film: Sfida sul fondo (pust., 1976, r. M. Doletti, i. F. Stafford, D. Lassander) TELEFRIULI 13.30 Nanizanka: California Fever 14.30 Risanka: Hanna e Barbera 15.30 Glasbena oddaja 18.30 Nanizanka: Arrivano le spose 19.30 Dnevnik 20.00 Nanizanka: Una famiglia intraprendente 20.40 Športni četrtak 21.50 Drive in 22.30 Dnevnik 23.30 Nanizanka: Scacco matto TELEQUATTRO (Se povezuje s sporedi Italia 1) Lastne oddaje: 19.30 Fatti e commenti	RADIO TRST A 7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20-8.00 Dobro jutro po naše, 7.40 Pravljica; 8.10 Almanah: Od Milj do Devina; 8.40 Glasbeni mozaik; 10.10 Koncert; 11.30-13.00 Pisani listi: Beležka; 12.00 Sestanek ob 12. uri; 13.20 Glasba po željah; 14.10 Otroški kotiček: Odgovori v barvah; 14.30 Mladinski pas: Glasbene skice - Discorami; 16.00 Zbornik: Na goriškem valu; 16.30 Glasbene skice; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Četrtekova srečanja; 18.30 Glasbene skice. LJUBLJANA 5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 21.00 Poročila; 4.30-8.00 Jutranji spored; 8.05 Radijska šola za višjo stopnjo; 8.35 Igraj kolce; 9.05 Glasba; 10.05 Rezervirano za...; 11.05 Znano in priljubljeno; 11.35 Naše pesmi in plesi; 12.10 Znanje melodije; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Od vasi do vasi; 13.00 Danes do 13.00; 13.30 Od melodije do melodije; 14.05 Za mlade radovedneže; 14.20 Koncert za mlade; 14.45 Naš gost; 15.10-15.25 Popoldanski mozaik; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Zabavna glasba; 16.00 Vrtljak želja; 17.00 Studio ob 17.00; 18.00 Plesni orkester RTV Ljubljana; 18.30 Med solističnimi skladbami; 19.00 Radijski dnevnik; 19.25 Obvestila; 19.35 Lahko noč otroci; 19.45 Minute z...; 20.00 Četrtekove večer; 21.05 Literarni večer; 21.45 Lepe melodije; 22.00 Našim po svetu; 22.30 Večerna podoknica; 22.50 Literarni nočturno; 23.00-4.30 Nočni program. RADIO KOPER (slovenski program) 13.30, 14.30, 17.30, Poročila; 6.00 Glasba; 6.10 Vreme, prometni servis; 6.30 Jutranjik; 7.00 II. jutranja kronika; 7.30 Jutranji servis; 8.00-13.00 Val 202; 13.00 Danes na valu Radia Koper; 13.40 Glasbeni utrinki iz zamejstva; 14.40 Zanimivost; 15.00 Črno na belem; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 Pogovor o...; 17.35 Povabilo na popoldanski koncert. RADIO KOPER (italijanski program) 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Radijski dnevnik; 6.00 Glasba; 6.45 Koledarček; 7.00 Za dober dan; 8.00-12.00 Prisrčno vaši; 8.35 A vostra scelta; 8.45 Su e zo per le contrade; 9.00 Glasba; 9.32 Dragi Luciano; 10.00 Popevka tedna; 10.10 Otroška oddaja: L'aquilone; 10.35 Vstop prost; 11.00 Petkov kviz; 11.30 Na prvi strani; 12.00 Glasba po željah; 14.30-20.00 Popoldanski glasbeni program; 14.45 Edig Galletti; 15.00 L'aquilone (ponov.); 15.45-18.30 Počitnice po Jugoslaviji; 18.33 Zborovsko petje - mednarodni natečaj Seghizzi; 20.00-6.00 Nočni program. RADIO OPČINE 10.00 Glasbena matineja - v studiu Majda; 19.00 Vas zanima vaša prihodnost? - v studiu Ivana; 20.30 Povej mi! - vodita Sonja in Katja.
---	---	---

Seja občinskega sveta v Sovodnjah

Ponovna odobritev proračuna Prebitek v lanskem poslovanju

Razprava o različnih finančnih vprašanjih je prevladovala na zadnji seji občinskega sveta v Sovodnjah, v torek zvečer. Tako je občinski svet, ki mu je predsedoval župan Vid Primožič, ponovno odobril finančni načrt za tekoče leto, odobril obračun finančnega poslovanja v letu 1985, odobril izplačilo prispevka za organizacijo občinskega praznika, plačilo računov za reprezentančne stroške, izredni prispevek SD Sovodnje za gradnjo in ureditev vodnjaka, izplačilo raznih faktur itd.

Občinski svet je proračun za leto 1986 odobril že na seji 1. julija letos, čeprav dekret o finančnem poslovanju krajevnih ustanov še ni bil spremenjen v zakon, kar se je zgodilo šele v začetku avgusta. Že takrat je bilo med obrazložitvijo osnutka rečeno, da bo o finančnem načrtu najbrž treba ponovno razpravljati. To se je tudi zgodilo, kajti v parlamentu so dekret precej spremenili predvsem kar zadeva nakazila države finalizirana za odplačevanje dolgov in pa tudi osnovno nakazilo države za kritje tekočih stroškov. Vsled tega bo sovodnjska občina imela za 2,2 milijona lir manj prihodkov. Primanjkljaj so knjigovodsko uredili s spremembo v proračunu, oz. z zmanjšanjem sklada za delovanje občinskih uradov. Uskladitev proračuna je bila odobrena soglasno. Prav tako soglasno je bil odobren obračun poslovanja v lanskem letu, ki se je zaključilo s pribitkom nekaj nad 48 milijonov lir, ki pa ga zaenkrat ne bodo uporabili, kakor je na seji povedal odbornik za finance. Napovedal pa je, da bo doberšen del teh sredstev šel za kritje primanjkljaja na nekaterih skladih v tekočem proračunu. Trenutno preverjajo stanje na posameznih postavkah in do konca leta predvideno porabo sredstev.

Občinski svet je nato odobril izplačilo prispevka SD Sovodnje za organizacijo občinskega praznika (2 milijona lir) in plačilo reprezentančnih stroškov v zvezi s praznikom. Ob tem vpra-

šanju je načelnik svetovalske skupine SSK Černic sprožil vprašanje če je poraba javnih sredstev v take namene smotna. Razvila se je krajša razprava med katero je bilo slišati precej različna mnenja. Tako s strani odbora, da ni bistveno vprašanje porabe nekaj milijonov lir, ampak da je treba pozornost usmeriti predvsem na kakovost prireditvev. Poglobljena razprava o tem vprašanju naj bi se razvila na sestanku med predstavniki vseh društev in občinsko upravo, do katerega naj bi prišlo v kratkem. V nadaljevanju seje je bil nato soglasno odobren SD Sovodnje tudi izredni prispevek, v znesku milijona lir, za delno kritje stroška pri gradnji in opremlitvi vodnjaka. SD Sovodnje in lastnik zemljišča, kjer je bil vodnjak zgrajen, sta se pismeno obvezala, da bosta v primeru potrebe dovolila občini uporabljati vodo iz omenjenega vodnjaka.

Ob koncu seje je podžupan Klemše podal še podrobno informacijo o pred-

logu za razširitev industrijske cone ter o postopku, ki ga bo uprava spoštovala pri reševanju tega z raznih vidikov nelahkega vprašanja.

V ponedeljek občinski svet

V ponedeljek se bo ponovno sestal občinski svet v Gorici. Razpravljal bo o številnih točkah, ki so izostale na prejšnji seji. Tako so včeraj sklenili na seji občinskega odbora, ki se ponovno sestane danes, da bi vzel v pretes razna vprašanja v zvezi z občinskimi osebjem.

Na včerajšnji seji je župan poročal o sestanku, ki ga je imel z rektorjem Tržaške univerze. Govor je bil o možnostih čim hitrejšega odprtja dveh univerzitetnih tečajev v Gorici. Odbor je tudi odobril okrog 50 sklepov v zvezi s socialnimi storitvami, javnimi deli, kulturo in izobrazbo ter iz drugih področij v pristojnosti Občine.

Na spomeniku bersaljerjema v Dolu trojezični napis o miru in bratstvu

Združenje furlanskih bersaljerjev gradi v zaselku Boneti v občini Doberdob spomenik dvema padlima vojakoma iz prve svetovne vojne. Prve korake za postavitev spomenika je predstavnik združenja opravil že meseca junija in od takrat je zadeva stekla precej hitro, tako da je otvoritev že določena za 2. novembra letos.

Postavitev tega obeležja v občini Doberdob je izzvalo precej negotovanja posebno med prebivalci Dola, čepr-

rav obstaja v samem Dolu že več takih spominskih tvorb iz prve svetovne vojne. Postavitvi spomenika se sicer občinska uprava ni mogla upreti, vendar je smatrala potrebno uvesti nekaj popravkov v besedilu, ki je v izvirniku zvenelo dokaj iredentistično in retorično; podobno fraziranju, ki ga vsebujejo številna obeležja iz prve svetovne vojne. Združenje bersaljerjev je najprej zaprosilo občinsko upravo za zemljišče, naknadno pa je od zasebnika odkupilo parcelo in hitro začelo z gradnjo.

Prav ta nepričakovana gradnja je med prebivalci Dola vzbudila negotovanje, ker pač niso o zadevi sploh bili obveščeni. Nejevoljo Doljanov sta v torek na seji občinskega sveta poudarila svetovalca iz tega kraja Gvido Devetak in Franko Peric. Občinski upravitelji so med tem časom izoblikovali novo zamisel. Zaposlili so videmske bersaljerje naj na spomenik dodajo še en napis in sicer v treh jezikih, italijanskem, slovenskem in nemškem. Napis se glasi: »V prizadevanju za mir, za bratstvo med narodi, za pravičnost in svobodo« ter podpis Občina Doberdob. Tudi ta predlog je bil sprejet. Ker pa je trojezičen napis novost, ki postavlja v novo luč načelo in smisel vseh podobnih obeležij, ki so jih razne patriotistične ustanove postavile do sedaj, je občinski odbor smatral potrebno podpreti to akcijo s prispevkom 500 tisoč lir.

Tako je doberdobski občinski svet na svoji zadnji, torkovi seji vzel v pretes ta predlog in ga tudi izglasoval. Celoten potek gradnje in naknadno politično odločitev o trojezičnem na-

V nedeljo že devetič Kolesarjenje prijateljstva

Nekaj tisoč kolesarjev se bo v nedeljo, 5. oktobra spet udeležilo, tokrat že devetič, množične mednarodne prireditve Kolesarjenje prijateljstva, ki jo prirejajo Zveza telesnokulturnih organizacij Nova Gorica skupno z Obsoško skupino za socialni turizem (TGS) iz Gorice in z Zvezo slovenskih športnih društev v Italiji. Start množične prireditve bo izpred športnega parka v Novi Gorici, v športnem parku bo tudi cilj. Udeleženci bodo tudi tokrat lahko izbirali med daljšo, 100-kilometrsko progo in krajšo, 40-kilometrsko progo. Udeleženci prve preizkušnje, čeprav je treba posebej poudariti, da prireditve nima tekmovalnega značaja, bodo startali ob 9. uri, udeležence na 40-kilometrski progi pa bodo pričeli spuščati ob 9.15. Prireditve se lahko udeležijo posamezniki in skupine. Želja organizatorjev je, da se udeleženci, še zlasti če gre za organizirane večje skupine, prijavijo predhodno na sedežu TGS, v uradih ZSSDI, oziroma pri telesnokulturnih organizacijah na novogoriškem območju in seveda vplačajo vpisnino, ki znaša 2500 lir, oz. 500 din za krajšo progo in 3500 lir, oz. 800

din za daljšo progo. Vsi udeleženci bodo opremljeni s posebnim kontrolnim kartončkom, ki bo služil tudi kot dokument za prestop prehod meje. Prireditve se bo predvidoma zaključila ob 13. uri.

Za razliko od prejšnjih let so prireditelji potek proge nekoliko spremenili in bodo kolesarji tokrat peljali tudi skozi Štandrež in Sovodnje. Na italijansko ozemlje se bodo pripeljali skozi prehod na Škabrijelovi ulici, vozili potem do Travnika, vzdolž obeh Korzov, po ulici Aquileia ter pred ločnimskim mostom zavili v levo, preko Rojc v Štandrež in preko Pilošča v Sovodnje do Rubij. Tu bodo zavili proti Peči ter se zatem usmerili na Štradalto proti mirenškemu mejnemu prehodu. Kdor se prireditve ne bo utegnil aktivno udeležiti, bo kolesarje prav gotovo pozdravil vzdolž ceste, zlasti še ko bodo vozili skozi naše kraje. Povedati je treba še, da je daljša proga (100 km) speljana med Novo Gorico, Kanalom in Brdi.

razna obvestila

SPD vabi v nedeljo, 5. oktobra, popoldne na Praznik kostanja k Štekarjevim v Števerjan. Ob tej priložnosti bo tudi tradicionalni pohod. Odhod točno ob 9. uri izpred pevskega mosta, na goriški strani.

izleti

Društvo slovenskih upokojencev priredi v dneh 6. in 7. oktobra dvodnevni avtobusni izlet v Slovenijo. Obiskali bodo Trbovlje (srečanje s člani pobratenege društva), Kostanjevico ob Krki (razstavi Božidarja Jakca in Toneta Kralja) in Raščico (rojstna hiša Primoža Trubarja). Vpisovanje danes, v četrtek, od 10. do 12. ure, na sedežu društva v Ulici della Croce.

koncerti

V Kulturnem domu v Novi Gorici bo danes, 2. oktobra, ob 19. uri recital violonista Stefana Milenkovića, komaj 9-letnega virtuozja iz Beograda, za katerega je glasbena kritika zapisala: »Rodil se je novi Paganini«.

V cerkvi Marcelliana v Trzinu bo danes, v četrtek, 2. oktobra, ob 20.30 drugi koncert letošnje sezone. Lisztove skladbe bo izvajal organist Klemens Schnorr.

V goriškem avditoriju bo v soboto, 4. oktobra, ob 20.30 prvi večerni koncert sezone v priredbi društva Lipizer. Igral bo simfonični orkester Verdijevega gledališča iz Trsta.

V veliki dvorani Kulturnega doma v Novi Gorici bo v ponedeljek, 6. oktobra, ob 20.15 koncert slovitega akademskega pevskega zbora M. Glinka iz Leningrada. 90-članski zbor bo predstavil zanimiv program zborovske glasbe ruskih skladateljev ter izbor ruskih narodnih pesmi. Rezervacije vstopnic na tel. (003865)25608.

prispevki

Ob obletnici smrti Milana Peliconu daruje žena Olga 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim partizanom v Štandrežu in 50.000 lir za pevski zbor Oton Župančič.

Za Goriški zeleni križ so z raznimi nameni prispevali: ravnatelj in uslužbenec pokrajinskega muzeja 100 tisoč lir, Dino in Milly Milano 50 tisoč lir, Bruna Ziani 30 tisoč lir, Mario in Luciana Bassi 20 tisoč lir, družine Michelli 20 tisoč lir, Anita in Alberto Grusovin 50 tisoč lir, družina Foschian 15 tisoč lir, Armando, Dante in Edi 40 tisoč lir, Amanda Feneri 50 tisoč lir, Ferruccio Bernardis 30 tisoč lir, Maria Fabian 20 tisoč lir, Amabile in Maria 40 tisoč lir, žena Umberta Zitterija 50 tisoč lir, Dario Providentini 100 tisoč lir, Rosi Morassi 50 tisoč lir, Sergio in Loretta Visintini 10 tisoč lir, Fonziari Giustina 100 tisoč lir, osebe poštnege urada št. 1 v Gorici 50 tisoč lir, Giuseppeina Conti 17.500 lir, Guido Menon, Enzo Manservisi, Ida Meden, Uccia Privileggi, Renato Tunis, Carlo Agostinis, Alessandro Fabbro, Aldo Fabbro 80 tisoč lir, Matilde Kovacic vdova Drufouka 50 tisoč lir.

kino

Gorica

VERDI 18.00 - 22.00 »Poltergeist II — l'altra dimensione«. Prepovedan mladini pod 14. letom.

CORSO 18.00 - 22.00 »Scuola di ladri«. **VITTORIA** 17.30 - 22.00 »Erotismo a San Francisco«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

COMUNALE 18.00 - 22.00 »Storia d'amore«.

EXCELSIOR 17.30 - 22.00 »La signora viziosa di Manhattan«.

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.00 - 20.00 »Smaragdni led«. **DESKLE** Zaprt.

POGREBI

Danes v Gorici ob 9.30 Adelina Galiusi iz bolnišnice Janeza od Boga v cerkev in na pokopališče v Ločnik, ob 11. uri Giuseppina Humar vd. Grusovin iz splošne bolnišnice na glavno pokopališče, ob 12.30 Clotilda Florida vd. Miconi iz splošne bolnišnice na glavno pokopališče.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

Ivan Cankar
Georges Feydeau
W. Kohlhase - R. Zimmer
Anton P. Čehov
Artur Miller
Lev G. Birinski
M. Jakovljevič, Ž. Petan, E. Fritz, U. Koder

ABONMA 1986-87 V GORICI
ZA NARODOV BLAGOR komedija, režija Dušan Jovanovič
BOLHA V UŠESU komedija, gostovanje SLG Celje
RIBA ZA ŠTIRI komedija, režija Jože Babič
ČEŠNJEV VRT komedija, gostovanje SNG Ljubljana
SMRT TRGOVSKEGA POTNIKA drama, režija Mario Uršič
ZNORELCEV PLES komedija, gostovanje PDG Nova Gorica
U SLOVENAČKIM GORAMA musical, gostovanje MGL Ljubljana

Vpisovanje novih abonementov do 11. oktobra vsak delavnik od 17.30 do 19. ure, ob sobotah od 10. do 12. ure v Kulturnem domu v Ul. Brass 20, tel. 33288.

Ugotovitve ankete o družinskem dohodku

Na prvi pogled živimo dobro Stvarnost pa je zelo različna

Po višini dohodka s katerim razpolaga povprečna družina, se goriška pokrajina še zmeraj uvršča proti vrhu lestvice v deželnem okviru. Ob nadaljnjem razglabljanju predvsem glede izvora dohodka, pa se pokaže precej drugačna slika. Velik del dohodkov izhaja iz minulega dela (pokojnine), kar je seveda odraz staranja prebivalstva, iz solidarnostnih skladov (dopolnilna blagajna), dobršen del dohodkov predstavljajo plače državnih in drugih uslužbencev javnih ustanov. Take so splošne ugotovitve ankete, ki jo je izdelala skupina raziskovalcev pod vodstvom dr. Marzija Strassolda, po naročilu goriške pokrajinske uprave. Izsledke ankete in sam potek zbiranja podatkov so predstavili v ponedeljek

zvečer, v pokrajinski sejni dvorani. Celotno gradivo bo na razpolago čez kakšen teden.

Izsledke raziskave, ki ni sama sebi namen, naj bi kar se da smotno uporabili ob načrtovanju in usmerjanju splošnih in predvsem gospodarskih pobud v pokrajini, je na ponedeljki predstavitvi dejal predsednik pokrajinske uprave, prof. Silvio Cumpeta, ki je ob tem obširno govoril tudi o dosedanjih prizadevanjih pokrajine.

Podatki iz popisa v bistvu potrjujejo, sicer dokaj splošno oceno, o stopnji blagostanja v goriški pokrajini, ki smo ji imeli na podlagi številnih dovolj jasnih pokazateljev. Vendar imamo sedaj na razpolago podroben vzorec, na katerem moramo graditi naša prizadevanja, je bilo mnenje pokrajinskega odbornika za načrtovanje dr. Alberta Tomata. Po njegovem je prisotnost velikih podjetij z državno udeležbo in njihov pomen v prejšnjih desetletjih, v precejšnji meri zadušila občutek za podjetnost, za samostojne gospodarske pobude. To hito je treba nadoknaditi.

Besedo so zatem prevzeli dr. Strassoldo in sodelavci, ki so obrazložili kriterije popisa in sam potek raziskave. V bistvu gre za podoben popis, ki so ga leta 1982 opravili v Trstu, vendar so bili v vprašalnik vnešeni popravki in dopolnila. Gre za vzorčno anketo, ki je zajela približno 1700 družin v vseh petindvajsetih občinah v

pokrajini, izvedena pa je bila pred približno letom dni, ob upoštevanju stanja (to je podatkov o dohodkih) v letu 1984. Dr. Strassoldo je posebej poudaril, da zbrani podatki dajejo dovolj točno sliko v širšem (pokrajinskem) merilu ali pa za skupine občin s podobno gospodarsko in socialno strukturo. Ker je glavni cilj popisa bil zbrati kar se da verodostojne informacije o razpoložljivem dohodku (bogastvu) družin, seveda iz popisa takoj izstopa glavna ugotovitev: precejšnje razlike med posameznimi območji pokrajine.

Tako je Tržiško območje po višini dohodka pri repu lestvice in daleč od pokrajinskega poprečja, govoriti je mogoče celo o revščini, čeprav so v posameznih občinah tudi precejšnje izjeme (npr. Doberdob).

Dr. Adriana Monte in dr. Francesco Marangon sta podrobneje govorila o vprašalniku, o izbiri anketirancev, poteku popisa itd. Posebej velja omeniti, da so bili na razpolago tudi vprašalniki v slovenščini.

Toliko o prvih in splošnih ugotovitvah, o podrobnostih pa bomo še spregovorili.

● Na križišču med Verdijevega Korzom in Ul. Mameli se je včeraj okrog 11. ure ponesrečila 36-letna Dubravka Jelašič Giacobbi z Rafuta. Okrevala bo v desetih dneh.

Razprava o rabi slovenščine v sredstvih javnega obveščanja in naši družbi

Jezikovna kultura se začenja že pri otrocih

Spoštovano uredništvo, članek prof. Bojana Pavletiča Kdo skrbi za naš jezik (Primorski dnevnik 21. septembra 1986) je resnično vznemirljiv in z njegovo vsebino se moremo vsi strinjati; rad bi dodal še nekaj misli in prof. Pavletiču oporekel trditev, da se »nihče ne obregne« in da »gre vse to mimo nas kot nekaj zanemarljivega«.

Rad bi nanizal nekaj vzrokov, zakaj je naš jezik dandanes v takšnem stanju, kakršnem je. Sicer pa ni samo naš jezik prepoln tujk, zapletenih kalkov, neustreznih izrazov in podobno. Enak pritisk doživlja npr. italijanska v razmerju z angleščino, ki je najprikladnejši jezik za sporazumevanje na svetovni ravni (najbolj razširjen je menda kitajščina). Vzemimo v roke katerokoli italijansko revijo, kjer piše in razlaga o računalništvu, pa se bomo zgrozili ob ugotovitvi, da gre za komaj razumljivo ital-anglo-»spakedranščino«. Ali - italijansko tržaško narčje je nabito s slovanskimi in slovenskimi besedami, seveda fonetično in pravopisno prilagojenimi, a to nikogar ne moti. Večinski jezik se v svoji številčnosti počuti bolj varnega in jemlje vdiranje tujih vrinkov vanj bolj kot prestižno uveljavljanje kot pa kvarjenje pristnosti lastne podobe. Kar pa se dogaja z našim jezikom in v našem zoženem okolju, je takoj vidno in zaznavno. Dejstvo pa je - in v tem se s prof. Pavletičem popolnoma strinjam - da gre z našim knjižnim, publicističnim, pogovornim in zbornim jezikom krepko navzdol. Živimo v vedno bolj nevrotični družbi; dogodki nas sproti prehitevajo; hlastamo za dobrinami in niti z najbližjimi ne komuniciramo več. V zadnjih dveh desetletjih smo tehnično izredno napredovali, duhovno pa se izjemno poplitvili. Nimamo več časa za ničesar. Na nas pritiskajo plazovi najbolj puhlih in ničvrednih časopisov, stripov in revij, od katerih je 99 odstotkov italijanskih. Televizija nas od jutra do večera, oziroma do zgodnjih jutranjih ur, zasipa z brezkrvnimi programi, ki so ali polni plitvine ali polni nasilja (ponoči pornografija)... Čim stopimo čez hišni prag utonemo v hrpu in zajedljivosti okolja, ki se vsiljuje v našo zavest in podzavest z megalomanskimi reklamami lepaki vseh vrst, z ubijajočo discomusic (na stotine mladih si ne da niti na ulici miru in pohaja po mestu z »nausnesniki« ali po domače kufjami), živce trgajočimi hondami in kawasakiji in tako dalje brez konca in kraja.

Človek s knjigo v roki doma (kaj šele na ulici ali v avtobusni čakalnici!) bo kmalu predmet posmeha.

Pa pogledjmo malo, kakšni so naši otroci: živčni, neokretni, nekateri z že resnimi telesnimi okvarami, debelušni, nekomunikativni! To! - ne znajo se pogovarjati. Ne znajo se zbrati, ne znajo osredotočiti misli, ne vidijo, ne slišijo, ker ne znajo opazovati; ogromno otrok nosi naočnike že v osnovni šoli. Jezikovna kultura pa se začne že pri otroku, pri dojenčku celo. Neka moja dobra prijateljica pravi, da bi bilo potrebno poslati spet v šolo starše same, in mislim, da ima mnogokrat prav. Mati postavi otroka pred televizijo, zato da ima mir; oče pa je po delu utrujen in mora brati časopis, ob uri večerje se s sinom pulita za »digital«, ker hoče stari gledati obzorik, mlajši pa »Occhi di gatto! Ob vsem tem pa je eno samo vpitje in dretje, mešanica hrupov in zvokov, jezikovno poučnega prav gotov niti mrve. Opisal sem samo najbolj pesimističen položaj, vendar vem, da se podobne slike ponavljajo v naših družinah vsak dan.

Otroci pridejo v šolo mutasti, potem pa jih nauči! Kakšna muka je razlagati 12-13-letnim mladeničem, ki bi morali biti že »gangsterji« najosnovnejše pojme iz domačega gospodarskega, kulturnega, športnega, delovnega okolja. A problem, mislim, da je še globlji; ne zadeva samo otrok in staršev. Mnenja sem, da vsesplošno manjka tiste prave, zdrave, trdne in trajne zavesti, ki ni samo zavest pripadnosti ali zaveznanosti nekemu narodu (v našem primeru slovenskemu), temveč tudi globoko občutje volje, ponosa in želje ohranjanja in naprej predajati neko dragoceno in trajno vrednoto, kakršna je jezik. Po njem se identificiramo najprej z materjo, nato z domom in rodbino, nato z vedno širšim okoljem, ki nazadnje preraste v narod in njegovo kulturo. Zavest pripadnosti, zavest varnosti, zavest zavetja, zavest skupnosti, zavest množičnega čutenja in utripanja, zavest umetniških in drugih pomembnih dosežkov, zavest zakoreninjenosti... in še kaj... vse to bi moralo zazveneti kot struna v naši skrbi za jezik, za njegovo pravilnost in njegovo bogastvo. Jezik pa je naša skupna zavest, najtrdnjša vez med posameznikom in narodom; toda ta jezik - in z njim naša zavest - se ne krha samo, če ga slabo obvladamo, če ga lomimo v mikrofon, če se nam v pismenem izražanju pogosto vrivajo lažje ali hujše

napake, se ne krha samo v vseh primerih, ki jih našteva prof. Pavletič, temveč že veliko prej: pogledjmo razredne seznane dijakov v naših šolah! Ponekod je slovenski priimek že prava bela muha (lahko dokažem!); pogledjmo seznane profesorovskih zborov v Izvestjih - slovenske priimke lahko naštejemo na prstih ene roke, ponekod več, ponekod manj (lahko dokažem!). Kako se more Slovenec, ki vzgaja otroke in mladino, počutiti v poitalijančeni, največkrat popačeni obliki svojega priimka? O slovenskih starših pa, ki dajejo otroke v italijansko šolo, ni kaj reči. Da se dandanes naše učilnice neusmiljeno praznijo, ni kriv samo vsesplošni pojav manjše rodnosti, ni krivo samo iseljevanje iz Trsta in okolice, ni krivo samo poveljno medsebojno politično obračunavanje, temveč so krivi tudi vsi tisti učitelji, javni delavci, kulturniki, politiki, športniki, trgovci, obrtniki, uradniki, zidarji, tesarji..., ki so ves čas po vojni dajali svoje otroke v italijansko šolo, in s tem pretrgali jezikovno navezo k skupni zavesti ter pripomogli, da so se njihovi potomci potujčili.

Še hujši so primeri slovenskih priseljencev z one strani meje, ki se sramujejo svojega porekla, brišejo vse, kar je slovenskega na njih in v njih in utonejo v italijanskem okolju, sprejmejo italijanski jezik kot edini za sporazumevanje in se v nekaj letih popolnoma potujčijo. Takih primerov je še in še (lahko dokažem!).

Dalje: spomnimo se razprtji, političnih in ideoloških obračunov, kolebanj in klecanj, včasih tudi pravih sleparij, ko gre za razlašanje naše zemlje. Osebnost mi je ostal najbolj grenak spomin na - oprostite besedi - prave svinjarje, ki so se dogajale v Dolini, ko je družba SIOT razlašala naše kmete za gradnjo naftovoda. Nekateri so celo sami tekali v »Zono« (na EZIT) in ponujali zemljo po nič. Še maeča ne bi ravnala tako s svojo lastnino. Potem pa smo se še med sabo slepili in opeharjali. Hvalabogu se take nepripravnosti danes ne dogajajo več (ali pa morda v manjši meri). A koliko zemlje smo zapravili zaradi naše neznačajnosti, ponižnosti; kako debele korenine smo si odžagali zaradi tega, ker smo imeli v srcu in značaju premalo zavesti.

Naša skupna zavest je mozaik, zgrajen iz vsakodnevnih danosti in globokih duševnih procesov. Zadnja štiri desetletja je iz tega mozaika odpadel vsak dan kakšen kamenček. In zdaj imamo! Zavest peša, peša tudi jezik. Časi se bliskovito spreminjajo. Mi jih ne dohitevamo. Za

jezik, za njegovo kultiviranje, ni nobene občutljivosti več, razen pri redkih izjemah. Tega, takega in podobnega položaja se tisti, ki se s temi vprašanji ukvarjamo, zavedamo. (Ponavljam: nanizal sem najbolj črnooglede primere, ki pa obstajajo, in moramo z njimi računati, ker so vedno bolj pogosti, zajemajo vedno širše okolje.) Po svojih močeh in sposobnostih skušamo vplivati na nepravilnosti, a se tega ne da tako enostavno popraviti. Pogosto, ko akcija steče, je potrebno veliko let, da obrodi sadove.

Delo in aktivnost Slavističnega društva sloni na dobri volji in poštrevnosti posameznikov. Jezikovno stanje v naši skupnosti je skoro na slehernem sestanku predmet razprave in iskanja ustreznih rešitev. Toda bolj ko razpravljamo, več problemov odkrivamo in manj ljudi je na razpolago, da bi se s problemi spopadali. Kajti - bodimo si odkriti: komu pa se ljubi dandanašnji spopadati se z javnostjo, žrtvovati svoj prosti čas, harmonijo v družini in lastne interese za delo za skupnost? Komu se sploh ljubi še kaj narediti za skupno stvar??? Nemalokrat ugotovljamo tako na javnih sestankih kot v zasebnih družbah, da so pri različnih organizacijah vedno eni in isti, ki vlečejo barako naprej.

Bolj varno je, brigati se samo za sebe; tako si ohranimo mirne živce, ne tvegamo blamaže in neuspeha in nihče nam ne bo rekel v obraz ali zahrbtno (kar je pri nas še posebej rado v navedi), da smo »makakoti«.

Kolikor vem, je bilo v preteklih dveh, treh letih le nekaj pobud, na katerih je bil govor o stanju našega jezika v javnosti in zasebnosti. Vendar, kolikor sem imel možnost opaziti, je bilo na tistih srečanjih še ogromno, pravih ogromno, praznih stolic... morda nam še ne teče voda pod riti! Sicer pa je pri nas znano, da kaj radi vržemo kamen in skrijemo roko, da smo kaj radi glasni v besedah in skromni v dejanju, da kaj radi gradimo mostove, lastne njive pa zasipamo s kamenjem.

Sicer pa - treba nam je akcije... in pa ljudi; ne takšnih, ki imajo polna usta načrtov, ne takšnih, ki merijo na stolčke in mize, ki se ponašajo s funkcijami in naslovi, temveč ljudi z zavestjo in znanjem, ljudi, ki delajo, ki ne preštevajo ur in zaračunavajo prevoženih kilometrov. Ljudi, ki hočejo, nam je treba!

Hvala za gostoljubje.

BORIS PANGERC
Predsednik SD v Trstu

Moda v Trstu

Na Gradu sv. Justa se nadaljuje razstava (trajala bo do 5. novembra) o modi v Trstu, ki je doslej zabeležila že veliko število obiskovalcev

Zbornik seminarja KPI v Cascini

Trst in njegova zgodovina

Trst in njegova zgodovina - pod tem nekoliko zahtevnim pretencioznim naslovom je založništvo Dedolibri spomlad izdalo knjigo, v kateri so zbrani referati s IV. zgodovinskega seminarja, organiziranega na pobudo tržaške federacije KPI v Cascini. Kot znano, je cilj teh že tradicionalnih polletnih srečanj diskutirati o sodobni zgodovini našega mesta in si na podlagi spoznanj, izvirajočih iz razprave, izdelati jasnejšo podobo o njegovi preteklosti in sedanjosti. Gre za pobudo pomembnih kulturnih razsežnosti, ki je toliko bolj vredna poudarka, ker je organizatorjem uspelo, prav na seminarju, o katerem je govor, pritegniti k razmisleku o problemih Trsta tudi ljudi z drugačnimi političnimi nazori. Ta pogumni korak daje celotni knjigi izzivalno vsebino in kaže, do kolikšne intelektualne nekonvencionalnosti se je znala povzpeti skupina, ki je začela s srečanjem v Cascini.

Prva dva referata, zbrana v knjigi, sta napisala Fabio Marchetti in Stelio

Spadaro, ki sta oba pod istim naslovom, a vsak s svojega zornega kota, posvetila svoje razmišljanje katoličnom in komunistom v Trstu med leti 1945-1975. Sledi nato članek, v katerem Giorgio Cesare podaja profil revije Trieste, ki je izhajala v desetletjih 1953-1973, in končno, kot poslatica, precej obsežna razprava, v kateri bivši demokristjanski vrhak in kulturni papež, Guido Botteri, piše o levosredinski izkušnji v Trstu sredi šestdesetih let. Vsak od teh spisov, pa tudi uvodne besede Claudia Tonela, bi zaslužil daljši komentar, kar bi nas seveda prisililo, da napišemo novo razpravo. Ker to ni naš namen, naj samo nanizamo nekaj misli, ki so se pojavile ob branju omenjenih referatov.

Največje presenečenje v knjigi je članek Fabia Marchettija, vidnega predstavnika na deželni in državni ravni katoliškega sindikata ACLI. Avtor namreč v svojem prispevku brez olepšavanja in slepomišenj prikazuje zgodovino tržaških katoličanov in

cerkve ter razkriva njene šibke točke. Tako na primer priznava, da je liberalnacionalna kultura vsilila svojo vizijo sveta, svojo oblast in miselnost tudi širokim ljudskim in katoliškim krogom. Ne obotavlja se priznati, da med vojnama v kulturi, ki jo je oblikovala cerkev, ni bilo antifasizma in da se je škof Santin prav malo potrudil, da bi se distanciral od režima. Tudi o razmerah po vojni je Marchetti povsem odkritosrčen. »S Santinom in Marzarijem,« piše, »postanejo leta 1945 katoličani osišeč in vodje mesta... Toda hegemonične skupine v gospodarstvu in politiki ne izpuste iz rok resnične oblasti... Vlada v mestu je izročena katoličnom kot v začasno posojilo, kakor to kažejo dogodki pred Osimom in po njem.«

Izhajajoč iz teh temeljnih ugotovitev, ki so najbolj odkrite in poštene, kar sem jih kdaj slišal od tržaškega italijanskega katoličana, Marchetti prikazuje v nadaljevanju svojega referata zapletene odnose katoliškega italijanskega delavstva s tržaško cerkvijo in njeno hierarhijo na eni strani ter s tržaško levico na drugi. Iz njegovih besed jasno izhaja, kakor sam pravi, »da v Trstu božjega ljudstva ni bilo moč tako v preteklosti kot tudi danes povsem enačiti z uradno Cerkvijo«. Brez dvoma je tako; človek se le sprašuje, zakaj se »božje ljudstvo« ne ohrabri in s svojimi zdravimi odprtimi pogledi v trenutkih krize ne stopi bolj pogumno na dan!

V svojem prispevku Stelio Spadaro razvija razmišljanje v isto smer in z enako zmogljivostjo odkriva razkrivanja vzrokov tržaške krize. Pri tem ne taji, da krivde za razkol znotraj mestnega občestva ni iskati samo med katoličani. Tudi med komunisti ni manjkalo dogmatikov in integralistov, ki so usodno vplivali na nezmožnost dialoga med širokimi ljudskimi množicami v našem mestu. Iz njegovega posega, kakor iz vseh ostalih, jasno izhaja, v kolikšni meri je slovensko vprašanje - še bolj kot gospodarsko - tisti ključni problem, ob katerem se znova in znova spitokajo italijanski Tržani, ne glede na svoja ideološka razhajanja. Gre namreč za vprašanje etičnih razsežnosti, ki ga ni moč obiti brez usodnih posledic za tisto zmogljivost učinkovitega posega v družbeno življenje, brez katere je obstoj vsake politične skupine jalov. Spadaro je optimističen, glede odnosa do Slovencev, tako za svoje kot za kristjane: »Prepričan sem,« zaključuje svoj poseg, »da si prav o problemu kulture sožitja katoličani in komunisti lahko marsikaj povedo in marsikaj skupno izrazijo.«

(Se nadaljuje)

JOŽE PIRJEVEC

Ob desetletnici smrti Srečka Vilharja

Včeraj (1. oktobra) je poteklo 10 let odkar je umrl Srečko Vilhar - borec, revolucionar, publicist, prosvetno-kulturni delavec ter bibliotekar in dolgoletni ravnatelj koprške knjižnice.

Njegova življenjska pot se je začela v Kromberku pri Gorici, kjer je bil rojen leta 1907 v ugledni učiteljski družini. Mlada leta je preživel v domači vasi, v Gorici in Tolminu. Že kot učiteljskišnik je pokazal izredno aktivnost pri ilegalnem dijaškem društvu »Adria«. Leta 1928 je postal član KP Italije in zato je kmalu prišel na črni seznam fašistične policije. Še isto leto je zbežal v Ljubljano, kjer pa so jugoslovanske oblasti mladega in predvsem »nevarnega« komunisto kmalu aretirale ter ga po preiskovalnem zaporu odpeljale na Ado Ciganiljo (otok na Savi pri Beogradu), kasneje pa obsojile na šest let ječe, ki jo je prestajal v zloglasni Glavnjači ter v Sremski Mitrovici. Tam se je spoznal z znanimi jugoslovanskimi komunisti kot je bil Moša Pijade, ter bil med ustanovitelji tako imenovane »rdeče« ali »revolucionarne univerze«.

Po prestani kazni so Srečka Vilharja prepeljali v ljubljanske zapore, kasneje pa predali italijanskim oblastem, ki so ga obsojile na dve leti ječe ter na pet let konfinacije. Ječo je prestajal v italijanski kaznilični na Gaeti, konfinacijo pa v kraju Tolve pri Potenzi.

S kapitulacijo Italije se je Srečku Vilharju nasmešnila svoboda. Priključil se je partizanskemu gibanju in iz Barja odšel s 1. prekomorsko brigado NOVJ v Dalmacijo. Leta 1944 je prišel v Slovenijo, kjer je deloval v glavnem partizanskem šolstvu in nekaj časa celo vodil partijsko šolo v kočevskem Rogu.

Po osvoboditvi srečamo Srečka Vilharja v Trstu in Kopru. Povsod je opravljal pomembne naloge. Delal je pri Slovensko-hrvatski prosvetni zvezi, bil

je najaktivnejši član Istrskega zgodovinskega društva, profesor na slovenski in italijanski gimnaziji, politični in kulturni delavec, organizator muzejev in knjižnic ter neumorni proučevalec istrske zgodovinske preteklosti. Za svoje zasluge v predvojnem in povojnem času je prejel številna priznanja in odlikovanja.

Leta 1958 je postal ravnatelj Študijske knjižnice v Kopru, ki jo je uspešno vodil vse do leta 1974, ko se je upokojil. Njegov prihod v knjižničarske vrste so slovenski bibliotekarski krogi sprejeli s presenečenjem in obenem z bojaznijo (kot pravi dr. Branko Berčič), kako se bo ta človek s sicer »bogati življenjskimi in delovnimi izkušnjami vključil v dejavnost in problematiko komaj razvijajoče se knjižničarske službe« in to »na območju Slovenskega primorja, ki je po dolgih desetletjih fašističnega zatiranja šele pravkar doživljalo svojo nacionalno osvoboditev«.

Toda kot vedno, Srečko Vilhar je izpolnil vsa pričakovanja. Delaven in preprost kot je bil, se je lotil vseh opravil; od najzahtevnejših do najpreprostejših. Ljubezen do knjige in knjižničarskega dela, dobro znanje nekaterih tujih jezikov in njegov odprt, prisrčen in človeški odnos do vsakogar, so pripomogli, da je kmalu vzpostavil čvrste in trajne stike s knjižnicami in sorodnimi kulturnimi ustanovami doma in v svetu. Posebno živo si je prizadeval, da bi bila knjižnica ne le žarišče kulture, temveč tudi most med Slovenci in Italijani tostran in onstran državne meje. Ti zavidljivi stiki, ki so prinesli knjižnici ugled, uspeh in korist, so se bogato odrazili tudi na področju razstavne dejavnosti. Ob pripravi razstave se je Srečko Vilhar vedno povezoval s knjižnicami in knjižničarji. Sam je pripravil več kot deset obsežnih in pomembnih razstav (glej Razstavna de-

javnost in seznam razstav v: Zbornik Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper 1985, str. 58 - 79).

Velik uspeh njegovih prizadevanj v širjenju knjižnične kulture navzven je bil Bibliobus - prva tovrstna potujoča knjižnica v Sloveniji, ki je ponesla knjigo na podočelje, v vasi in zaselke Slovenske Istre in Krasa.

Kot pomemben dejavnik pri razvijanju in pospeševanju knjižničarske stroke na Primorskem je bil Srečko Vilhar med ustanovitelji Društva bibliotekarjev Primorske in njen prvi predsednik. Razen tega je bil član posameznih delovnih teles Društva bibliotekarjev Slovenije ter pogosto delegat na kongresih Zveze društva bibliotekarjev Jugoslavije. Za izredne zasluge na tem področju je prejel leta 1967 najvišje bibliotekarsko priznanje - Čopovo diplomu.

In tu je še Vilharjevo uredniško delo ter obsežna publicistična dejavnost (glej bibliografijo njegovih del v: Zbornik Osrednje knjižnice Srečka Vilharja 1979, str. 31 - 49). Napisal je več pomembnih strokovnih prispevkov (»Prerez zgodovine slovenskih knjižnic in knjižničarstva na Primorskem«, »Prispevek k dvigu pomorstva na Jadranu«, »O morju in obmorstvu« itd. veliko število člankov ter pet obsežnih knjig o prekomorcih v soavtorstvu s svojim vojnim tovaršem Albertom Klunom (»Prva in druga prekomorska brigada«, »Narodnoosvobodilni boj Primorcev in Istranov na Sardiniji, Korziki in južni Franciji«, »Narodnoosvobodilni boj Primorcev in Istranov v Afriki«, »Po poteh Sardincev«, »Primorci in Istrani od pregnanstva do prekomorskih brigad«).

Na smrt bolan je leta 1976 še dočkal izid svojega zadnjega dela - publikacije »Ob stoletnici slovenskega učiteljskega v Kopru« ter tako uspešno zaključil svojo bogato in plodno življenjsko pot.

VILMA KRAPEŽ

Italijanske in jugoslovanske ekipe v povratnih tekmah 1. kola v treh evropskih nogometnih pokalih

Roma in Napoli izločena

POKAL PRVAKOV

Valur - Juventus 0:4 (0:3)

STRELCI: Platini v 10. min., Laudrup v 32. in 37. min., Platini v 86. min.

JUVENTUS: Tacconi (od 46. min. Bodini), Caricola, Pioli, Manfredonia (od 46. min. Vignola), Favero, Soldà, Mauro, Bonetti, Briaschi, Platini, Laudrup.

REYKJAVIK — Z dvema goloma Platinja in Laudrupa je Juventus brez vsakršne težave odpravil tudi v gosteh skromno islandsko moštvo Valurja. Turinčani bi lahko zmagali še z obilnejšo bero zadetkov, zamudili pa so več priložnosti za gol. Med drugim pa je vratar domače enajsterice Hreidarsón v 78. min. ubranil enajstmetrovko, ki jo je izvedel Briaschi.

Panathinaikos - C. zvezda 2:1 (2:0)

STRELCI: Saravakos v 8. min., Di-mopulos v 31. min in Cvetković v 89. min.

CRVENA ZVEZDA: Davidović, Krdžević, Vorotović, Djurović, Elsner, Janković, Milojević, B. Djurovski, Musesimi (Nikolić), Stojković, Cvetković.

ATENE — Crvena zvezda je iz prve tekme imela lepo prednost treh golov, vendar se je morala pošteno namučiti, predno je iztrgala povoljen izid.

Domačini so namreč pod vodstvom odličnega Zajca že povedli z 2:0 in Beograščani so doživljali težke trenutke. Sredi drugega polčasa pa so se le otresli pritiska in v protinapadih imeli vrsto priložnosti, vendar so bili pri zaključevanju zelo nespretni. Končno je eno od teh priložnosti v hitri akciji izkoristil Bora Cvetković in odločil o usodi Beogražanov, ki so se zasluženo uvrstili v naslednje kolo.

POKAL POKALNIH PRVAKOV

Zaragoza - Roma 6:3 po 11-metrovkah (1:0, 2:0, 2:0, 2:0)

STRELEC: Senor v 45. in 47. min.

ROMA: Tancredi, Baroni, Gerolin, Boniek, Nela, Righetti, Desideri, Gian-nini, Pruzzo (od 62. min. Agostini), An-celotti, Di Carlo (od 51. min. Bergreen)

ZARAGOZA — Roma nima sreče pri streljanju enajstmetrovk, saj se je ponovilo to, kar jo je doletelo v sreča-nju z Liverpoolom, vendar je bil tedaj na sporedu finale pokala prvakov, to-krat pa samo prvo kolo pokala pokal-nih prvakov. Znova pa so odpovedali prav najizkusejšnji: tedaj Conti in Gra-ziani, tokrat Boniek in Ancelotti. Res škoda, ker je Cortes zgrešil prvi strel in še večja škoda, ker je Roma izredno dobro igrala v prvem polčasu. Poleg tega jo je sodnik kaznoval z dvema enajstmetrovkama, od katerih je bila prva res dvomljiva.

Velež - Vasas 3:2 (0:0)

STRELCI: P. Jurić v 55. in 72. min., Tuče v 75. min., Csorba v 80. in 90. min.

VELEŽ: Petranović, Hadžiabdić, G. Jurić, Matijević, Prskalo, Barbarić, Kajtaz (Gudelj), Skočajić, P. Jurić, Ka-rabeg, Tuče.

MOSTAR — Velež je igral še bolje kot v prvi tekmi v Budimpešti (2:2). Po res lepi in učinkoviti igri, v kateri mu ni manjkalo priložnosti, si je visoko prednost napravil prav v zadnjih mi-nutah, ko je Csorba dvakrat streljal proti mostarskim vratom. Žoga se je obakrat odbila od obrambnih igralcev Veleža v mrežo. Pri domačih sta bila najboljša Tuče in P. Jurić.

POKAL UEFA

Torino - Nantes 1:1 (0:0)

STRELCA: Kieft v 49. min. iz enaj-stmetrovke, Anziani v 66. min.

TORINO: Lorieri, Corradini, Franci-ni (od 46. min. Rossi), Cravero, Junior, Ferri, Beruatto, Sabato, Kieft, Dossena (od 79. min. Zaccarelli), Comi.

TURIN — Pred 30.000 gledalci sta sinoči Torino in Nantes igrala neodlo-čeno. Sicer pa je bilo srečanje dokaj monotono, saj si je turinsko moštvo prislužilo napredovanje v nadaljnje kolo že v prvem srečanju, ko je v Franciji nepričakovano in zaslužno zmagalo kar s 4:0.

Ko so domačini v začetku drugega polčasa s Kieftom povedli iz enaj-stmetrovke, je bilo povsem jasno, da niti »čudež« ne bo rešil francoskega moštva, ki pa je imelo to zadoščenje, da je nepremagano zapustilo turinski stadion.

Toulouse - Napoli 5:3 po 11-metrovkah (1:0; 1:0; 1:0; 1:0)

STRELEC: Stopyra v 16. min.

NAPOLI: Garella, Bruscolotti, Ferra-ra, Bagni, Ferrario, Renica, Muro (do 65. min. Giordano), De Napoli, Carne-vale, Maradona, Volpecina (od 60. min. Marino).

TOULOUSE — Diego Maradona je bil gotovo »tragična figura« sinočnje-ga srečanja v Toulouseu, kjer je Napoli po enajstmetrovkah izgubil proti do-mačemu moštvu in je tako izločen iz nadaljnjega dela tega pokala. Neapelj-čani so se skozi vse srečanje hrabro borili proti temperamentnim Franco-zom, ki so imeli več priložnosti za za-detek, v regularnem delu pa so dose-gli le en gol. Da domačini niso še pove-čali vodstva, ima največ zaslug odlični vratar Napolija Garella.

Tudi po podaljških se nato izid ni spremenil in ekipi sta morali tako iz-vesti enajstmetrovke. Francozi so za-

čeli slabo: Stopyra je namreč zgrešil. Po nekaj uspešnih strelav obojih je nato Bagni zgrešil. Stanje je bilo ize-načeno. Prav zadnja enajstmetrovko pa je zgrešil Maradona in tako je bil Napoli izločen.

Hajduk - OFI Kreta 4:0 (2:0)

STRELCI: Jerolimov v 4. min., Bur-sač v 36. in 50. min., Deverić v 47. min.

HAJDUK: Pralja, Miljuš, Setinov, Andrijašević, Jarni (Miše), Čelić, Jero-limov (Tipurić), Peruzović, Bursać, Asanović, Deverić

KRETA — Spličani so zlahka nado-knadili zaostanek iz prve tekme, zma-gali pa bi lahko še z višjo razliko. Igra-li so privlačno, najboljša pa sta bila reprezentanta Deverić in Bursać, a pri gostih je prvo violino igral Jugoslovan Rajko Janjanin.

Partizan - Borussia 1:3 (0:1)

STRELCI: Drehsen v 27. min., Vuči-čević v 47. min., Brandts v 82. min., Lienen v 85. min.

PARTIZAN — Omerović, Bajović, Župić (Pantić), Vermezović, Čaplić, Katanec, Djelmaš, Bogdanović, Vokrri, Vučičević, Stevanović

BEOGRAD — Beograščane je bodri-lo nad 50 tisoč gledalcev, ki jih je pri-važil razmeroma ugoden rezultat iz prve tekme, ko je Partizan izgubil le z 1:0. Partizan pa je očitno hotel preveč in je igral izredno napadalno, Borussia pa je v nasprotnih napadih kaznovala tako tvegano igro.

To še zlasti velja za 2. polčas, ko so domači zapravljali priložnosti, Borus-sia pa je praktično v edinih dveh pro-tinapadih dosegla dva gola. Najnes-rečnejši igralec tekme pa je bil strelec edinega zadetka, Vučičević, ki je imel tri sijajne priložnosti, a jih je vse za-pravil. Eno izmed najlepših je imel tudi Katanec, a tudi on ni zatresel mreže. Kljub porazu pa je Partizan, zlasti v drugem polčasu zelo dobro igr-al, a ni imel sreče.

Standard - Rijeka 1:1 (0:0)

Strelca: Radmanović v 58. min.; Go-dard v 66. min. iz enajstmetrovke.

RIJEKA: Ravnić, Jelović, Milenko-vić, Kotur, Paliska, Sredojević, Janko-vić, Radmanović, Matrljan, Valentić (od 75. min. Škorjanc), Vujčić.

LIEGE — Rečani so sinoči v Liegeu igrali odlično in bi si zaslužili celo vi-soko zmago, ko bi ne zamudili več ugodnih priložnosti za zadetek in ko bi jih ne sodnik oškodoval.

Rijeka je namreč zaslužno povedla z Radmanovićem, nekaj minut pozneje pa si je španski sodnik Gurruceta iz-mislil enajstmetrovko. Domačini so tako izenačili, potrti nogometaši Rije-ke pa niso imeli več moči za veliko presenečenje. Domači poraz (0:1) jim je bil tako usoden.

Pokal prvakov			
Šestnajstina finala	1. tekma	2. tekma	Kvalific.
Bayern M. (ZRN) - Eindhoven (Niz.)	2:0	0:0	Bayern
Rabat Ajax (Malta) - Porto (Port.)	0:9	0:1	Porto
Austria (Avstri.) - Avenir Beggen (Luks.)	3:0	3:0	Austria
Valur Reykjavik - Juventus (It.)	0:7	4:0	Juventus
Panathinaikos (Gr.) - C. zvezda (Jug.)	0:3	2:1	C. zvezda
Dinamo Kijev (SZ) - Beroe (Bol.)	1:1	2:0	Dynamo
Real Madrid (Šp.) - Young Boys (Švi.)	0:1	5:0	Real Madrid
Gornik Zabrze (Polj.) - Anderlecht (Bel.)	0:2	1:1	Anderlecht
Honved B. (Madž.) - Brøndby (Dan.)	2:4	2:2	Brøndby
Dynamo Tirana (Alb.) - Besiktas (Tur.)	0:2	0:1	Besiktas
Helsinki (Fin.) - Apoel Nikozija (Ciper)	0:1	3:2	Apoel
Linfield (Sev. Irska) - Rosenberg (Nor.)	0:1	1:1	Rosenberg
Dynamo Berlin (NDR) - Oergryte (Švedska)	3:2	4:1	Dynamo
Celtic (Škot.) - Shamrock Rovers (Irska)	1:0	2:0	Celtic
Vitkoviče (ČSSR) - Paris St. Ger. (Fr)	2:2	1:0	Vitkoviče
Steaua B. (Rom.) - uvrščena v 2. kolo	—	—	Steaua

Pokal pokalnih prvakov			
Šestnajstina finala	1. tekma	2. tekma	Kvalific.
Bruges (Bel.) - Rapid Dunaj (Avstrija)	3:4	3:3	Rapid
Real Zaragoza (Šp.) - Roma Rim (It.)	0:2	6:3	Real Zar.
Lillestrom (Nor.) - Benfica (Port.)	0:2	1:2	Benfica
Dynamo Bukarešta (Rom.) - Nentori (Alb.)	0:1	1:2	Nentori
Sion (Švica) - Aberdeen (Škotska)	1:2	3:0	Sion
Bordeaux (Fr.) - Waterford U. (Irska)	2:1	4:0	Bordeaux
Apollon Limassol (Ciper) - Malmoe (Šve.)	0:6	2:1	Malmoe
Ayax Amsterdam (Niz.) - Buresa (Turčija)	2:0	5:0	Ayax
Wrexham (Wales) - FC Zurrieq (Malta)	3:0	4:0	Wrexham
Torpedo Moskva (SZ) - Haka Val. (Fin.)	2:2	3:1	Torpedo
Luxembourg (Luks.) - Olympiakos (Gr.)	0:3	0:3	Olympiakos
Spartak Trnava (ČSSR) - Stuttgart (ZRN)	0:1	0:0	Stuttgart
Katowice (Polj.) - Fram Reykjavik (Isl.)	3:0	danes	—
Vitocha (Bol.) - 1903 København (Dan.)	0:1	2:0	Vitocha
Lokomotiv (NDR) - Glentoran (Sev. Irska)	1:1	2:0	Lokomotiv
Velež Mostar (Jug.) - Vasas (Madž.)	2:2	3:1	Velež

Pokal UEFA			
Dvaintridesetina finala	1. tekma	2. tekma	Kvalific.
Dundee United (Škotska) - Lens (Fr.)	0:1	2:0	Dundee
Galway United (Irska) - Groningen (Niz.)	1:5	1:3	Groningen
Sporting (Port.) - Akranes (Isl.)	9:0	6:0	Sporting
Magdeburg (NDR) - Athletic Bilbao (Šp.)	0:2	1:0	Athletico B.
Werder (ZRN) - Atletico Madrid (Šp.)	0:2	2:1	Athletico M.
Gand (Bel.) - Jeunesse Esch (Luks.)	2:1	1:1	Gand
Feyenoord (Niz.) - Pesci Munkas (Madž.)	0:1	2:0	Feyenoord
Vitoria Guimaraes (Port.) - Sparta (ČSSR)	1:1	2:1	Vitoria
Dukla Praga (ČSSR) - Hearts (Škotska)	2:3	1:0	Dukla
Torino (Italija) - Nantes (Fr.)	4:0	1:1	Torino
Bayer Leverkusen (ZRN) - Kalmar (Švedska)	4:1	3:0	Bayer
Göteborg (Šve.) - Sigma Olomouc (ČSSR)	1:1	4:0	Göteborg
Raba Eto (Madž.) - Dinamo Minsk (SZ)	4:2	0:1	Raba Eto
Stahl Brandenburg (NDR) - Coleraine (ZRN)	1:1	1:0	Brandenburg
Dnjepr (SZ) - Legia Varšava (Poljska)	0:0	0:1	Legia
Ilves (Fin.) - Rangers Glasgow (Škotska)	0:4	2:0	Rangers
Carl Zeiss (NDR) - Bayer Uerdingen (ZRN)	0:3	0:4	Bayer
Widzew Łódź (Poljska) - Linz ASK (Avstr.)	1:1	1:0	Widzew
Lynby (Dan.) - Neuchatel Xamax (Švi.)	0:2	1:3	Neuchatel
Valerengens (Nor.) - Beveren (Bel.)	0:1	0:0	Beveren
Hajduk (Jug.) - OFI Kreta (Grčija)	0:1	4:0	Hajduk
Barcelona (Šp.) - Flamurtari (Alb.)	1:1	0:0	Barcelona
Boavista (Port.) - Fiorentina (Italija)	0:1	danes	—
Trakia (Bol.) - Hibernians (Malta)	2:0	8:0	Trakia
Sredetz Sofija (Bol.) - Tyrol (Avstrija)	0:3	2:0	Tyrol
AEK Atene (Gr.) - Inter (Italija)	0:2	danes	—
Partizan (Jug.) - Borussia Mün. (ZRN)	0:1	1:3	Borussia
Omonia Nikozija (Ciper) - Sportul (Rom.)	0:1	1:1	Sportul
Galatasaray (Tur.) - Universitatea (Rom.)	0:2	2:1	Universitat.
Standard Liege (Bel.) - Rijeka (Jug.)	1:0	1:1	Standard
Toulouse (Fr.) - Napoli (Italija)	0:1	5:3	Toulouse
Luzern (Švica) - Spartak Moskva (SZ)	0:0	0:1	Spartak

Na svetovnem odbojarskem prvenstvu Katastrofa Italijanov

ČSSR — Italija 3:0 (15:8; 15:8; 15:4)

ITALIJA: Gardini, Galli, Petrelli, Bertoli, Milocco, De Luigi, Errichiello, Laz-zeroni, Vullo, Zorzi, Catangalli, Lucchetta.

TOULOUSE — Tudi v tretjem srečanju polfinalne skupine v Toulouseu je Italija ostala praznih rok in se bo tako v nadaljnjem delu borila v finalu od 9. do 12. mesta. Z včerašnjim spodsrhlajem proti Čehoslovakom so si »azzurri« tudi napravili možnost, da bi se neposredno uvrstili v sklepní del svetovnega prven-stva, ki bo 1990 v Braziliji. Skratka, Italijani so razočarali na vsej črti.

Čeprav je tokrat igral tudi Bertoli, so bili italijanski odbojkarji brez moči. Igrali so skrajno demotivirano, brez vsake volje do zmage. Napravili so veliko število napak in poraz z 0:3 je bil povsem zaslužen.

OSTALI IZIDI: skupina E (Toulouse): Bolgarija - Kitajska 3:0, Brazilija - Francija 3:1. KONČNA LESTVICA: Brazilija 10, Bolgarija 8, Francija 6, ČSSR 4, Italija 2, Kitajska 0.

Skupina F (Nantes): Kuba - Japonska 3:1, Argentina - Poljska 3:2, Sovjetska zveza - ZDA 3:1. KONČNA LESTVICA: SZ 10, ZDA 8, Kuba 6, Argentina 4, Poljska 2, Japonska 0.

PREOSTALI SPORED: od 1. do 4. mesta: ZDA - Brazilija, Bolgarija - SZ (zmagovalca bosta igrala za 1. mesto); od 5. do 8. mesta: Francija - Argentina, ČSSR - Kuba (zmagovalca bosta igrala za 5. mesto); od 9. do 12. mesta: Italija - Japonska, Kitajska - Poljska (zmagovalca bosta igrala za 9. mesto).

ŠAH: dvoboj za svetovni naslov Karpov in Kasparov prekinila 21. partijo

LENINGRAD — Anatolij Karpov in Garri Kasparov sta prekinila 21. partijo dvoboja za svetovni šahovski naslov pri 41. potezi, in to v izenače-nem položaju. Trenutni izid je 10:10, včerašnje partije pa bosta šahista nadaljevala danes.

Oersted ni uspel

CIUDAD MEXICO — Danski kole-sar Hans Henrik Oersted je včeraj naj-prej opustil poskus, da bi popravil svetovni rekord na 5 km (prevozil je že skoraj štiri km), zatem pa je šel spet na progo, vendar je razdaljo prevozil v 5'44"887, medtem ko je svetovna znamka Zahodnega Nemca Brauna 5'44"700. Najprej so Oerstedu sicer iz-računali čas 5'44"550, vendar so kmalu zatem napako popravili.

kratke vesti - kratke vesti

- Južna Koreja še vedno v ospredju**
SEUL — Južna Koreja je še vedno v ospredju azijskih iger v Seulu. Včeraj je osvojila novih deset kolajn in je utrdila svoje drugo mesto na škodo Japonske. Kolajne (do konca manjkajo še 4 dnevi): Kitajska 77 zlatih, 68 srebrnih, 37 bro-nastih; Južna Koreja 57,44, 61; Japonska 52, 59, 58; Tajska 3, 5, 8; Filipini 3, 4, 4; Iran 3, 2, 6; Indija 2, 3, 11; Indonezija, Hong Kong, Pakistan, Qatar, Liabnon, Bahrein po eno zlato.
- Disciplinski ukrepi: najtežje za Modeno**
MILAN — Disciplinska komisija italijanske nogometne zveze je v A ligi tokrat izključila edino Tardellija (Inter), in sicer za eno kolo. V B ligi so najtežje kazni doletele Modeno, ki je sodnika Lo Bella obtožila, da je žalil njene igralce: za štiri mesece je bil izključen predsednik Farina, do 8. 12. upravnik Pivetti, do 15. 12. trener Mascalaito in za tri kola igralec Piacentini. V B ligi je bil za dve koli izključen tudi Russo (Campobasso) in za eno Enzo (Lecce).
- Spet kompromis glede Južne Afrike?**
DUBLIN — Vprašanje odnosov z Južno Afriko je bilo v ospredju včerašnje-ga sestanka ministrov za šport iz držav članic evropskega sveta. Švedska je predlagala, da bi takoj prekinili vsak stik na športnem področju z Južno Afriko, a nekateri so temu nasprotovali. Padel je tako običajni kompromisni predlog, po katerem naj bi vlade skušale posamezne športne zveze odvrniti od stikov z rasistično Južno Afriko.

Danes v košarkarskem pokalu prvakov Tudi Tracer in Zadar

Začela so se tudi evropska klubska košarkarska tekmovanja, v katerih so tudi letos množično zastopala italijan-ska in jugoslovanska moštva.

Danes bo prvo kolo najbolj prestiž-nega tekmovanja, to je pokala prv-akov, v katerem ne bo lanskega zmago-valca, zagrebške Cibone. Jugoslavijo bo v tem tekmovanju zastopal Zadar, Italijo pa milanski Tracer.

Italijanski prvaki bodo danes gosto-vali na Škotskem, kjer se bodo spopri-jeli z mestvom Murrayem iz Edinbu-urgha. Peterstonovi varovanci so v tem srečanju seveda nesporni favoriti.

In favorit je v današnjem srečanju tudi jugoslovanski prvak. Zadržani bodo namreč igrali v Luksemburgu proti moštvu Bertrangu.

V torek so igrali prva srečanja 1. kola pokala pokalnih prvakov.

IZIDI: Beyreuth (ZRN) - Panathinaikos Atene (Gr.) 84:71; Innsbruck (Av.) - Bo-tevgrad (Bol.) 78:62; Efes Istanbul (Tur.) - Champel Zeneva (Švi.) 91:75; Soleuvre (Luks.) - Villeurbanne (Fr.) 78:117.

De Sistija ne zanima Fulvio Collovati

VIDEM — Trener Udineseja De Sis-ti je izjavil, da ka trenutno bivši »stop-per« državne reprezentance in član In-terja Fulvio Collovati ne zanima. »Imamo preveč nogometašev, zato tudi ni primerno, da iščemo novih,« je izjavil trener videmskega prvoliigaša.

Romano k Napoliju?

NEAPELJ — Nogometno društvo Napolija je izrazilo željo, da bi najelo veznega igralca Triestine Romana.

Sinoči v prijateljski tekmi v Nabrežini

Koristen trening za Meblo V soboto pokalno srečanje

Meblo - Bor Friulexport 3:0 (15:4; 15:4; 15:12)

MEBLO: Kralj, Nacinovi, Klemše, N. in M. Grgić, Vidali, Maver, Garbini, Zerjal, Pertot.

BOR FRIULEXPORT: Kus, Kralj, D' Ambrogio, Stoper, Foraus, Ukmar, Bandi, Knez.

V sinočnji prijateljski tekmi v Nab-režini je Meblo po pričakovanju pre-magal Bor Friulexport. Kakovostna razlika se je med ekipama poznala. Ekipi sta nato odigrali še dva seta, v katerih je Meblo zmagal s 15:8 in 15:9. Naj omenimo, da v vrstah Mebla ni igrala Martina Malalan, ki še ni okre-vala po gripi.

Vsekakor je bilo sinočnje srečanje dokaj koristno za obe šestetki. Igralke

Mladinske igre v Terniju Odbojkarjev »Trinka« ne bo v finalnem delu

Odbojkarjem nižje srednje šole Ivan Trinko iz Gorice ni uspelo, da bi se potegovali za eno od medalj na držav-nem finalu mladinskih iger v Terniju. V skupini, kjer so nastopali skupaj s Chietijem, Tarantom, Avellinom in Trapanijem, so namreč zmagali le v enem srečanju, kar je bilo premalo za sodelovanje v finalnem delu.

Podravnatelj šole Emil Devetak, ki je s fanti v Terniju, nam je v telefon-skem razgovoru povedal, da so dijaki v prvih srečanjih igrali pod običajnim nivojem. V zadnjih srečanjih so sicer pokazali nekaj več in dosegli tudi zmago, a v boj za odličja se niso vrli-ni.

IZIDI POSAMEZNIH TEKEM: Chi-eti - Trinko 2:1; Taranto - Trinko 2:0; Trinko - Avellino 2:1; Trapani - Trinko 2:0.

obeh ekip so pokazale zvrhano mero požrtvovalnosti.

Jutri bi morala naša združena ekipa igrati prijateljsko tekmo proti Kopru. Vodstvo kopske ekipe pa je sporoči-lo, da igralke ne morejo dopotovati v Nabrežino in tako bodo jutri naše od-bojkarice imele trening.

Meblo bo v soboto igral prvo tekmo italijanskega pokala, prvo srečanje bo odigral v Nabrežini, in sicer ob 18.00 proti moštvu Randi Sangiorgina iz S. Giorgia di Nogaro. (J. Š.)

Štoka izključen

Tržaška pokrajinska nogometna zveza je za dve koli izključila igralca Primorja Petra Štoko (prvenstvo naj-mlajših).

Pred pričetkom moškega prvenstva C-1 lige

Koledar Valovih tekem

Sergij Stančič (na sliki v Borovem dresu), pomembna okrepitev za OK Val

Vsdržavna odbojarska zveza je objavila spored moške odbojarske C-1 lige, v kateri bo letos prvič nastopala ekipa Vala. Ob pregledu 12 nastopajočih ekip lahko takoj spoznamo nekatere »stare znance«, s katerimi so se valovci že pomerili prejšnja leta, ko so bili v C-2 ligi. To so vse ekipe iz dežele: U.S. Friuli iz Povoletta, ASFRJ iz Čedad, CUS iz Trsta, Ferro Alluminio iz Trsta, Rangers iz Vidma, LAC iz S. Giovanni al Natisona. Za ostale ekipe, ki so iz Veneta, nam je znano le, da so zelo močne. To so Elettronica Veneta iz Motta di Livenza, U.S. Leyform iz Conegliana, Volley Jock iz Belluna, A.& O. Silvellese iz Trebaseleghe blizu Padove in Serenissima Volley iz Benetk. Skratka Valu se po mnenju poznavalcev obetateško prvenstvo, v katerem sta povrh zmanjkali deželna ligaša Fincantieri iz Tržiča, ki se ni vpisal, in Roialese, ki se je združil s Povolettom.

Vprašanje, ki si ga zastavlja sedaj vodstvo Vala je, ali bodo za obstanek v ligi zadostovali novi nakupi Grilanc, Stančič in Palin. »Plavo-rdeči« so začeli s pripravami še precej pozno in ker je novih igralcev več, bo šepala predvsem uigranost. Poleg tega je Allesch večkrat odsoten na treningih, ker je v vojski. Kljub temu imajo valovci možnost, da dosežejo sedmo mesto, kar bi pomenilo obstanek v ligi, saj kar štiri ekipe nazadujejo.

Trener Grilanc bo zato potreboval vrsto prijateljskih tekem, da bi na njih lahko poskusil razne taktične variante. V ta

namen bodo valovci v prihodnjem tednu odigrali prijateljsko tekmo z ekipo Ferro Alluminio iz Trsta in s Kamnikom. Trenutno morajo »plavo-rdeči« romati po goriških telovadnicah, ker občinska telovadnica še ni popravljena, vendar je že pozitivno dejstvo, da bodo z deli končali pred pričetkom prvenstva, se pravi pred 25. oktobrom.

Aleksandra Corvo smo vprašali, kako poteka delo in kakšno je stanje v ekipi.

»Mislim, da se več res nismo mogli okrepiti. Iz Trsta prihajajo kar trije igralci, eden pa iz Tržiča. Smatram, da je moralo jedro ekipe ostati goriško. Zelo sem zadovoljen s Palinom, ki bo gotovo navdušil naše gledalce in s Stančičem, ki ga lahko izrabimo bodisi za podajača kot za tolkača. Svoj doprinos kot igralec bo dal gotovo tudi Grilanc. Obramba, borbena in hitra igra, so bili glavni elementi lanske postave. Vse to, in nepremagljivost na domačem igrišču, bo moral seveda trener Grilanc izkoristiti.«

Prvo tekmo bodo »plavo-rdeči« odigrali v gosteh proti močnemu Coneglianu, lažji nastop pa se jim bo nudil verjetno v drugi tekmi, ko se bodo na domačih tleh pomerili s Povolettom. Vodstvo se je medtem dogovorilo za tehnično sponzorizacijo s podjetjem Beneco, za propagando Kronosa. V polnem teku je setava »poola« sponzorjev Vala in organizacija predstavitev ekipe. Za sestavo novega odbora bo vodstvo počakalo, da se začne prvenstvo. O vsem tem bomo pravočasno poročali.

KOLENDAR TEKEM:

1. kolo (25. oktobra): 20.30 v Coneglianu Veneto: U.S. Leyform Conegliano - OK Val; **2. kolo (1. novembra):** 20.30 v Gorici: OK Val - U.S. Friuli Povoletto; 20.30 v Bellunu: Volley Jock Belluno - OK Val; **3. kolo (8. novembra):** 20.30 v Gorici: OK Val - CUS Trst; **4. kolo (15. novembra):** 17.30 v Trebaselegah: A & O. Silvellese - OK Val; **5. kolo (22. novembra):** 20.30 v Gorici: OK Val - ASFRJ Čedad; **6. kolo (29. novembra):** 18.30 v Moti di Livenza: Elettronica Veneta - OK Val; **7. kolo (6. decembra):** 20.30 v Gorici: OK Val - Ferro Alluminio Trst; **8. kolo (13. decembra):** 17.30 v Benetkah: Serenissima Volley Venezia - OK Val; **9. kolo (20. decembra):** 20.30 v Vidmu: Libertas Rangers Pallavolo Udine - OK Val; **10. kolo (3. januarja):** 20.30 v Gorici: OK Val - LAC San Giovanni al Natisona. (P.I.)

komentar jadranskega trenerja petra brumna

Dati od sebe mnogo več

Običaj je, da ima trener ekipe, ki v zamejskem športnem življenju nekaj pomeni, svoj vsakotedenski prispevek v Primorskem dnevniku. Če se ta navada ne bo spremenila, bomo postali prav dobri znanci, kajti na razpolago bom imel 30 številčk tega cenjenega občila. Torej pozdravljeni bolj ali manj vneti privrženci pa tudi sovražniki - vsekakor kritiki, od katerih vsak sestavlja peterko, dela menjave, jemlje minute odmora, kritizira sodnike in bolj ali manj glasno, nekateri prav prikrito, morda celo škodljivo, privoščijo spodrsilaj našemu in vašemu Jadranu.

V tem sestavku naj bi bil govor o uspehu, kajti v soboto smo zmagali. Po zmagi je vse lepo, vse slabosti so pozabljene, čestitke prihajajo od vseh strani, stopnja kritičnosti pade pod razumno mejo. Jaz kot trener tega ne smem dovoliti. V deset let star kolektiv sem bil poklican predvsem kot animator - premostitelj nekega kritičnega obdobja po na videz doseženem višku v bližnji preteklosti. Kaj bistveno novega naučiti udarno jedro ekipe, po več kot dobrem delu mojih predhodnikov, bi bilo težko izvedljivo še takšnemu mojstru trenerske stroke, kaj šele meni, ki po toliko letih dela v raznih sredinah že približno poznam svoj domet.

Tudi letos obnavljamo tedensko rubriko s komentarjem o prvenstvenih tekmah združene košarkarske ekipe Jadran. Tako kot že Andrej Žagar, ki je do lani vodil naše igralce, se je tudi novi trener Peter Brumna rade volje odzval predlogu uredništva, da našim bralcem posreduje svoje mnenje o posameznih srečanjih.

Za doseg boljšega rezultata, bodo morali igralci dati od sebe še mnogo več, kot so uspeli dati minulo soboto. Če se ne motim, ekipa Virtusa, najvidnejše vloge v tem prvenstvu ne bo igrala. Proti močnejšim nasprotnikom, ki bodo imeli višje ter hitreje igralce, in na tej podlagi taktiko igre prilagodi-

jeno njim, bo za želeno Jadranovo igro potrebno več uspešno ujetih odbitih žog, prenos igre v napadalno polovico »alla« Klavdij Starc v najboljši izdaji, disciplino in koncentracijo pri graditvi pozicije za uspešen zaključek akcije pa na najvišjem nivoju.

Igralci imajo na posamezni tekmi ali pa v ciklusu nekaj zaporednih tekem bolj ali manj uspešna obdobja. Takega igralca mora rutinirana ekipa znati izkoristiti, brez ljubosumja in egoizma, kajti v zdravem kolektivu bi to moralo biti samo po sebi umevno. Za uresničitev take igre pa je potreben trening, privrženost idej in odrekanje marsičemu, kar mladega fanta želi speljati v manj športen način življenja.

Klavdija Kozlovič spet zmagala v kopju

V nedeljo je bil v Trstu eden izmed zadnjih mitingov letošnje tekmovalne atletske sezone. Od članov Bora Infordata se je izkazala mlada kadetinja Klavdija Kozlovič, ki je v metu kopja ponovno osvojila prvo mesto, čeprav je morala obračunati z najboljšimi deželnimi metalkami. V isti disciplini je nastopila tudi Katja Kozlovič. Pri mlajših mladincih je Mitja Možina potrdil, da trenutno ni v formi, čeprav je v teku na 200 m, kljub kakovostni konkurenci z rezultatom 23" 06 osvojil tretje mesto. Marjan Guštinčič je bil osmi.

REZULTATI: Kadetinja: KOPJE: 1. K. Kozlovič 27,80 m, 8. K. Kozlovič 20,10 m. **Mlajši mladinci:** 200 m: 3. M. Možina 23"06, 8. M. Guštinčič 25"08. (B. Race)

ZŠSDI peto na balinarskem turnirju v Idriji

IDRIJA — Člani balinarskega kluba Idrija so na baliniških v Idriji in Sp. Idriji uspešno izpeljali močan mednarodni balinarski turnir četverk. Na turnirju, ki je potekal v počastitev občinskega praznika, pod pokroviteljstvom Občinskega sindikalnega sveta Idrija, je sodelovalo 16 ekip iz občin Idrija, Logatec, Cerknica, Vrhnika, ekipa REK Velenje, »Prvomajska« Raša iz pobratene občine Labin in tri zamejske ekipe - Sokol iz Nabrežine ter ekipi ZŠSDI Trst.

Po zanimivih borbah v petih predtekmovalnih skupinah sta se v finale uvrstili ekipi Cerknice in Logatca. Uspešnejši so bili balinarji Cerknice, ki so premagali Logatec kar s 13:0 in imeli v svojih vrstah najboljšega posameznika in izbijalca. V borbi za tretje mesto je Horjul premagal Vrhniko z rezultatom 13:6. Peto mesto je pripadlo BK Idrija, šesta pa je bila ekipa ZŠSDI Trst. (Silvo Kovač)

Kontovelove odbojkarice se pripravljajo na prvenstvo D lige

Kljub okrepitvam brez prenagljenih napovedi

»Potem ko smo se lani morda nekoliko podcenjevalno lotili sezone, misleč, da konkurenca v D ligi ne bo kdove kako kvalitetna, se letos nikakor nočemo uštetiti s kakršnimikoli napovedmi. Recimo, da pričakujemo dobro uvrstitev in nič več.«

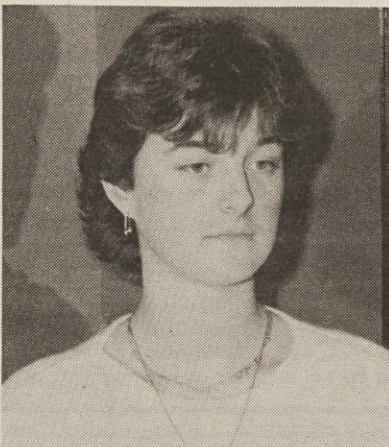
Tako nam je povedala načelnica odbojarskega odseka ŠD Kontovel Jana Ban, ko smo jo povprašali za oceno o možnosti Kontovelove ženske odbojarske ekipe v letošnjem četrtoligaškem prvenstvu. Čeprav je ekipa letos s prihodom trenerke - igralke Dragice Hrovatin in povratkom Černjave in Umkove na papirju dokaj okrepljena, predvsem kar se tiče lani pomanjkljive režiserske vloge, se na Kontovelu torej nočejo prenagljiti v ocenah, da ne bi prišlo nato do bridkih razočaranj, kot v minulih dveh sezonah, v katerih ni ekipa dosegla pričakovanih uvrstitev.

Kakorkoli že, se ta čas Kontovelove odbojkarice res vestno in predvsem dovolj navdušeno pripravljajo na novo

sezono. Dragica Hrovatin je ob svojem prihodu znala že takoj na začetku vzpostaviti na treningih vedro, a delovno razpoloženje, kar je seveda predpogoj za doseg dobrih rezultatov.

Čeprav s šolsko telovadnico na Proseku Kontovelke tudi letos nimajo sreče in se je doslej še niso mogle poslužiti, so z dosedanjimi pripravami zadovoljne, saj jim je bilo vreme naklonjeno, tako da so lahko polno koristile odprto igrišče na Kontovelu, sedaj pa vadijo v mali dvorani društvene gostilne, ki je sicer odločno premajhna, a vsekakor nudi nekaj osnovnih pogojev za delo.

V članski ekipi Kontovela je letos 12 igralk, med njimi nekaj mlajših sil, kot sta Tamara Prašelj in Barbara Sardo. Prav ovrednotenje mladih igralk pa bo eden glavnih ciljev ekipe v letošnji sezoni, čeprav bodo nosilno vlogo še vedno imele starejše odbojkarice, ki so za sedaj še vedno nenadomestljive.

Loredana Umek spet pri Kontovelu

V društvu bodo letos imeli še dve ekipi in sicer under 14 (letnik 1973) in miniodbojko. Prvo ekipo bo vodila Tanja Conestabo, miniodbojkarice pa Tanja Gruden, ki letos ne bo mogla

več igrati. Ekipo je zapustila tudi podajačica Elena Purič. Skratka, za Kontovel bo tudi letos značilno, da gre za odsek samih žensk, ki ga vodijo same ženske.

Trenerka Hrovatinova nam je povedala, da je s svojimi varovankami zadovoljna, čeprav je potožila, da bi bilo treba za boljše rezultate več delati, a kaj, ko je tudi sama preveč zaposlena, da bi se lahko več posvetila ekipi, kateri, je povedala, bo po svojih močeh skušala posredovati znanje, ki si ga je pridobila z dolgoletnim igranjem in poučevanjem telesne vzgoje na šoli. Za sedaj veliko pozornost namenja obrambi, ki jo ima za šibko točko ekipe. Če bo potrebno, pa bo tudi sama igrala. Izvedeli smo tudi, da se je Hrovatinova doslej kot trenerka preizkusila le enkrat in sicer pred 11 leti prav s Kontovelom. Takrat je ekipo iz 1. divizije privedla v C ligo.

Iskreno ji voščimo, pa seveda tudi njenim soigalkam, da bi bilo tudi letošnje prvenstvo tako uspešno. (ak)

obvestila

PRIMOTOR KLUB

vabi člane, naj se udeležijo seje, ki bo jutri, 3. t. m. ob 20.30 v Lonjerju. Nazdravili bomo nedeljskemu uspehu.

ŠPORTNA ŠOLA TRST

obvešča, da bo seja glavnega odbora danes, 2. oktobra, t. l. v Trstu, Ul. sv. Franciška 20. Začetek ob 20.30.

TKP SIRENA

sporoča članom, ki želijo čez zimo opraviti lastne čolne na betonsko ploščad, naj se zgledajo ob sobotah in nedeljah na sedežu pri Fabiu Pilsci.

ZŠSDI

obvešča, da bo jutri, 3. t. m., ob 20. uri na sedežu SPDT v Trstu, Ul. sv. Franciška 20 seja smučarske komisije. Dnevni red: 1. program delovanja in prireditve posameznih društev; 2. sestava novega vodstva Združene smučarske ekipe; 3. program delovanja Združene ekipe in vključevanje novih smučarjev; 4. razno.

ŠZ DOM

sporoča, da so novi urniki treningov v telovadnici Kulturnega doma v Gorici naslednji: »propaganda« ob ponedeljkih (17.30 - 18.00) in sredo (14.30 - 16.00); minibasket ob torkih (14.30 - 16.00) in petkih (14.30 - 16.00).

ATLETSKA ŠOLA BOR INFORDATA obvešča, da bo v torek, 10. t. m., ob 16.30 na stadionu »Prvi maj« prvi trening. Vabljenca letnika 1975 in 1976.

NAMIZNOTENISKI ODESK

ŠD MLADINA - KRIŽ

obvešča, da danes začenjajo v občinskem rekreativju ob 19.30 redni treningi, ki se bodo nadaljevali vsak ponedeljek, torek in četrtek. Vabljeni začelniki, in vsi zainteresirani.

ŠAHOVSKA KOMISIJA ZŠSDI

vabi vse zamejske šahiste, da se udeležijo rednega mesečnega šahovskega hitropoteznega turnirja, ki bo jutri, 3. t. m., ob 19. uri v Gregorčičevi dvorani v Trstu (Ul. sv. Franciška 20 - 2. nad.).

ŠD KONTOVEL

obvešča, da se bodo tečaji ritmične in ženske telovadbe začeli v torek, 7. oktobra, ob 16. ure dalje v telovadnici Silvestri v Naselju S. Nazario in bodo ob torkih in petkih. Vpisovanje po telefonu na št. 225879 ali 225819.

SK DEVIN

priredi 12. novembra tečaj smučanja na plastični stezi v Nabrežini. Tečajji bodo ob sredo ob 16. do 18. ure za smučarje začetnike. Ostali smučarji bodo trenirali ob sredo in petkih ob 18. do 20. ure. Tečaj se bo nadaljeval na snegu štiri nedelje v januarju 1987. Cene tečaja: 100.000 lir (vključno prevoz na sneg) ter 80.000 lir (za osnovnošolce začetnike). Vpisovanje ob torkih ob 20.30 dalje na sedežu v Praprotnu, tel. 200236.

O združevanju sil v našem nogometu

II.

Ustvarjanje ustreznega življenjskega prostora pa privede s seboj v ospredje motiv ambicioznosti. Seveda višji nivo ambicioznosti. Zato tudi ni pravilno trditi, da naši nogometaši niso dovolj ambiciozni. Ko smo pred nekaj leti krepko zaorali po poti združevanja mlajših kategorij, smo lahko ugotovili že leto kasneje in kljub še obstoječim objektivnim težavam, da se je prostor med raznimi področji postopoma zožil. Danes si upam trditi, da je taka oblika sodelovanja še in še najbolj zaželena prav od naše mladine, medtem ko društva še niso dobila ustreznih načinov sodelovanja in pravilne mentalne opredelitve.

Tudi med člani je ambicioznost prav tako prisotna. Če ne bi bilo raznovrstnih in največkrat zelo ozkih pritiskov odbornikov na posameznike, bi skupna članska ekipa bila že dalj časa v pogonu. Toda zaradi objektivnosti moram dodati še to, da za tak konkreten korak še ni bilo pravega in resnično čutenega poskusa. Kljub temu pa ambicioznost je pri članih prav tako živa. Celo v zelo večji meri, kot nekateri sploh mislijo.

Prepričati se moramo, da je ravno združevanje omogočilo nekaterim društvom tisti igralski kader, na katerem je danes osnova njihova članska ekipa. Društva, ki pa so predčasno opustila delo z mlajšimi, so danes skoraj v celoti sestavljena in odvisna od nogometašev večinskega naroda, ki jih morajo slano plačevati že pri samem odkupu in jih finančno dobro spodbujati med potekom prvenstva. Izjeme seveda obstajajo, so pa redke!

Minulo leto smo se spet vrnili k mladim. Izpeljali smo 1. medšolski nogometni turnir. To, kar je bilo že osnovano pred štirimi

leti, kot naravno nadaljevanje politike združevanja mladinskih sil, se je končno uresničilo! Vendar smo med tem časom veliko zamudili, kajti vključevanje teh novih generacij v članske ekipe bo mogoče le čez dobrih 4 - 5 let. Pri tem pa moramo voditi račune še o kvaliteti posameznikov, demotivaciji, spremembah v življenjskih interesih itd., predno bodo otroci preživeli vse to obdobje.

Ob takem splošnem stanju se naša društva in v njih vsi zavedni in odgovorni člani morajo prepričati, da zanje ni bodočnosti, če ne posodobijo takoj metode dela in z njihovim odnosom ne omogočijo društvom, ki lahko še dvignejo splošen nivo aspiracije mlajših generacij, da to dosežejo. Neizogiben je torej nov model članskega formata in to čimprej, dokler imamo še nekaj kvalitetnih članov, da z njihovo pomočjo preusmerimo tok ambicij naše mladine, s tem da ji nudimo tisto višjo stopnjo udejstvovanja na kateri - po predhodnem in nujnem delu v matičnem društvu - naj bi se spet počutila realizirana vsaj, kar se športa tiče.

Pri tako treznem razmišljanju - kajti vsem mora biti jasno, da drugih poti ni - tudi bozamen škodovanja matičnega kluba kratkoročno odpade. Društvo je bilo že oškodovano s tem, da člani odborov niso nadaljevali po poti skupnega vzgajanja mladih in v kolikor bodo tudi v tem letu vztrajali pri preprečevanju sestave članske ekipe, bo še hujše. Kajti dovoliti, da tudi ta tako izredno ugodna priložnost je splahnela - ko se je ponujala priložnost ob skromni žrtvi treh članov, ampak omejeni le na tri društva - pomeni zakasnitvi proces, ki edini lahko prepreči, to kar nam že grozi bližnja prihodnost, da bomo čez 2 - 3 leta upravljali prazna

društva ali pa - z razpolaganjem dovolj denarja - društva, katerih edini slovenski simbol bo le ime.

In še... Nekateri odborniki so bili v skrajnem hamletičnem dvomu. Hvala bogu, ne gre še za klasični "biti ali ne biti", ampak za zelo enostavni vprašanji:

1. Zakaj se ni ustanovilo popolnoma novo društvo?
2. Zakaj prav Zarja bi morala biti nosilka take pobude?

Odgovor na prvo vprašanje je zelo krut. Enostavno ni bilo časa za njegovo uresničitev. V treh letih so se društva premalo posvetila tej zamisli. Trenutno, tudi če bi hotela nekaj takega uresničiti, pa ni časa za pravni postopek. To naj ostane kot pripomoček in ena osnovnih nalog, katerima posvetiti posebno pozornost v nadaljevanju tekoče sezone v pričakovanju, da bi se jima dobilo ustrezno izhodišče.

Odgovor na drugo vprašanje je še lažji. Med slovenskimi klubi je Zarja nudila najboljše pogoje in to ne ker razpolaga z večjimi finančnimi sredstvi, ampak ker ima največje število slovenskih igralcev, kar ji je omogočalo, da je optimalno odgovarjala vsem predpostavkam, zlasti pa nujni prehoda k praktičnemu planskemu izvajanju omenjene pobude.

To sta odgovora na pomisleke, ki krožijo in ki so predstavljali za nekatere - po bolj ali manj jasno izraženih tveganjih - neko vrsto ovire take uresničitve.

(se nadaljuje)

DARIO VREMEC

Naročnina: mesečna 12.000 lir - celoletna 140.000 lir; v SFRJ številka 90.- din, naročnina za zasebne mesečno 350.- din, letno 3.500.-, za organizacije in podjetja mesečno 500.-, letno nedeljski 1.200.- din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 50.000 lir. Finančni in legalni oglaš 3.350 lir za mm višine v širini enega stolpca. Mali oglaš 650 lir beseda. Ob praznikih povišek 20%. IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLIST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

2. oktobra 1986

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 764832 (4 linije) - Tix 460270
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
CEDAD - Stretto De Rubels 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

FIEG

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

V zanikovanju obstoja makedonskega naroda Novi velikobolgarski nacionalistični izpadi

SOFIJA — V zanikovanju obstoja makedonskega naroda, njegove zgodovine, kulture in osvobodilnega boja s stališč velikobolgarskih ozemeljskih zahtev do Makedonije so sodobno bolgarsko zgodovinopisje "obogatili" z novim "dokazom", tokrat izpod peresa Koste Crnušanova, enega izmed znanih ideologov fašizma v Bolgariji med drugo svetovno vojno.

V zadnji številki bolgarskega časopisa Izvestija, ki ga izdaja zavod za vojno zgodovino bolgarskega generalnega štaba in vojnogodovinskega znanstvenega društva, je objavljen daljši spis Koste Crnušanova z naslovom »Nova odkritja srbskih dokazov o bolgarski narodnosti v Makedoniji«. V zadnjih dveh letih je to njegov drugi protimakedonski in protijugoslovanski članek. Naj dodamo, da so Crnušanovu kot ideologu fašizma sodili prva povojna leta v Bolgariji in je v zaporu preživel več let.

V zadnjih letih pa je Crnušanov postal glavni pisec besedil, v katerih se oživlja velikobolgarski apetit po Makedoniji in zanika makedonski narod. V spisih prevladuje teza, da »je navzlic temu, da je Vardarska Makedonija bila 23 let pod srbsko oblastjo in da je bila pod hudim raznarodovalnim pritiskom, bolgarsko prebivalstvo ohranilo svojo narodno značilnost«. Kot piše avtor, je to »najboljše prišlo do izraza ob prihodu bolgarskih enot kot osvoboditeljev 1941. leta«.

V sodobnem bolgarskem zgodovinopisju lahko pogostoma opazimo trditve, da je makedonsko prebivalstvo »z navdušenjem« sprejelo bolgarske fašistične čete. Crnušanov ni izgubil priljubljenosti, da je opozoril, kako so bolgarsko carsko armado ob prvi okupaciji 1915. leta v Makedoniji sprejeli »z veseljem«.

V sofijskih knjigarnah prav sedaj zelo reklamirajo ponoven izid knjige Jordana Ivanova z naslovom Bolgari v Makedoniji, ki je bila prvič objavljena 1915. leta. Tistega leta je Bolgarija stopila v vojno proti Srbiji in je pod zaščito Nemčije in Avstro-Ogrske zasedla del Makedonije in del Srbije. O vsebini te knjige dovolj zgovorno govori sam naslov. Pred sedmimi desetletji je očitno bila aktualna zaradi svojega velikobolgarskega sporočila, da v Makedoniji živijo »Bolgari« in da je Makedonija »neločljivi del bolgarskega ozemlja«. Današnji bolgarski izdajatelj "Znanost in izkustvo" sodi, da osnovno sporočilo te knjige ni zastaralo. Nič ne pa se tudi ni vprašal, zakaj to knjigo, v kateri opravičujejo napadalne in ekspanzionistične apetite, sploh tako reklamirajo v socialistični Bolgariji.

Glasilo bolgarskih književnikov je objavilo septembra daljši spis, koliko je v delih pesnikov in pisateljev od polovice prejšnjega stoletja dalje prisoten Balkan kot literarni navdih. Med »bolgarske« pisce so uvrstili tudi

znana makedonska književnika iz konca prejšnjega stoletja, brata Dimitra in Kostantina Miladinova, kakor tudi makedonskega pesnika-revolucionarja Nikola Jonkova Vapcarova.

Kot dokaz, kako je Balkan prisoten v delih sodobnih bolgarskih piscev, navajajo balado Venka Markovskega, kominformovskega emigranta, ki ga jugoslovanski državljani poznajo po njegovih protimakedonskih in protijugoslovanskih izpadih, za katere so mu v Bolgariji podelili najvišja državna odlikovanja, med drugim tudi naslov narodnega junaka.

Sovjetska zveza gradi na Kubi prvo jedrsko električno centralo

WASHINGTON — Ameriška vlada je zaskrbljena za svojo varnost, ker so na Kubi pričeli graditi jedrsko elektrarno s sovjetsko tehnologijo. Američani se namreč bojijo, da so Sovjeti prodali Kubancem zastarelo tehnologijo. Ponašlja se torej napaka, ki jo je Zahod napravil ob črnobilski tragediji, ko je trdil, da je tehnologija grafičnih moderatorjev zastarela. SZ je do sedaj izvozila nekaj svojih jedrskih elektrarn predvsem v države vzhodnega bloka in tretjega sveta, dve so zgradili tudi na Finskem. V nobeni od teh elektrarn pa ni bila vgrajena »črnobilska tehnologija«. V glavnem so to bile dobrega preizkušene elektrarne, ki imajo za moderator vodo pod pritiskom. Do sedaj niso na še nobeni v SZ kupljeni elektrarni zabeležili hujše havarije.

Iz dosedanjih izkušenj niso torej sovjetske »izvozne JE« nič manj varne od zahodnih, vsaj glede nevarnosti jedrskega onesnaženja. Povsem drugače pa je ob vprašanju toplotnega onesnaženja. V Sovjetski zvezi si niso v pretek-

losti preveč belili glav, če je hladilna voda zvišala temperaturo rek. Pretoki sovjetskih rek so namreč taki, da ni nobenih večjih zapletov zaradi prevroče odpadne vode. Ta je bil navsezadnje eden glavnih razlogov, da so se pri gradnji JE Krško v Sloveniji odločili za ameriško tehnologijo, saj bi z višjimi temperaturami morebitna sovjetska elektrarna dokončno ugonobila Savo, ki se seveda ne more ponašati s pretokom, ki ga imajo sovjetske reke.

Kako bo na Kubi, seveda ne ve nihče. Po dosedanjih satelitskih posnetkih Američani sklepajo, da bo moderator voda pod pritiskom. Popolna neznanka pa je hladilni sistem. Kuba navsezadnje nima takih površinskih voda, ki bi bile lahko kos večjim toplotnim obremenitvam. Upravičeno je torej domneva, da bo nova kubanska elektrarna po vsem sodeč rezultat najnovejše sovjetske jedrske tehnologije. Ni povsem izključeno, da ne bi ta jedrska elektrarna, ki jo bodo izročili svojemu namenu čez tri leta, rabila morskovo vodo za hladilni sistem.

Tradicionalna trgatev pri Mantovi

V Bondenu di Gonzaga pri Mantovi kot tudi v drugih številnih krajih ob trgatevi obnavljajo prastare običaje. Stiskalnice so tu zamenjale noge nado-
budnih dečkov (Telefoto AP)

Zaradi radioaktivnosti po rentgenskem pregledu

Zaplet ob obisku Bele hiše

WASHINGTON — »Če nočete, da vas aretirajo, ne dajte se rentgensko pregledati, preden greste v Belo hišo.« Tak je nasvet, ki ga dve še malce pretreseni ameriški gospe dajeta turistom, ki se odpravljajo vsako leto v Washington, da si med drugimi znamenitostmi ogledajo tudi rezidenco ameriških predsednikov. Nasvet prihaja iz vsega srca in iz malce grenke izkušnje. Obema ženskama, ki sta se v različnem času odpravili iz mesta Cincinnati v prestolnico, se je namreč primerila neprijetna dogodivščina: ko sta si hoteli ogledati začasni dom Ronalda in Nancy Reagan, sta morali stati v vrsti z drugimi turisti. Kot vse druge so tudi ti nič hudega sluteči obiskovalki seveda podvrgli zelo natančnemu pregledu z zelo preciznimi detektorji. Nekaj je moralo »zacviliti«, kajti le nekaj trenutkov po prehodu čez aparate so se jima (v dveh različnih primerih in časih, kot smo povedali) približali agenti obveščevalne službe CIA, ki so ju brez besed aretirali.

Sledila je seveda takojšnja preiskava, med katero je po prvem šoku rodoljubnima Američankama vendar uspelo zbrati misli. Pri tem sta se spomnili, da sta se ravno nekaj dni pred nesrečnim potovanjem v Washington rentgensko pregledali. Tako je v njuni telesih ostalo sicer malenkostno znamenje radioaktivnosti, kar pa je bilo že dovolj, da je »razburilo« natančne aparate varnostnikov. Ko se je vse razjasnilo, kar je seveda zahtevalo nekaj časa in rahljanja živcev, so se jima agenti prijazno opravičili in sta gospe smeli celo na ogled razkošnih dvoran predsednikovega dvorca. Toda dogodek jima je vsekakor zagrenil užitek, zaradi česar sta sklenili pomagati drugim, da se izognejo takim neprijetnim peripetijam.

Milan bo od petka spet prizorišče modnih revij

MILAN - V petek bo za italijansko modo velik dan. V Milanu se bodo namreč začele številne modne revije, ki bodo trajale tja do 10. oktobra. Prvič se bodo teh modnih manifestacij udeležile tudi razne pariške modne hiše, kar pomeni z ene strani priznanje italijanski visoki modi, z druge strani pa bojažen, da si le-ta zagotovi prevelik delež kupcev v svetu in »spodnese« stolček Franciji, ki je dolga leta suvereno vladala svetu na področju visoke mode.

Modnih kreacij, ki so jih za tokratne defileje pripravili, seveda nismo videli. Nekaj pa je že gotovo - ženske bodo morale biti še bolj vitke, bolj sloke, z ozkim životkom in sploh... Če bo mogoče še o čem razpravljati, bo to le glede dolžine kril. Nekateri so se namreč odločili za daljša, drugi pa za minikrila.

To je vse, kar se je lahko izvedelo o novih modnih tendencah. Cisto skrivnostno so nekateri izdali še nekatere tajnosti: ramena na ženskih oblačilih ne bodo več tako široka, ali pa sploh ne bodo več široka; rokavi bodo spet ožji; glede kril pa bo velja-

lo naslednje pravilo: pri kostimih bodo krila ravna in ozko krojena, za poletna oblačila pa bodo krila močno nabrana in široka, kot so bila pred več kot 25 leti.

Italijanski modni ustvarjalci, ki se bodo tokrat predstavili na revijah v Milanu, so za povratek h klasiki, kar pomeni, da se bodo ženske morale odločiti ponovno za eleganco, ki izključuje vse to, kar je slednja moda predvidevala, diktirala in dopuščala. Nič več improvizacije, nič neakčne neurejenosti v oblačenju, temveč strogo določena linija, ki naj izraža in odkriva zunanost in notranjost ženske.

Modne revije v Milanu bodo potekale v različnih dvorinah in s sodelovanjem različnih modnih ustvarjalcev. Skupina kakih 150 razstavljalcev bo sodelovala na prireditvi z naslovom »Milanovendemoda«, na modni manifestaciji »Modit« bo sodelovalo kar 220 razstavljalcev; približno 50 pa bo stilistov, ki bodo na posebnih revijah prikazali svoje

ekskluzivne modele, o cenah katerih se sploh ne govori.

Tudi na mlade niso modni ustvarjalci pozabili ter jim bodo posvetili več prireditev s prikazom tega, kar bo za njih v modi prihodnje pomlad in poletje.

Milan bo od petka dalje središče mode, torej tudi središče vseh tistih, ki se z njo bavijo, ki jo ustvarjajo, predvsem pa tistih, ki so že sedaj tudi nekakšni potencialni kupci. In teh, pravijo, bo v teh dneh izredno veliko, saj so se najavili kupci iz vseh evropskih, pa tudi ameriških držav, kot tudi kupci iz Japonske in drugih azijskih držav.

Italijanski modni ustvarjalci so prepričani, da bodo s svojimi novimi modeli, z novimi idejami glede ženske mode, pa tudi z novimi tkaninami, ki so jih prav za to priložnost ustvarile razne italijanske tekstilne tovarne, uspeli. Pričakujejo celo, da bodo tako uspeli, da si bodo v svetu zagotovili največje število kupcev.

Pozornost usmerjena na Črno celino

Britanci zaskrbljeni zaradi širjenja AIDS

LONDON — Da Veliki Britaniji »preti smrtna nevarnost iz Afrike«, so v teh dneh pisali mnogi londonski časopisi. Z velikimi naslovi so opozarjali na pošast, ki prihaja s Črnega kontinenta v obliki virusa AIDS.

Sunday Telegraph je v obširnem članku na prvi strani razkril, da obstaja na zunanjem ministrstvu tajni dokument, ki je bil sestavljen na osnovi raziskav britanskih veleposlanikov v nekaterih afriških državah. Raziskave je naročil britanski zunanji minister Geoffrey Howe ambasadorjem v Zambiji, Ugandi, Tanzaniji in drugod. Sunday Telegraph je navedel razne druge podrobnosti o prenašanju okužbe s Črne celine v Veliko Britanijo tudi na osnovi podatkov, ki jih je zbrala skupina zdravnikov po naročilu britanske vlade.

Ob teh ugotovitvah se je seveda postavilo vprašanje, kakšne omejitve uvesti za tiste, ki prihajajo iz Afrike. Pojavilo se je več predlogov. Največ razprav in polemik pa je izzvala ideja, da bi uvedli obvezen zdravniški pregled in nekakšno karanteno za potnike iz Zambije, Ugande, Tanzanije in mogoče še iz kake druge države. Toda zadeva ni tako enostavna, kot so sicer podrobno obrazložila britanska občila.

Ugledni Times je do predloga zavzel negativno stališče. Navedel je podatek, da je Veliko Britanijo lansko leto obiskalo okrog 60 tisoč državljani Kenije, Ugande, Zambije in Tanzanije, kar je malenkost v primerjavi s številom tujcev, ki letno pridejo v Veliko Britanijo. Poleg tega bi nakazane omejitve po pisanju tega lista imele hude rasistične prizvoke.

O teh morebitnih posledicah je bil med drugim govor v neki oddaji radia BBC. V njej je bilo med drugim rečeno, da bi rasistične implikacije lahko odpravili s tem, da bi razširili omejitve tudi na britanske državljane, ki se vračajo iz omenjenih držav. V oddaji so povedali, da so npr. mnoge prostitutke v Nairobiu nosilke okužbe in da so številni njihovi klienti britanski državljani.

A zadeva je v resnici še bolj zapletena, kot je med drugim opozoril Guardian. Postavlja se namreč vprašanje, kaj napraviti z obiskovalci iz ZDA, v katerih sta 2 milijona nosilcev AIDS, pa tudi iz drugih evropskih držav, v katerih je približno 10 tisoč okuženih. Po mnenju Guardian nima nobenega smisla enostransko uvajati omejitev. Potrebno je obsežno mednarodno sodelovanje tako za zajezitev širjenja okužbe kakor za izdelavo učinkovitih zdravil.

NA OLIMPIADO

MIKI MUSTER

7.

